

Nerocina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cekovni račun Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inzerate.
Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Načela mednarodnega sožitja

V svoji prvi poslanici svetu je papež Pij XII. poudaril, da le Kristusov nauk najgloblje veže vse narode v eno samo človeško družino, ker vsakemu narodu, priznavajoč mu njegove neodjemljive pravice, nalaga obenem neprekrsljive dolžnosti do drugega, tako da je vsako narodno občestvo, stvarno gledano, pravstveno odgovorno za vsa druga, kakor so vsa druga odgovorna zanj. Zato noben narod ni nad drugim, kakor da je vrednota sam zase oziroma sam sebi najvišji, tako da bi si smel, če smatra to v svojo korist, druge s silo podvreči, ne meče se za vesoljsko pravstveno postavo, ki ne velja samo za posameznika, marveč je obvezna tudi za vsako družbo, ne ureja samo življenja dveh, treh ali več, družine, občine ali medsebojnih odnosov v vsakem narodu samem, marveč brezpogojno velja tudi v mednarodnem sožitju. Saj bi brez take pravstvene zavisnosti in vzajemnosti sožitje, vredno človeških bitij, moralo sploh prenehati in bi se človeška družina izpremenila v sovražno krdelo, živeča po postavi divje gošče ali džungle. Poglavar katoliške Cerkve, ki govori v okrožnici »Summi pontificatus« tudi kot najbolj poklicani varuh krščanske omike, opozarja pri tem po pravici na to, da katoliška Cerkve, kar se te osnove mednarodnega življenja tiče, samo potrjuje, obenem pa povišuje in pogloblja klic nepokvarjene človeške prirode, ki po vesti duhovnega bitja, kakršen je človek, oznanja, da je vse človeštvo enota.

Papež v svojih nadaljnjih izjavah jh klič v spomin besede apostola narodov Pavla, ki so prava ustanovna listina omikanega človečanstva v Gospodovem smislu, ko je Grkom oznanjal, da je »Bog ustvaril iz enega vsa človeška plemena, da prebivajo po vsej zemlji in jim je odmeril njihov čas in prostor, da bi živela po božji postavi.« Božje razodetje samo po svetem pismu uči enoto vseh narodov tako po izvoru prvega človeka iz Boga, po fiziološki skupnosti vsega človeškega rodu in po skupnosti naravnega duhovnega namena, ki je postavljen vsemu človeštvu, da ustvari kulturo, ki počiva na vsem skupnih osnovah, pa da po nadnaravnem življenju, ki mu ga je posredoval Odrašenik, postane deležna tudi večnega blaga. Kako zelo so te temeljne resnice dandanašnji pozabljene in kako se prezirajo v mednarodnem življenju, kjer so se vsi oziri na vzor obče človečanske omike, na poglobljanje naravnih vezi med narodi in na sodelovanje velikih in malih držav za blagor vsega človeštva in njega stanov umaknili golim gmotnim koristim posameznih narodov in njihovih alijanc, obogatitju enih na račun šibkejših in njihovi premoči na svetovnem trgu in političnem torišču, kjer vladajo sebične plemenske in druge ruseče in ločujoče strasti, katerim je um državnikov slepo pokoren! Temu nasproti opominja Pij XII., da se »posamezni človeški narodi v različnih okoliščinah svojega žitja niso razvili do naravnih medsebojnih razlik zato, da bi kralji skupnost človeškega rodu, ampak da bi to skupnost bogatili in zaljalsi z bratskim izmenjavanjem različnih svojih materialnih vrednot in kulturnih dobrin ter pridobitev, kar pa je možno samo, če vse sinove istega Očeta družijo vzajemna ljubezen in živo sočutje! Kakšno živo nasprotje so tem smericam človeštva vrednega soživljenja in duhovnega napredka, s katerim sta pravo materialno blagostanje in resnična zemlja sreča neobhodno združena, dogodki, ki se danes pred našimi očmi odigravajo po vsem svetu, kakor da so spuščeni z verig vsi besi živalskega sovraštva, želje po splošnem in popolnem uničenju in maščevanju ter po zaslužanju vseh, ki so egoizmu velikih in močnih na pot!

Prav pripominja k temu vrhovni pastir vesoljske krščanske Cerkve, da je eden izmed poglavitnih vzrokov tega pogubnega razvoja ali prav za prav propada ta, da je sodobno poganstvo in brezbožje začelo učiti, da je država kot izraz narodove samovolje in absolutne vrhovnosti plemena edina zadnja instanca tega, kar je dovoljeno, oziroma, kar ni dovoljeno. Na ta način je vržena s prestola vrhovna in za vse človeško razumno bitje obvezna vrednota, od katere so vse druge odvisne; Bog stvarnik in postavovalec, ki mu je podložna tudi država, da ne bi bila prepuščena nestalnosti in menim sebičnih strasti, nagonov in stremiljenj, obvezanih od vsake brezpogojno veljavne pravstvene norme. In posledica? Tako jo lapidarno označuje okrožnica Pija XII.: »Ko je tako zavržena vrhovna veljava in postava, si svetna oblast prilasča vrhovne, nobeni postavi ne podvržene pravice, ki pritičejo samo Stvarniku; postavi se na njegovo mesto in povzdigne za vrhovni smoter in vidik občege reda svoje samovolje in tako potlači vsak priziv na vesoljska pravna načela in človekovo ter človečansko vest. In ko so tako zatajili odvisnost človeškega prava od božjega, se pač ni moglo obrniti drugam, kakor na nestalna in menjajoča se pravila gole človeške oblasti, kjer vlada samovolja, ki jo usmerja le korist plemena ali kakšen drug egoizem, tako da tudi samo človeško pravo v najodločilnejših trenutkih izgubi vso moralno moč.« To se pravi, da namesto reda zavladala kaos, kakor to doživljamo danes, ko »pravico« deli golo nasilje...

Zaključek tem izjavam je papež postavil z ugotovitvami, čijih resničnost osvetljuje prav ta moment žalostno dejstvo, da je ali da bo kmalu zopet ena neodvisna država zbrisana z evropskega zemljevida, ne da bi se bila poizkusila resna in mirna razprava z namenom mirne poravnave. Potem ko Pij v svoji okrožnici označuje za neobhodno potrebno, da narodi izpolnjujejo načela mednarodnega pravnega prava, da na teh načelih sklenjene pogodbe spoštujejo in jih, če so se razmere bistveno izpremenile, izpremenijo po nujni potrebi le v mirnem medsebojnem sporazumu, zaključuje: »Odrtrgati mednarodno pravo s sidra božjega prava in ga dati na prosto razpolago

* Glej »Slovenec«, št. 275 od 30. nov. 1939.

Švedska mobilizira Nenadni sestanek skandinavskih držav v Oslu Sovjetski naval na Finsko je zasejal skrb po vsej severni in jugovzhodni Evropi

Stockholm, 5. dec. t. Reuter: Švedska vlada je sprito dogodkov na Finskem odredila delno mobilizacijo. Vpoklicala je 15 letnikov, kar znaša pri prebivalstvu 5 milijonov, ki prebiva na Švedskem, vpoklic 40.000 novih vojakov. Ker je imela Švedska do sedaj 110.000 vojakov pod orožjem, dosega sedaj njena oborožena sila 150.000 mož. — Npovpoklicanci bodo vsi poslani na švedsko-finsko mejo. Na pozivnicah je jasno zapisano da so vpoklicani v vojaško službo »v vojnem čas«. Švedska je bila alarmirana predvsem zaradi poročil, da je Sovjetska Rusija poslala velike okrepitve na fronto v severnem delu Finske proti reki Petsamo. Nove sovjetske čete prihajajo delno po suhem neposredno od Murmanska, delno pa po vodni poti okrog polotoka Ribažij, Finci imajo tamkaj zbranih 20.000 mož, toda Švedi se bojijo, da ne bi sovjeti finski odpor prodrli in se zagnali dalje proti norveški in švedski meji.

Norveška kliče skandinavske države na nujni posvet

Oslo, 5. dec. t. Reuter: V četrtek bo v norveški prestolnici zborovanje zunanjih ministrov skandinavskih držav, to je Danske, Švedske in Norveške. Za Finsko še ni gotovo, če se bo mogla konferenca udeležiti po svojem zunanjem ministru. — Na konferenci bodo skandinavski državniki obravnavali vse posledice, ki so za njihovo varnost nastale zaradi finsko-sovjetske vojne.

Norveški zunanji minister Koht je sprejel časnikarje ter jim razodel samo toliko, da je bila konferenca sklicana zaradi tega, da bi skandinavski ministri mogli pri Zvezi narodov, ki se zbere 11. decembra v Ženevi, zastopati isto politiko v zvezi s Finsko, ki je Zvezo narodov poklicala na pomoč. »Skandinavske države bodo,« je dejal minister Koht, »v prvi vrsti proučevale možnosti, da se obnovi mir in da se odslej vsa sporna vprašanja rešijo s pomočjo miroljubnih pogajanj. V našem interesu kakor tudi v interesu Finske bo, če se bomo zavzeli za mir,« je zaključil minister Koht.

Švedski zunanji minister Sandler pride v Oslo že v sredo popoldne.

Stockholm, 5. dec. t. Reuter: Švedska vlada je sklenila podvzeti vse potrebne ukrepe, da se civilno prebivalstvo prestolnega mesta Stockholm izseli v notranjost države. Načrt, ki je bil sprejet, je podoben načrtu, ki ga je izvajala Anglija pri izseljevanju žena in otrok iz velikih obrežnih mest. Na merodajnih švedskih mestih pravijo, da je treba vse te načrte pripraviti, da ne bi prišlo do neljubih presenečenj.

Glede na poročila zunanjih listov, da je sedaj Švedska v neposredni nevarnosti, bodisi, da se je loti Sovjetska Rusija, ali pa se nad njo spravi Nemčija zaradi bogastva švedskih železnih rudnikov, so na merodajnih švedskih mestih rekli, da za takšne domneve ne obstajajo nobeni stvarni razlogi, da pa je res, da se je mednarodni položaj skandinavskih držav bistveno spremenil z vojno med Finsko in Sovjetsko Rusijo.

Nemški službeni tisk ostro napada švedske ga zunanjega ministra

»Ali je finska žaloigra samo
začetni dogodek v potresu,
ki naj zajame vso Evropo...?«

Berlin, 5. dec. t. »United Press«: V mednarodnopolitičnih kakor tudi nemških političnih krogih je povzročil veliko zanimanje članek, ki je izšel v glasilu zunanjega ministrstva »Berliner Börsenzeitung«, kjer prihaja do jasnega izraza stališče Nemčije do sovjetskega vdora na Finsko. Glasilo zunanjega ministrstva se skrbno ogiblje, da bi Finski izrazilo kakšne simpatije, pač pa o čita

Finci o sovjetskih načrtih:

»Najprej zboljševizirati vso severno Evropo,
potem pa udariti proti jugu«

Helsinki, 5. decembra. t. Reuter: Finski tisk je začel odkrito pisati o sovjetskih namenih s Finsko. Do sedaj je bil finski tisk zadržan v tem pogledu in vladi ni delal nobenih težav. Sedaj pa je očitno dobil na razpolago vladne viire in se jih v člankih svobodno poslužuje. Tako piše »Helsingin Sanomat«, da je sovjetski napad na Finsko samo del obsežnega sovjetskega načrta za boljševiziranje Evrope. Sovjetska vlada hoče najprej podrediti Finsko ter potem nadaljevati razmah po vsej Skandinaviji. Ko bi imela v rokah

posameznim mogotcem ali posamezni državi, to ni nič drugega kot oropati ga vse njegove obvezne moči in ga prepustiti nepreračunljivim pohleptom, ki si molče pridržujejo »pravico«, enostransko kršiti vsako sprejeto obveznost, kadar bi to kazalo, če treba, tudi s pomočjo sile.

Te misli okrožnice »Summi pontificatus«, ki mečejo posebno močno luč na stvari, ki se odigravajo danes okoli nas, so dopolnjene po več drugih in enako važnih, o katerih bomo še govorili.

finski vladi, da je spomladi odklonila nemško ponudbo, naj obe državi sklenete med seboj nenapadalni pakt.

Glasilo nemškega zunanjega ministra pa v nadaljevanju članka z izredno ostrino napada švedskega ministra Sandlerja,

ki mu očita, da je skozi in skozi predan Angliji, Nemčiji pa nenaklonjen, da ne rečemo, da ji je sovražno razpoložen. Sandler da je »proti Nemčiji usmerjeni socialni demokrat, ki je ves ujet v govoričenje Zveze narodov. Sandler da je bil tisti, ki je na Finsko vplival, da se ni hotela pogoditi s Sovjetsko Rusijo, ko je bil še čas za to. On je torej sokrivec, če se Finska ni pogodila s Sovjetsko Rusijo na osnovi, ki bi bila sprejemljiva za sovjetsko državo. Prav tako je po mnenju berlinskega lista švedski zunanji minister kriv, da so se odnošaji med Nemčijo in Finsko ohladili in da so tudi odnošaji med Nemčijo in Švedsko zelo pomankljivi.

V mednarodnih krogih v Berlinu se sprašuje, kakšen namen je glasilo nemškega zunanjega ministra hotelo doseči s tem napadom na Švedsko. Nekateri že namigavajo, da obstoja med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo v naprej dogovorjeni sporazum, da se počasi vulkanično ozemlje, ki ga je ustvarila v Evropi vojna, razširi tudi na vse severne države in da bo potem, ko bo Sovjetska Rusija končala svoje načrte na Finskem, takoj Nemčija prijavila svoje načrte na Švedskem in nadaljevala po dogovorjenem skupnem načrtu sproženo delovanje na severu Evrope.

Ako Nemčija danes ne izraža nobenih simpatij do Finske, marveč ne prikriva svojega mnenja, da sovjetske načrte na Finskem odobrava, morda to ni slučaj — tako piše »Neue Zürcher Zeitung« — ampak se zna pozneje izkazati, da se danes na Finskem izpolnjuje samo prvo poglavje v velikem skupnem načrtu, ki ga imata izdelanega Nemčija in Sovjetska Rusija.

Nekateri namigavajo, da Nemčija upa, da bo s Sovjetsko Rusijo v doglednem času mogla skleniti tudi vojaško zvezo. Takšen uspeh bi bil vreden največjih žrtv, kajti s tem bi nenadno izbruhnilo sovražnost med Sovjetsko Rusijo in angleškim imperijem. Nič ne de, če bi za takšno ceno Nemčija trenutno na Baltiku in v skandinavskih deželah nekoliko izgubila na vplivu. Zanj bi bilo lahko — tako pravijo v Berlinu — da si vse izgubljene postojanke pridobi nazaj, kakor hitro bi bila Anglija premagana.

To so misli, ki so se porajale po glavah nekaterih inozemskih opazovalcev pri branju napada glasila nemškega zunanjega ministra na Švedsko in pri opazovanju brezbrzičnosti, ki jo uradna Nemčija kaže napram finski žaloigri.

Nemška poročila o vladni krizi na Švedskem

Stockholm, 5. dec. AA. Nemški poročevalski urad. Vse tukajšnje časopise razpravlja danes o

vprašnju epremembe švedske vlade in sestave koncentracijske vlade. Listi skoro soglasno izražajo prepričanje, da je zdaj napočil trenutek za spremembo vlade. »Stockholm Tidningen« izraža mnenje, da sedanji položaj zahteva koncentracijo vseh svojih sil. Ljudstvo želi vlade, ki bo uživala splošno zaupanje in ki bo mogla delati dalj časa. Švedski so potrebni ljudje, ki imajo pogum delati in prevzeti odgovornost. »Dagens Nyheter« piše tudi, da je potrebno sestaviti vlado, ki bo uživala zaupanje vsega naroda.

Francosko-angleški korak v Moskvi

Pariz, 5. dec. t. Havas: Na merodajnih mestih govorijo, da bosta angleška in francoska vlada v zvezi z dogodki na Finskem napravili skupni korak pri sovjetski vladi v Moskvi. Toda noben sklep še ni bil sprejet. Na vladnih mestih natančno proučujejo finski položaj ter pretehtavajo posledice tega spora na splošni položaj Evrope. Se le ko si bosta obe vladi na jasnem, kaj je treba storiti, osta sklenili nekatere ukrepe ter morda tudi stopili v stik s sovjetsko vlado.

Italija sprašuje za namene Nemčije

Rim, 5. dec. t. »United Press«. Nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen, ki je včeraj odpotoval v Berlin na poročanje, nosi seboj točna pojasnila glede zadržanja Italije do sovjetko-finske vojne. Italijanska vlada je nemškega polanika zaprosila, da naj prinese seboj tudi pojasnila glede zadržanja Nemčije v tem vprašanju

Italijansko mnenje:

»Nemčija bo šla še dalje in bo
zahtevala nekaj norveških luk,
Sovjetijo pa bo napotila proti
Indiji«

Rim, 5. dec. b. Po poročilih iz finskih diplomatskih krogov trdi »Gazzeta del Popolo«, da se ruski vpad na Finsko lahko tolmači na dva načina.

Po prvem mnenju je resno ogrožen zadnji nemški vpliv na Baltiku

Po drugem mnenju pa naj bi bil ta ruski vdor storjen v skladu s sovjetko-nemskim načrtom, po katerem bi imela Nemčija okrepiti svoj vpliv v Danski, Švedski, zlasti pa v Norveški, od katere bo zahtevala nekaj norveških luk z namenom, da spravi do izraza svojo premoč v gornjem delu Severnega morja in da tam prebije britansko-francosko pomorsko blokado.

Nekateri diplomatski krogi pa ne izključujejo možnosti, da bo šla Nemčija po tej poti dalje in tako omogočila sovjetski Rusiji povsem svobodno delovanje, ki bi posebno prišlo do izraza v tem, da sovjetska republika svoje prodiranje usmeri proti Iraku, Iranu in Indiji, s čimer bi se ustvarila nova nevarna fronta ter bi resno ogrozila obrambni načrt Velike Britanije in Francije.

V Italiji demonstrirajo proti Sovjetiji

Milan, 5. dec. b. Snoči je nad 1000 dijakov priredilo burne demonstracije proti Sovjetski Rusiji. Takšne demonstracije proti Sovjetski Rusiji se širijo po vsej Italiji.

Predsednik vlade D. Cvetkovič in podpredsednik vlade dr. Maček ob priliki, ko je bil novi most čez Savo pri Zagrebu izročen prometu.

Zagrebska vremen. napoved: Spremenljivo. Zemunska vremenska napoved: Toplo, po večini oblačno in megleno; sem pa tja dež, predvsem v gorskih predelih.

Politični zapiski

»Treba je rešiti vsa vprašanja«

Voditelj muslimanov dr. Džafer Kulenović, minister za gozdove in rudnike, je 4. t. m. imel v Bje-lini ehod, kjer je med drugim dejal: »Dne 26. avgusta se je začela nova stran v zgodovini Jugoslavije. Vidi se, da eporazom nikomur ni prinesel škoda, če izvajamo nekaj tistih, ki so politično živeli le od tega, ker to vprašanje se ni bilo rešeno. Od sporazuma imamo vsi korist. Treba pa je iti še dalje ter rešiti še druga neresena vprašanja, kar bo celoti le v korist. S tem se bo dosegla zadovoljnost vseh ljudskih slojev. Nisem formalist, pač pa realisti. Prišel pa sem do prepričanja, da bo treba kreniti na drugo pot, kakor je bila tista, na kateri smo doslej hodili.«

Kolonizacija političnih kaznjencev

»Hrvatski Dnevnik« prinaša članek o političnih kaznjenceh iz bivših režimov, katerim je zdaj treba dati kako odškodnino. Potem pa naglašajo: »Znano je, da imamo postavbo o kolonizaciji vojnih prostovoljcev. Namen te postavbe je bil, dati odškodnino tistim, ki so za časa vojne izpostavljali svoje življenje za en ideal. Ne bomo zdaj obravnavali, kako se je ta kolonizacija izvrševala in ali je s socialnega stališča bilo prav, če so zemljo dobivali tudi taki, ki je ne obdelujejo. Prav tako se ne bomo ukvarjali z vprašanjem, ali je bilo prav, da so dobili prostovoljke pravice tudi tisti, ki niso bili prostovoljci. Nas zanimajo hrvatski kmetje, ki so zaradi politike bili kaznovani. Med temi kmeti so taki, ki nimajo dovolj zemlje, imajo pa mnogo otrok. Tem je treba omogočiti, da pridejo do zemlje. Ti morajo imeti prednost pri kolonizaciji... Ti ne bodo nikoli teroristi ter strah in trepet za se sedelo. To so mirni in pošteni ljudje. V moralnem pogledu bo to velik dobiček, ker bodo ljudje čutili, da jim je domovina hvaležna in da ne pozablja tistih, ki v najtežjih časih niso niti pozabili. To bo pobuda mladim rodovom, da pojejo po isti poti...«

Hrvatske zastave 1. decembra raztrgane

Kakor beremo v »Hrvatskem dnevniku«, je v Brčkom v Bosni, ki spada pod banovino Hrvatske, dne 1. decembra bilo izboženih polno hrvatskih zastav, med tem, ko so s poslopja okrajnega načelstva in občinske policije visele poleg hrvatskih tudi jugoslovanske zastave. Zgodilo pa se je, da so tudi Sokoli imeli na predvečer akademije in ples na čast 1. decembra. Po plesu so odšli po mestu — tako poroča »Hrvatski dnevnik« — ter v eredišču in predmestjih trgali hrvatske zastave. List obsoja tako postopanje ter veli, da so včasih Hrvati bili zaradi hrvatske zastave kaznovani, zdaj bodo pa kaznovani drugi, ker je hrvatska zastava zastava banovine Hrvatske.

JNS bi rada združila vse srbske stranke

Sarajevska JNS je imela v nedeljo članski sestanek, ki je sprejel daljšo resolucijo. V tej resoluciji se najprej razlaga notranji in zunanji položaj naše države, nakar pravi: »Glavno prizadevanje tega razpoloženja je skupni in slojni nastop vseh nacionalnih sil. Edna izmed predpogojev in jamstvo takega nastopa, da bi volja in sila naroda v interesu države prišla do polnega izraza, je čim ožje sodelovanje srbskih strank. Glavna ovira, da se ljudske sile ne morejo porabiti za tako akcijo, je nezmožnost strankinih vodstev, da bi našle skupno podlago za enotno akcijo v korist naroda. Krajevni odbor v Sarajevu misli, da je JNS poliklicana, da se sama loti vseh naporov, da pride do takega sodelovanja strank ter do take enotnosti in sloge narodnih strank.«

Med socialisti dva tabora

Te dni sta bila v Belgradu dva sestanka socialistične stranke. En sestanek je imel znani dr. Živko Topalović, ki je dejal, da je on e svojimi so drugimi pripravljeno sodelovati, da se narodni sporazum docela izvede ter vpostavi demokratsko-parlamentarna vladavina. Istočasno pa je v kaverni »Ljubljana« bil drug sestanek socialdemokratov, ki jih vodita bivši poslanec Nedeljko Divac ter Vito-mir Korać. — Zagrebški »Obzor« pravi: »Ta skupina nima nobene zveze s skupino dr. Topalovića ter druga drugo konkurirata, vsaka za sebe trdi, da je prava zastopnica socializma.«

Društvo Hrvatski Jadran

V nedeljo se je zbralo na občni zbor hrvatsko društvo »Dalmatinski ekup«, ki je sklenilo, da se ime društva spremeni v Društvo »Hrvatski Jadran«. Doslej je imelo društvo bolj dalmatinski značaj, poslej pa bo obsegalo vse kraje hrvatske morske obale. Tako pišejo hrvatski listi.

Borbaši v Somboru pogoreli

Listi poročajo iz Sombora, da je Hodžerova skupina tamkaj v nedeljo priredila velik šod, ki pa se ni posrečil. Shoda potem ni bilo, pač pa je bilo več spopadov.

O »Hrvatskem Domobranu«

Hrvatski Dnevnik piše, da je dne 10. majnika 1928 v Osijeku imel Stjepan Radić veliko zborovanje. Takrat je bil tudi ustanovljen osiješki steg hrvatskih skavtov. Oblastni odbor, ki je bil takrat v rokah HSS, je podaril tretji skavtski četi 2000 din za nakup nove zastave. Za časa diktature so pre-ganjali hrvatske skavte. Da bi zastava ne postala plen hišnih preiskav, je vodstvo čete izročilo za-stavo v varstvo bratom Hrvatskega zmaja, ki so jo skupaj z zastavo Hrvatskega Sokola shranili na gradu Ozalj, kjer je ostala do danes. Nato pa piše Hrvatski Dnevnik takole: »Ko je vodstvo skavtov zašlo na stran pota ter se znalo spremeni-ti v nekaki »Hrvatski Domobran«, jim je bila prva stvar, da so odnesli zastavo z gradu Ozalj. Hrvatski Domobran pa ni istoveten s skavtsko orga-nizacijo, zlasti pa ne s tako, kakršna je bila leta 1928, ko je bil v Osijeku ustanovljen steg hrvatskih skavtov. Po okoliščini predsednika dr. Mačka člani Hrvatskega Domobrana ne morejo biti člani HSS. Hrvatski Domobran torej ni orga-nizacija, ki bi spadala v okvir hrvatskega narod-ne gibanja. Mi imamo svoje politične, prosvetne, gospodarske in zaščitne organizacije. Hrvatski Do-mobran pa je zunaj teh organizacij. Nima sploš-nega narodnega značaja, zaradi česar tudi nima pravice posluževati se skavtske zastave. Sicer pa, čeprav so se gospodje polastili skavtske zastave, z njeno pomočjo ne bodo mogli pritegniti hrvatske mladine, ki dobro ve, kje je njen prostor.«

Politični položaj Pred volitvami ureditev države!

Izjava opozicijskega voditelja g. Milana Grola

Kakor smo že včeraj sporočili, je prvak de-mokratske stranke g. Milan Grol v Nišu dal iz-javo zastopnikom listov o današnjem političnem položaju. Demokratska stranka je danes v hudi opoziciji zoper vladu zaradi sporazuma. Iz te iz-jave pa bomo razvideli vzrok njenega odpora in morda tudi vzrok razpoloženja, ki vlada v drugih krogih srbskega naroda. — G. Grol je dejal:

»Govori se o političnih zakonih, ki jih dr-žava želi. Ti zakoni so bili na dnevnem redu že pred sestavo sedanje vlade. Ko je padel Stojadi-nović, je bila prva beseda nove vlade, da bi dežela dobila nove politične zakone. Za del teh obljub je značilno, da niso bile izpolnjene, čeprav bi nove volitve po novih zakonih morale biti že meseca oktobra. Zdaj pa je vse zastalo, ker se je zdaj stvarno izkazalo, kako neodložljivo je tisto, kar bi bilo moralo biti rešeno že pred tremi meseci, to je načelna rešitev o celoti države ter o njenem tretjem delu, prav za prav določitev tiste tretje enote. Pravijo, da so politični zakoni pe-reče vprašanje, v resnici pa je to le povod, da se načenja vprašanje, ali bodo volitve takoj ali pa bo najprej rešeno vprašanje tretjega dela, kar je srbska stran postavila kot predhodni predpogoj vsemu drugemu.

Mislimo namreč, da bi ne smeli iti v volivni boj v tako strastnem razpoloženju, kakršno vlada danes, niti v tako narodno skupščino, ki bi izšla iz takih volitev. Od srbske strani opravičeno na-glašajo, da bi ta (srbski) del bil v vprašanju ter

bil odvisen od volivnih kroglic. Nekaj temeljnega načelnega je, kar mora biti izven spora, kakor so se tudi Hrvati postavili na stališče, da mora biti izven spora tisto, kar oni imajo za svoje živ-ljenjsko vprašanje. Ko bo v narodnem predstavn-ištvu prišlo do obravnave, bo predstavništvo tudi brez tega imelo polne roke dela, ker mu bo čisto naravno prepuščeno, da bo končno razrešilo vse tri enote do podrobnosti, ki jih bodo narekovali objektivni pogoji, zemljepisni, etniški in promet-ni. Prav tako bo narodno predstavništvo imelo pol-ne roke dela, ko bo spravljalo v sklad pravne od-nose in postavljalo normalni sistem v celotni državi.

Zdaj pravijo, da bo ta teden rešeno vpra-šanje političnih zakonov. Toda skozi te vrste je treba brati tisto, kar je bistveno, to se pravi, rešiti je treba predpogoj za volitve, ki pa je usoda tretje enote. V tem pogledu bo prihodnjih 10 dni odločilnih. Vprašanje je bilo težavno od vsega začetka, zdaj pa se je pokazalo težavno vsem. Treba je vedno ohraniti upanje, da bo g. dr. Maček razumel zahtevo od srbske strani ne kot politično taktiko, marveč kot neodložljivo stvar, ker je v interesu vsega in tudi dr. Mač-kovi skrb, da se hrvatska stvar konča, kakor treba, ter da se položaj v vsej državi uredi.

Ministri v Belgradu

Belgrad, 5. dec. m. Zaradi jutrišnje seje mi-nistrskega sveta so danes prispeli v Belgrad sko-raj vsi ministri. Davi so se vrnili iz Ljubljane gradbeni minister dr. Miha Krek, iz Zagreba mi-nister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres, minister za kmetijstvo dr. Branko Čubrilić ter minister za pošto, brzojav in telefon dr. Josip Torbar. Podpredsednik vlade dr. Maček in mi-nister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljević pa se bosta vrnila v Belgrad jutri zjutraj.

Pokojninsko zavarovanje trgovskih nameščencev

Belgrad, 5. dec. AA. V zvezi z uredbo o razširjenju pokojninskega zavarovanja na vse trgovske pomočnike je bila te dni seja zastop-nikov vseh pokojninskih zavodov v naši državi. Navzoč je bil tudi zastopnik ministra za soci-alno politiko in ljudsko zdravje g. Vizjak. Po zakonu o pokojninskem zavarovanju uslužben-cev trgovski pomočniki, čeprav brez dvoma spadajo med zasebne nameščence, dozdaj še niso bili obvezni na pokojninsko zavarovanje. Toda na podlagi pooblastila finančnega zakona minister za socialno politiko lahko razširi ob-vezno pokojninsko zavarovanje tudi na trgovs-ke pomočnike. V tem smislu so na skupni seji podrobno razpravljali o tem vprašanju in je bil sprejet sklep, da se takoj začne izdelo-vati uredba o razširjenju pokojninske zava-

rovanja na vse trgovske pomočnike, za katere bodo pokojninski zavodi ustanovili posebne oddelke z ozirom na njihov specialen položaj. Istočasno je bilo zavzeto stališče, da imajo trgovski pomočniki, če zavarovanje preneha biti obvezno (če bi izstopili iz službe ali po-stali samostojni trgovci), pravico do povračila 80% zanje v resnici plačanih prispevkov vse dotlej, dokler ne bi bilo izvedeno obvezno po-kojninsko zavarovanje samostojnih trgovcev in bi v tem primeru med prvimi in drugim zava-rovanjem veljalo načelo vzajemnosti. Že pri-hodnjo nedeljo bo glede vprašanja izdane te uredbe še nekaj konferenc, tako da bodo v najkrajšem času že lahko začeli sestavljati končno besedilo uredbe

Plin zadušil pekovskega vajenca

Celje, 5. decembra. Okrog 2 popoldne sta odšla utrjena 16 letni pekovski vajenec Borna-ikar Jože, doma iz Bežine pri Slov. Konjicah, in 50 letni pekovski pomočnik Mihael Mastnak iz Gaberji pri Celju, uslužbena pri pekovskem mo-jstru Francu Jakliču v Gaberji pri Celju, počivat v svojo sobo, ki je tik pekarne. Po stari navadi sta si zakurila majhno železno peč z ogljem, ki ostaja pri peki v krušni peči. Medtem ko sta utrjena od napornega dela zaspala, je začelo v peči tleti ogelje. Nesrečneža pa sta pustila zaprt pokrivač. Ker se ogelje ni užgalo, ampak počasi tlelo, je plin udaril ven in napolnil sobo. Plin je oba tako omamila, da sta obležala na postelji. Mlajši Jože Bornaikar, ki je bil slabše narave, se je zdrnil, toda ni mogel več pokloniti in se je dušil. Nekaj minut pred 6 zvečer je prišel v sobo raznašalec kruha Franc Plivšek. Tudi on je navadno počival v tej sobi. Ko je odprl vrata, ga je vrglo nazaj, da se je skoraj opotekel. Na levi strani je ležal nezavesten Jože s sklonjeno glavjo. Iz ust in nosa mu je pritekla kri in kr-avavela tla. Miha je ležal na drugi postelji prav tako, vendar je še dihal. Raznašalec kruha je

skočil po mojstra. Ta pa je poklical zdravnika in celjske reševalce. Medtem so drugi poskušali pri Jožetu z umetnim dihanjem in z drgnjenjem s kislim. Čez nekaj minut so prihiteli na kraj ne-sreče reševalci in oba odpeljali v celjsko bol-nišnico. Jože je že med prevozom izdihnil in so ga pustili v mrtvašnici celjske bolnišnice. Mast-naku so v bolnišnici takoj nudili pomoč. Njegovo življenje je v resni nevarnosti. Jože Bornaikar je bil zmogel pekovski vajenec brez očeta. N. p. v m.l

Sol se ne bo podražila

Belgrad, 5. dec. AA. V zadnjem času se raz-širjajo v raznih krajih države govorice, češ da se bo podražila sol in da je nedavni sklep kr. vlade o znižanju cene soli samo začasen. Uprava držav-nih monopolov s tem zanika vse takšne in podob-ne govorice, ker so brez podlage. Soli imamo ogromne količine v skladiščih monopolne uprave. Nikomur se ni treba bati, da bi soli zmanjkalo, še manj pa, da bi se podražila. Zgornje govorice so vsakakor v zvezi z brezvestno špekulacijo posa-menzikov, ki je monopolna uprava ne bo dovo-lila. Ker so že prispela naznanila, da posamezni trgovci prodajajo sol po 2 din za kilogram, se opo-zarjajo kupci, naj vsakega trgovca, ki bi pod ka-kršnimkoli izgovorom zahteval za kilogram na-vadne kuhinjske soli več ko 1.50 din, takoj nazna-nijo upravnim oblastem ali najbližjemu oddelku finančnega nadzorstva. (Iz uprave državnih mono-polov.)

Osebnosti

Belgrad, 5. nov. m. Odlikovani so: z redom sv. Save 5. stopnje: dr. Peter Jereb, notar v Radečah; inž. Sitar Ivan, višji tehnični pristav pri banski upravi v Ljubljani; Anton Vonceina, vodja motoriziranega oddelka uprave policije v Ljubljani, in Vinko Stavičar, vodja polic. ekspoziture na Planini pri Rakeku. Z zlato ko-lajno sta odlikovana Franc Bidovec, tehnik pri banski upravi v Ljubljani, in Franc Sterle, ce-star na graščinskih cestah na Snežniku.

Belgrajske novice

Belgrad, 5. dec. m. V nedeljo je Zveza ru-skih pravnikov proslavila 77. obletnico velike socialne reforme, ki jo je uvedel v Rusiji car Aleksander III. Leta 1864 je car Aleksander II. izdal celo vrsto sodnoorganizacijskih zakonov, s katerimi je sodstvo ločil od uprave. S temi zakoni je bila tudi dana stalnost sodnikov ter je bilo sploh uvedeno sodstvo po primeru za-padno-evropskih držav. Proslava v ruskem do-mu je bila v navzočnosti pravosodnega mi-nistra, sodnega inspektorja dr. Bizjaka, pris-tovali pa so ji številni belgrajski in ruski pravniki.

Belgrad, 5. dec. m. V četrto pol. skup. 1. stop-nje je napredoval z veljavnostjo od 17. dec. 1938 Josip Zorko, sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu.

Belgrad, 5. dec. m. Kakor smo že poročali, je belgrajska občina pričela z vsemi silami graditi zavetišča proti letalskim napadom. V smislu ured-be in pravilnika o zaščiti pred letalskimi napadi bo belgrajska občina pričela prihodnje dni graditi stalna moderna zavetišča pred letalskimi napadi po zgledu zapadnih evropskih držav. Istočasno bodo morali hišni posestniki izvršiti vse obvezno-sti, ki jih jim nalagata omenjena uredba in pra-vilnik.

Razmere na belgrajski in zagrebški univerzi

Kaj se je godilo na belgrajski univerzi

Senat belgrajske univerze je izdal tole uradno poročilo, ki ga prinašajo belgrajski listi:

»V sredo 29. preteklega meseca so se v fizi-kalni dvorani univerze, drugi dan pa na pravni fakulteti, zgodili dogodki, ki so prisilili univerzi-tetni senat, da je potrebno ukrenil ter da to zdaj sporoča javnosti in dijakom.

Dne 29. novembra bi bila morala biti kome-moracija admirala Geprata, nepozabnega dobrotni-ka srbskega naroda. Komemoracija je organizi-ralo društvo rezervnih častnikov in vseh bivših bojevnikov v omenjeni dvorani po odobritvi uni-verzitetnih oblasti. Udeležili so se je povabljeni uradni zastopniki in številno meščanstvo. Prej pa, preden se je slovesnost začela, je skupina dijakov priredila burne in dolge demonstracije političnega značaja ter je svojemu postopanju dajala znak ma-nifestacije zoper vojno, kar je trajalo, dokler ni bila slovesnost docela preprečena. Ker vse tisto, kar so dijaki počeli, ni imelo nobene zveze s slovesnostjo, je bila ob tej priliki razkrita na naj-manj prijeten način vsa nepopolnost ter surovost tega postopanja. Ti dijaki so ob tej priliki izvr-šili nasilje nad ljudmi, ki jim za to niso dali no-benega povoda, ter preprečili, da bi se bilo izvr-šilo dolžno človečansko in človeško dejanje hva-lečnosti.

Dne 30. novembra pa sta se na pravni fakul-teti spopadli dve dijaški skupini ter se je spopad spremenil v pretep.

S tem postopanjem so se dijaki pregrešili zo-per načelo in duh avtonomije univerze, zoper akademsko disciplino, ker so se uprli odločbi uni-verzitetnih oblasti, zoper priznavanje zaslug ad-mirala Geprata ter zoper globoko in splošno duš-vo hvalečnosti srbskega naroda temu možu. To postopanje se ne da drugače razumeti kakor zna-menje, da se dosedanje dobro razmerje univerzi-tetnih oblasti z dijaškimi organizacijami prišlo v krizo. Univerzitetne oblasti niso za to dale no-benega povoda ter bi iskreno obžalovala, ko bi se dijaške organizacije, ki se jih ta zadeva tiče, ne odločile to krizo takoj v njenem začetku prepre-čiti. Toda senat je odločen sporočiti dijakom, da nikakor ne bo dopustil podobne zlorabe avtono-mije univerze, kakor tudi ne bo voljan pred na-vodom, pred javnostjo ter pred merodajnimi ši-

nitelji nositi odgovornost za dijaške izpade. Zato je na seji 30. novembra sprejel tele sklepe:

Da se od 14. ure dne 30. novembra zapre uni-verza do torka 5. decembra zjutraj. 2. Da se vse dijaške in javne prireditve na univerzi odlože za mesec dni.

V drugem delu svojega sporočila senat bel-grajske univerze izraža upanje, da bodo dijaki belgrajske univerze uvideli svojo dolžnost ter da se kaj takega ne bo več ponovilo. Senat izjavlja, da je bil na belgrajski tri leta lep mir ter upa, da bo tako tudi poslej. Če pa se to ne bi zgodilo, bo senat nastopil s sredstvi, ki mu jih daje na razpolago postava. Končno senat še enkrat ape-lira na dobro voljo dijakov.

Volitve na zagrebški univerzi

Te dni imajo na zagrebškem vseučilišču vo-litve v strokovne akademске klube. Kakor poro-čajo zagrebški listi, so bili izidi doslej sledeči:

Na veterinarski fakulteti so bile postavljene tri liste, in sicer lista HSS, marksistov in hrvat-skih nacionalistov. Klub ima vsega skupaj 234 članov, izmed katerih jih je prišlo volit 170, ker so se nehrvatski dijaki vzdržali volitev, razen marksistov. Lista hrvatskih nacionalistov je do-bila 71 glasov, lista HSS 60 glasov, lista komuni-stov pa 39 glasov. Zmagali so torej hrvatski na-cionalisti.

Klub klasične filologije na filozofski fakulteti je imel tudi volitve ter je bila soglasno izvoljena lista hrvatskih nacionalistov. V klubu matematikov na filozofski fakulteti je bila soglasno izvoljena lista hrvatskih nacionalistov, HSS in komunisti niso postavili liste. V klubu zgodovinarjev je bila tudi soglasno izvoljena lista hrv. nacionalistov.

Na medijski fakulteti so dobili komunisti 201 glas, HSS 154, hrvatski nacionalisti pa 152 glasov. Kakor poroča Hrvatska Straža je na tej fakulteti stanje takole: Komunisti imajo vpisanih svojih ljudi: 87 Hrvatov, 40 Judov, 86 Slovencev, 20 Srbov, 15 Črnogorcev in 3 druge narodnosti. — HSS pa ima v svoji sredi 143 Hrvatov, 2 Čeha, 4 Srbe, 1 Ukrajince, 1 Slovence, 1 Madžara, 1 Bol-gara, 1 Judo. Hrvatski nacionalisti pa imajo 146 Hrvatov, 4 Madžare, 1 Ukrajince, 1 Nemca.

Na ekonomsko-komercialni visoki šoli je bil izid tale: HSS je dobila 100 glasov, hrvatski na-cionalisti 45, komunisti 88 glasov.

Na zahodu samo vojna na morju

Nemčija in Anglija objavljata nasprotujoče si vesti o potopljenih ladjah Angleški kralj Jurij obiskuje fronto v Franciji

Berlin, 5. decembra. t. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča, da je bila na zahodni fronti večja delavnost topništva vzdolžno od Moselle. Drugod krajevni boji.

Pariz, 5. decembra. t. Havas: Generalni štab poroča: Ponoči delovanje patrolj in topništva na nekaterih točkah bojišča.

Kralj Jurij na francoski fronti

Pariz, 5. dec. b. Angleški kralj je včeraj prispel iz Anglije v Francijo in v teku popoldneva obiskal angleške čete v prvih vrstah. Davi navsezgodaj jutraj je kralj iz prvih vojniš črt opazoval položaje Nemcev in se dolgo razgovarjal z angleškimi vojniki na Maginotovi črti. Jutri bo pregledoval angleške čete, ki so nameščene v ozadju. Angleški kralj se je zelo zanimal za organizacijo dobave hrane in municije za angleško vojsko. Ni znano, kako dolgo se bo angleški suveren mudil v Franciji. Obiskal pa bo generala Gamelina ter bo imel pri tej priliki z njim daljšo konferenco, pri kateri priliki mu bo general Gamelin poročal o položaju na fronti. Določen je tudi sestanek angleškega kralja s predsednikom francoske republike Lebrunom, šefom francoske vojske generalom Gamelinom, ministrskim predsednikom Daladierom in šefom angleške vojske generalom Gorthom.

Nemške številke: 700.000 ton

Berlin, 5. decembra. t. »Völkischer Beobachter« objavljata nekatere številke o izgubah angleškega, francoskega in nevtralnega trgovskega brodovja, ki so bile povzročene bodisi po nemških minah, bodisi po nemških podmornicah. List navaja naslednje podatke:

V času od začetka vojne pa do dne 29. novembra so nemške podmornice odnosno nemške mine uničile 162 trgovskih ladij s skupno 639.689 tonami. Od teh odpade na nevtralne države 52 ladij s skupno 185.248 tonami. Ti podatki so vzeti iz uradnih objav. Po še nepotrjenih poročilih pa so nemške podmornice in nemške mine potopile poleg tega še 32 ladij s skupno 96.079 tonami, od katerih odpade na nevtralce 16 ladij s skupno 39.321 tonami. Skupne izgube trgovinskih brodovij, ki so jih povzročile nemške pomorske sile, znašajo torej 194 ladij s skupno 735.768 tonami. Od tega odpade 150.867 ton na petrolejske ladje.

List pristavlja, da je Nemčija s potekom pomorske vojne zadovoljna.

Francosko mnenje

Pariz, 5. decembra. t. (Est Radio.) Francoski mornariški minister Campicchi je dal časnikarjem izjavo, v kateri je podčrtal, da so zavezniki s potekom pomorske vojne zadovoljni. Zavezniki imajo vtis, da je Nemčija v pogledu podmornic neoplašena in da se je zato zatekla k vojni z minami. Ako primerjamo sedanje stanje pomorske vojne s stanjem v zadnji svetovni vojni, vidimo veliko razliko. V zadnji svetovni vojni je Nemčija potopila povprečno 500.000 ton na mesec, med tem ko sedaj v vseh treh mesecih še ni dosegla te številke. (Po podatkih angleške in francoske admiralitete znaša skupno število potopljenih ton ne celih 400.000 ton, torej za 500.000 ton manj, kakor trdijo nemška poročila.) Borba proti podmornicam je zelo uspešna in zavezniki hitreje potapljajo nemške podmornice, kakor jih Nemčija more zgraditi novih. Tudi proti najnovejšim minam imajo zavezniki na razpolago že obrambna sredstva, ki so zelo učinkovita.

Že četrta nemška patroljna ladja zadela na nemško mino

Berlin, 5. decembra. t. Havas: Nemška obrežna patrolna ladja je zadela na mino in se v štirih minutah potopila. Samo dva moža posadke, ki je štela 5 mož, sta se rešila. To je že četrta nemška obrežna patrolna ladja, ki je zadela na nemško mino in se potopila.

Potopljene ladje

Rim, 5. decembra. t. Stefani: Parobrodno društvo »Garibaldi« v Zenevi poroča, da je njen parnik »Fianona«, ki je nedavno ob angleški obali zadela na mino in je bil hudo poškodovan, spet popravljen in se bo kmalu vrnil v domače пристanišče.

London, 5. decembra. t. Reuter: Admiraliteta javlja, da je neka angleška obrežna tovorna ladja na škotski obali odložila posadko parnika »Ru-

dolf«, ki je bil včeraj potopljen. Na ladji je bilo 23 mož posadke. Devet je izgubljenih.

London, 5. decembra. AA. Reuter: Britanska admiraliteta je izdala tole sporočilo: Po dobljenih informacijah je britansko potniško ladjo »Doric Star« (10.080 ton) napadel sovražnik na odprtem morju. Ker ni nobenih podrobnih poročil, sodijo, da se je »Doric Star« potopil. Ladja je bila verjetno potopljena od nemške križarke »Admiral Scheer«.

London, 2. decembra. t. Reuter: Admiraliteta javlja, da je bil potopljen angleški trgovski parnik »Horsted« (1670 ton). Bil je torpediran od nemške podmornice. Od posadke so trije mrtvi, pet jih manjka, 13 pa so rešile angleške vojske ladje.

Debata o vojnih ciljih Izjave sira Johna Simona

Pariz, 5. decembra. AA. Havas. V Pariz se je pripeljal britanski finančni minister sir John Simon, da bo imel razgovore s francoskim finančnim ministrom Paulom Reynaudom. To priložnost je Simon izabil, da je snoči govoril po radiu. Njegov govor so prenašale vse francoske radijske postaje. Med drugim je dejal:

Ako hočemo uresničiti naš skupni cilj, to je, da sovražnika premagamo, smo prisiljeni kupovati v tujini mnogo sirovin, prav tako pa tudi letala. Zato moramo zelo čuječno in strogo paziti na uvoz, da bomo te stvari čimprej dobili.

Na morju sta naši mornarici kljub izgubam, ki jih je v vojnem času treba vzeti v račun, ohranili popolno oblast. Nemška trgovinska mornarica je pregnana z vseh morij. Kar se tiče nove nevarnosti magnetnih min, vam je lahko rečem, bodite mirni, ker bo tudi te nevarnosti konec.

Nam je edino cilj premagati sovražnika, da premagamo listega agresivnega duha, ki hoče neprestano s silo vladati nad drugimi narodi. Strinjamo se z va-

mi, da bo treba enkrat za vselej to končati in zato skupaj nadaljevati boj vse dotle, dokler teh ciljev ne dosežemo. Da jih uresničimo, smo pa mobilizirali vsa bogastva britanskega imperija. Borimo se za boljšo bodočnost. Skupaj in vzajemno bomo izvajali zmago in vzajemno bomo postavili nove temelje trajnega miru. Združili bomo naš trud in naš napor, združili naša bogastva in ustvarili takšno ozračje, da bodo v njem svobodno dihalo vse dežele, ki jim je edino do miru, do dela in do svobode.

Nemci odgovarjajo Franciji glede načrtov o razdelitvi Nemčije

Berlin, 5. dec. AA. DNB: V nedeljo zvečer je francoski radio v francosčini razlagal načrte za uresničenje Richelieujeve ideje o razdelitvi Nemčije. »Berliner Börsen Zeitung« v zvezi s tem pravi med drugim:

Ne želimo kaliti sanj francoskih propagandistov. Toda ugotoviti je treba, da francoski radio izjavlja vselej, kadar oddaja v nemščini, da noče Francija ničesar drugega, kakor streti Hitlerjem. Toda v francosčini pove pariški radio resnico. Pravi cilj vojne francoskih in angleških fanatikov je uničenje in razkosanje Nemčije ter obnova stanja, kakršno je bilo v 17. stoletju. Takšen vojni cilj je obstojal že pred 1. septembrom, in to je tudi privedlo do vojne. Nemški narod se tega zaveda. Toda nemški vojak bo dokazal, da se Richelieujeva ideja ne more nikdar uresničiti.

Nizozemske priprave

London, 5. decembra. t. BBC. Haag. Nizozemsko ministrstvo za narodno obrambo je izdalo nalog, da se večje število trgovskih ladij oboroži. Na te ladje bodo ukranci le mladi ljudje. Nizozemska gradi v svojih ladjedelnicah tudi štiri rušilce. Za obrambo pred zračnimi napadi pa bo na hitro izdelanih veliko število obrambnih balonov.

Hudi boji za Petsamo Finsko letalstvo je bombardiralo Murmansk

Helsinki, 5. decembra. t. Havas: Finci so ujeli veliko število nasprotnikov. Nasprotnik je hotel mesto Petsamo ponovno zavzeti s tem, da je navalil nanj od strani. Finci so napad vzdržali in končno sovražnika z velikimi izgubami vrgli nazaj.

Pri bojih pri mestu Petsamo se je posebno odlikovalo finsko letalstvo, ki je večkrat samo razpodelo sovjetsko pehoto in topništvo. Finska letala so davi letela nad Murmanskom in ga obmetavala z bombami. Nad elektrarno v Imatarije je prišlo do hudega letalskega boja, pri katerem so Finci Sovjetom prizadeli hudo škodo. Sovjetski bombniki so davi bombardirali Salmijaervi, kjer so veliki rudniki nikla. S Švedske meje poročajo, da so slišali treskanje bomb. O škodi ni nič javljenega.

Sovjetski ujetniki, ki so padli v roke finskim četam pri bojih za to mesto, so zelo slabo oblečeni in so izjavili, da tri dni niso dobili nobene hrane.

Finci so poslali v Petsamo 10.000 mož, da okrepijo svoj odpor. Sovjeti hočejo baje na ta oddelek fronte vreči do 50.000 mož. V pristanišču fjorda Petsamo sta ena sovjetska križarka in 4 torpedovke, ki nadzirajo prevoz sovjetskih čet iz Murmanska. Današnje boje so bile srdite. Toda ne samo v zraku, marveč tudi suhozemske boje. Finsko topništvo je tako izurjeno v streljanju, da je uničilo drugega za drugim 30 sovjetskih tankov. To je sovjetske vojske tako osupnilo, da so se umaknili. Mesto Petsamo samo je vse v barikadah. V okolici gori nekaj poslopij. Finci pričakujejo v par dneh odločilnega napada bodisi na obrambni črti pri Petsamu, bodisi nekoliko nižje pri Salmajevarmi, kjer imajo Finci drugo obrambno črto na severu.

Na fronti pada sneg

Helsinki, 5. decembra. b. Na fronti pada sneg. Motorizirane sovjetske formacije so zaradi tega stale. Na karelijski fronti imajo finski vojniki smuč, kar jim daje veliko prednost pred sovjetskimi četami, ker se lahko naglo gibljejo ter prizadevajo Sovjetom hude izgube. Včeraj so prvič stopili v borbo finski lovski bataljoni, ki so oblečeni v bele kožuhe ter so tako skoraj nevidni. V teh bataljoni so sami izvrstni strelci, ki po načrtu vznemirjajo sovjetske vojske. Nasprotno pa je oprema sovjetskega vojaka zelo slaba

in tudi hrane ne dobivajo redno. Zaradi globokega snega so običajne vse motorizirane enote.

Vlada je še vedno v Helsinkih

Helsinki, 5. decembra. t. Reuter: Mesto Helsinki je izpraznjeno. V njem je ostalo samo še kakšnih 50.000 ljudi, 250.000 jih je odšlo v begunstvo. Toda vnanji videz življenja v mestu je ostal nespremenjen. Tramvaji in avtobusi vozijo redno. Vsa diplomatska zastopstva so se iz mesta izselila ter se nastanila kakih 30 km globlje v notranjosti.

Finska vlada sama pa Helsinkičev še ni zapustila in tudi nima namena preseliti se brez skrajne potrebe. V prestolnici je ostala tudi vsa druga uprava, ki posluje čisto normalno.

Helsinki, 5. dec. AA. Reuter: Prebivalstvo Helsinkija že dve noči ni spalo in živi v negotovosti in pričakovanju. Davi, čim se je začelo daniti, so se zaskrbljeni pogledi teh ljudi upirali proti nebu. Vsak je hotel videti, ali se še dalje jasni in ali je z ozirom na to treba računati z novim letalskim napadom. Nocoj se je izselilo veliko število ljudi iz prestolnice. Nekateri od maloštevilnih angleških državljani, kar jih je bilo včeraj še v prestolnici, so se pokorili pozivu odpravnika poslov in odpotovali v notranjost države, drugi pa so se preselili čisto na rob prestolnice. Zvedelo se je, da sovjetske čete v finskih obmejnih krajih, ki so jih dozdaj zavzele, neusmiljeno s strojnimi ubijajo kmete in ne delajo izjeme niti pri ženskah in otrocih. Dogodilo se je celo, da so finsko, za boj nesposobno prebivalstvo, gnali pred svojimi napadalnimi vrstami, da bi jim na ta način Finci služili za zavetišče pred finskim ognjem.

Boji pri Ladoškem jezeru za Fince - uspešni

Helsinki, 5. decembra. AA. Havas: V pokrajini Salmi severnovzhodno od Ladoškega jezera, so finske čete dosegle včeraj lep uspeh. V tamkajšnjih gozdovih so se v silnem mrazu vneli srđiti boji in so Finci na več mestih obkolili oddelke rdeče armade. Tako se je Fincem posrečilo zajeti več kot 1500 ujetnikov.

Na Karelijski ožini so Sovjeti prodrli za nekaj kilometrov. Poudariti je pa treba, da je njihovo prodiranje v tem odseku zelo počasno. Finci so tod postavili mnogo zaprek in z neprestanimi napadi še bolj zadržujejo umik sovjetskih oddelkov.

V dosedanjih operacijah so Finci pokazali, da so zelo spretni pri postavljanju zasedb in vseh možnih zaprek. Razen spretno postavljenih min in jam so Finci že nekajkrat izmamili svoje nasprotnike v motvije. Finski oddelki v Karelijski morski ožini so zelo maloštevilni, a tudi rdeča vojska ne more v tem delu fronte zaradi terenskih razmer operirati z večjimi enotami. Lahko se reče, da so Finci dobili *zaveznico* — *simo*. Nekateri nevtralnici opazovalci mislijo, da v Moskvi niso računali s tolikšnim odporom, posebno pa ne z daljšo vojno.

Žrtve sovjetskih letalskih bomb

Helsinki, 5. decembra. AA. Reuter: Po še nepotrjenih poročilih, ki so snoči pozno ponoči prispela v Helsinkih, je neki sovjetski bombnik letel včeraj jutraj nad Lipurijo in metal bombe ter ubil 11 ljudi.

Uradna finska agencija objavlja tole poročilo: Točno je ugotovljeno, koliko ljudi je ubitih ali ranjenih na Finskem zaradi sovjetskih letalskih napadov. Četrtkovo bombardiranje je terjalo življenje 55 ljudi, petkovo 12, in nedeljsko 7. V teh treh dneh so bombe ranile vsega skupaj 248 ljudi. V istem času so bombniki popolnoma uničili 11 hiš, delno pa 233. Letala so s strojnimi ubila 38 ljudi in ranila 240. Pri vseh teh letalskih napadih ni bilo niti enega napada na kakr-

šen koli vojaški objekt, ampak so vsi napadi veljali civilnemu prebivalstvu. Poročila iz Karkina javljajo, da so v teku krvavi boji v Petsamu. Sovjetske čete so dobile ojačenje, toda Finci drže svoje postojanke, čeprav je sovražnik številčno mnogo močnejši.

Rdeče poročilo priznava junaštvo Fincev

Moskva, 5. decembra. AA. Reuter. Najnovejša sovjetska poročila s fronte potrjujejo, da se Finci krepko upirajo rdeči vojski. S podporo naravnih zaveznikov, to je terena, zadržujejo finske čete sovjetsko prodiranje na več točkah fronte posebno pa ob Karelijski meji in v severnem delu Ladoškega jezera. V tem delu prometne žile še niso zmrznile in se morajo sovjetske čete boriti z velikimi prometnimi težavami v teh krajih, ker ni nobenih cest.

Po pisanju uradne sovjetske agencije so sovjetske čete povsod, kjer poskušajo predrti, trle ob velikanskih požarih in padle v skrite jame za vojake in tanke.

V »prestonici« (Terioki) tako imenovane »ljudske vlade« so Finci zažgali, preden so se iz vasi umaknili, železniško postajo, pošto in mnogo drugih poslopij. Vsi prebivalci te »prestonice« Terioko so zapustili mesto po nalogu finske vojske. Dopisnik »Pravde« pravi v svojem včerajšnjem poročilu iz Terioka, da so mesto in okoliške vasi popolnoma prazne. To je popolnoma v nasprotju z včerajšnjim uradnim poročilom, ki trdi, da je ljudski vladi v Terioku priredilo ljudstvo teh krajev velike manifestacije. To pripovedovanje o manifestacijah ljudstva, ki se je kakor uradna »Pravda« sama priznava, izselilo iz Terioka še pred zavzetjem mesta, je torej prava bajka.

Finci utrjujejo Aalandske otoke

Helsinki, 5. dec. b. Havas: Finska vlada je pričela nujno utrjevati Aalandske otoke, ker je lozadveni sklep finska vlada sprejela v ponedeljek na svoji izredni seji. V vodah, ki obkrožajo Aalandske otoke, že polagajo mine, ki ne bodo služile samo za zaščito tega otoka, temveč tudi za zavarovanje prometa med Finsko in Švedsko. Utrjevanje otoka je v zvezi s sovjetskim vdorom na finsko ozemlje. Poročajo, da je finsko vrhovno poveljstvo poslalo na otoke sedaj že veliko število finskih čet, ki imajo nalogo otoka utrditi in braniti. Finska je o svojem ukrepu obvestila Zvezu narodov ter vse interesirane države.

Prostovoljci iz Švedske

Rim, 5. dec. AA. Stefani: Posebni dopisnik »Messaggera« iz Švedske poroča svojemu listu, da se je dozdaj samo v Stockholmu priglasilo nad 1500 švedskih prostovoljcev, ki se hočejo boriti v finski vojski, dočim se je v drugih mestih v notranjosti države prijaviло tudi že na tisoče novih prostovoljcev. To so po večini študentje, med njimi pa je tudi lepo število delavcev. V švedskih vojaških krogih smatrajo, da se bodo mogli Finci zaradi svoje dobre opreme in oborožitve kakor tudi zaradi narave svojega ozemlja in letnega časa, mogli upirati in to toliko uspešneje, v kolikor je zdaj sovjetskih vojakov, ki se bore, razmeroma malo.

Gdinja — nemška vojna luka!

Berlin, 5. dec. AA. DNB: Hitler je odredil, da se pristanišče Gdinja proglasi za nemško vojno luko.

Odmevi po Balkanu

Madžari napovedujejo rovarjenje Sovjetije v Romuniji — v brk italijanskim grožnjam

Zürich, 5. dec. t. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja zanimivo poročilo iz Budimpešte, kjer tako piše, z največjo pozornostjo zasledujejo finko-sovjetsko vojno, kjer tudi z največjo pazljivostjo zasledujejo posledice sovjetskega vdora na Finsko za položaj na jugovzhodu Evrope. Dejstvo, da je Sovjetska Rusija takoj po prekoračenju finske meje ustanovila iz komunističnih beguncev, ki jih je pripeljala s seboj iz Moskve, neko »demokratsko vlado«, s katero je takoj sklenila nenapadalen pakt, med tem ko se s pravo finksko vlado sploh noče pogajati, je svarilo, tako menijo Madžari — za vse male države. Sovjetski Rusiji ne gre toliko za »vojaška oporoka«, kakor za zavzete sosednih narodov, da bi jih prepravili s komunizmom in boljšeizirali. Stalin je odkril svoj pravi obraz. Sovjetska Rusija je nastopila pol revolucionarnega imperalizma.

V Budimpešti so prepričani, da bo Sovjetska Rusija takoj, ko konča na Finskem, posegla na območje Črna morja, kjer bo na vsak način hotela sprožiti nove zapletljaje.

Če je Italija izjavila, da se bo vsakemu sovjetskemu prodiranju na Balkan zoperstavila z orožjem v roki, je to za sovjetske samo vzpodbuda, ne pa strašilo, kajti moskovska vlada ne želi nič bolj goreče, kakor to, da bi se tudi Italija zapletla v vojno in da bi zagorel vojni požar tudi v jugovzhodni Evropi. V Budimpešti opažajo tudi, da je sodelovanje med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo v precejšnji meri ohladilo zavezniška čustvovanja med Nemčijo in Italijo, ki pod nobenim pogojem ne more razumeti, da naj bi »os Rim« — Berlin« služila razširjanju boljšeizma po Evropi.

Budimpeštanski krogi ugotavljajo, da se ves Balkan sedaj obrača Italiji, ki se od svoje strani mnogo prizadeva, da bi ga notranje med seboj spoprijateljila z ozirom na odpor, ki bo potreben proti sovjetskim nakanam.

Z velikim zanimanjem so v Pešti sprejeli poročilo iz Ankare, da je turška vlada romunski vladi dala nasvet, naj čim prej in sama od sebe vrne Sovjetski Rusiji Besarabijo, češ da je ne bo mogla braniti, kakor hitro bi Moskva to vprašanje sprožila. Vendar še takega na potrditev te novice od uradne turške strani. Tudi od drugih držav se ponavljajo pritiski na Romunijo, naj s pogumno kretnjo uređi svoj spor z Bolgarijo s tem, da ji vrne Dobružo. Madžari seveda upajo, da bi po zadovoljitvi Sovjetske Rusije z Besarabijo, Bolgarije pa z Dobružo, posledno morala priti na vrsto tudi Madžarska, ki bi odnesla še tretji kos od Romunije, namreč transilvanske pokrajine.

Razburjenje v Ameriki

Washington, 5. decembra. AA. Stefani: Kljub nasprotnemu mišljenju, ki vlada v Beli hiši, se nadaljuje pritisk z namenom, da vlada USA prekine diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo.

Finci pred Zvezo narodov

Surov odklonilni odgovor Molotova

London, 5. decembra. t. Reuter: V spodnji zbornici so poslanci vprašali ministrskega predsednika Chamberlaina, če ima kaj povedati v zvezi s prošnjo Finske pri Zvezi narodov. Chamberlain je na to odgovoril, da angleška vlada podpira prošnjo finske vlade, ki je napravila korak na lastno pobudo. Anglija bo pri seji Zveze narodov, ki bo prihodnje ponedeljek, zastopana po državnem podtajniku Butlerju, ki bo v imenu angleške vlade prebral izjavo. Tudi on »am, Chamberlain, bo spodnji zbornici dal izjavo, toda za to je treba sklicati tajno sejo. Kdaj bo ta seja, bo poslanecem sporočeno.

Moskva, 5. decembra. AA. DNB: Sovjetska vlada priobčuje odgovor Molotova na govor Avenola glavnega tajnika ZN. Sovjetska vlada zanika pravico ZN do sklicanja zasedanja sveta ZN in skupščine ZN. Če se ZN kljub temu seane, se Sovjetska Rusija seje ne bo udeležila. Brzjavna nota Molotova ima tole vsebino:

V imenu vlade Sovjetske Rusije vam sporočam, da je sklicanje sveta ZN in skupščine ZN na dan 11. decembra na željo Rudolfa Holstija neupravičeno. Sovjetska Rusija ni v vojnem stanju s Finsko in ne grozi finkemu narodu z vojno. Zato je sklicovanje na čl. 11-1 ZN neutemeljeno. Sovjetska Rusija je v miroljubnem razmerju z demokratsko fin-

sko republiko. S to vlado je Sovjetska Rusija sklenila pakt o vzajemni pomoči. S sklenjeno pogodbo so urejena vsa vprašanja, ki so o njih brez uspeha bila pogajanja z bivšo finko vlado. Vlada demokratske finske republike je predlagala 1. decembra Sovjetski Rusiji, da ji ponudi vojaško pomoč, da se prečine vojno stanje nastalo na Finskem zaradi etališča bivše finske vlade. V takšnih okoliščinah je sklicanje sveta in skupščine ZN neupravičeno, posebno zato, ker osebnosti, v katerih imenu se je Holsti obrnil na ZN, ne predstavljajo več finskega naroda. Če se pa kljub temu skliče ta svet in skupščina ZN, se Sovjetska Rusija ne bo mogla udeležiti sej.

Pet južnoameriških držav zahteva izgon Sovjetije iz ZN

Zeneva, 5. dec. b. Urugvajska vlada je uradno sporočila tajništvu Zveze narodov, da bo izstopila iz te ustanove, če takoj ne stori potrebnih korakov proti Sovjetski Rusiji zaradi napada na Finsko. Vee kaže, da se bodo temu koraku pridružile tudi države Bolivija, Ekvador, in Peru, tako je doleže že pet ameriških držav zahtevalo ukrepe proti Sovjetski Rusiji in njeno izključitev iz Zveze narodov.

Od obstoja zvočnega filma največji film

JUAREZ

Tragedija cesarja Maksimilijana in njegove žene Šarlote. — Spopad dveh svetov in dveh naziranj o življenju in o ljudeh

Paul Muni, Bette Davis

Režija: William DIETERLE — Godba: E. W. KORNGOLD

Slavna premijera

danes ob 21. uri v KINO MATICI, tel. 21-24

Zvišane cene! NABAVITE VSTOPNICE V PREDPRODAJI! Zvišane cene!

Gospodarstvo

Prilagoditev dohodkov draginji

Ljubljana, 5. decembra.

Danes dopoldne je bila v knjižnični dvorani na banski upravi anketa, katero je sklical ban dravske banovine dr. Marko Natlačen na pobudo Delavske zbornice. Anketa naj bi razpravljala o prilagoditvi delavskih mezd in nameštenskih plač sedanji draginji in prinesla tudi predloge, ki naj bi zboljšale stanje delavstva v sedanjih težkih razmerah. Zborovanje je vodil načelnik socialnega oddelka banke uprave g. Anton Kosi. Ankete se je udeležilo 12 zastopnikov Delavske zbornice in delavskih organizacij in 12 delegatov delojemalskih organizacij.

Predlogi Delavske zbornice

Po uvodnih formalnostih je poročal o stanju delavstva, naraščajoči draginji in predlogih Delavske zbornice, njen referent Stanko Jurij. Orišal je kako se naraščale posebno v zadnjih mesecih cene za najvažnejše in najnujnejše življenjske potrebščine in kako se malenkostni zasluzki delavcev in nameštencev. To so videli tudi že posamezni lastniki industrije in trgovskih obratov in so zato iz lastne pobude ali pa na posredovanje strokovnih organizacij zvišali zasluzke svojim delavcem, ponekod 25 ali celo 50 par na uro, drugod pa 5 ali 10 %, v Varazdinu celo 20 %. Zaradi tega je nujno potrebno, da se dosedanja zasluzki delavstva povišajo povprečno za 15 %. Tisti zasluzki pa, ki so bili že pred nastopom draginje nezadostni, pa naj se sorazmerno povečajo še bolj. Poudarjajoč, da sedanje akcije ni smatrati za mezno gibanje, ampak le za poskus, najti izhod, kako izenačiti porast draginje z uvedbo draginskih doklad. Za izjemna mera naj velja do nastopa normalnega stanja in zato predlaga DZ sledeče:

1. Cene najvažnejših živilom naj se maksimirajo in uradno določijo; z intervencijsko politiko pa je treba poskrbeti, da bodo ta živila po maksimirani ceni v zadostnih količinah na razpolago.

2. Ravnateljstvo za prehrano in Priv. izvozna naj nastopata na tržisti kot kupec le, v kolikor to dopušča tržne razmere. Kadar spekulacija cene nedopustno dviga, naj nastopata kot prodajalca.

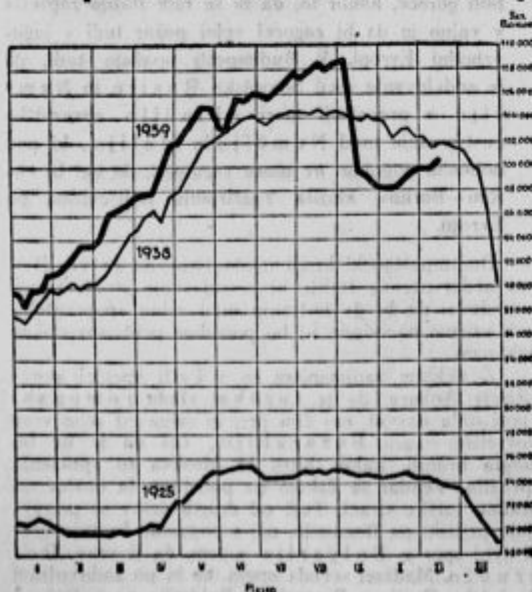
3. Ne samo v mestih ter krajih, kjer je sedež okrajnega glavarstva, ampak tudi pri vseh občinah z razvito industrijo ali obrtjo, naj se ustanove odbori za pobijanje draginje, v katere naj bo imenovan tudi predstavnik konsumentov na predlog Delavske zbornice.

4. Pri kralji, banški upravi naj se ustanovi »Banovinski odbor za pobijanje draginje«, ki naj bo pooblaščen organ banke uprave za enotno delo na tem polju. V ta odbor naj prideta tudi dva zastopnika delavcev in nameštencev. Odbor naj takoj sestavi vse potrebno za ugotavljanje draginskih sprememb in se naj potem po indeksu plače avtomatično spreminja.

Za uvedbo posebnih draginskih doklad.

Glede na to, da je indeks cen živil narasel za 14,6% do 17,5%, naj sklene anketa, da naj delodajalske organizacije pozovejo vse svoje delavce in nameštence za čas izrednih draginskih razmer.

Zaposlenost delavstva v Sloveniji

Včeraj smo priobčili statistično poročilo Okr. urada za zavarovanje delavcev, katerega je izdelal g. Ivo Lah. Dodatno k izvajanjem priobčujemo danes še grafično sliko gibanja članstva pri Okr. uradu za zavarovanje delavcev v posameznih mesecih leta 1925, 1938 in 1939. Iz slike je razvidno, da je bila zaposlenost delavstva do začetka septembra letos višja kot leta 1938, nato pa je znatno padla in dosegla najnižje stanje v začetku oktobra. Nekako od srede oktobra dalje pa zaposlenost zopet narašča in se je sredi novembra zelo približala stanju leta 1938.

uvedejo posebne draginske doklade in sicer:

1. Za mesec december v višini 20% brutto izplačilnih zneskov za zasluzke do 1.000 din, 15% za zasluzke do 2.000 din in 10% za zasluzke nad 2.000 din. V to doklado se vštejejo vsi tekom novembra odobreni poviški plač na račun draginje.

2. Ako bi se draginja tekom decembra odnesno tekom naslednjih mesecev po indeksu spreminila navzgor ali navzdol za 2 ali več odstotkov, se temu odgovarjajoče v prihodnjem mesecu zviša ali zniža draginska doklada, vendar plače z doklado vred v nobenem primeru ne smejo pasti pod nivo plač z dne 1. novembra 1939.

Prav tako pa naproša anketa g. bana dravske banovine:

1. da se zvišajo sedaj v dravski banovini minimalne mezde za 20%, t. j. povprečno za 0.50 din na uro;

2. da se naj poslužijo odredb iste uredbe in predpišejo minimalne mezde za: a) zasedne nameštence in trg. pomočnike; b) one skupine kvalificiranega delavstva, za katere bi to zahtevale za interesirane delojemalske odnosno delodajalske organizacije;

3. da predloži g. ministru soc. politike z ozirom na znatno spremembo gospodarskih razmer predpis nove osnovne mezde in sicer za 3 din na uro.

Anketa naproša kralji, vlado naj upošteva tudi izredno težki položaj aktivnih in upokojenih državnih, banovinskih in javnih nameštencev, kakor tudi delavcev drž. podjetij, ki jih je draginja prav običajno prizadela in odobri odgovarjajoče zvišanje njihovih prejemkov in pokojnin.

Za delodajalce je odgovoril podpredsednik TOI, glavni ravnatelj Rihard Skubec, ki je omenil, da statistika, sestavljena samo po podatkih iz zavarovanja delavstva, še ne da prave slike o življenjskih razmerah delavstva in da je treba upoštevati, da so tudi mnoga podjetja zaradi sedanjih razmer v stiski. Omenil je, da so delodajalske organizacije v glavnem sporazumne z vsemi štirimi predlogi glede pobijanja draginje, da pa ne morejo predlogov za zvišanje plač v sedaj stavljeni obliki sprejeti. Prav tako tudi ne predlaga, naj bi se plače spreminjale avtomatično z draginjo. Glede povišanja minimalnih mezd delodajalci se bi ugovarjali, če bi se upoštevale izjemne razmere pri nekaterih podjetjih. Prav tako se strinjajo z željo, naj se predpišejo minimalne mezde za zasebne nameštence z željo in s predlogom, naj se za vso državo predpiše nova osnovna mezda 3 din na uro. Toplo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 30. november kaže naslednjo sliko (vse v milijonih din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. nov. 1939):

Aktiva: Zlato v blaginjah 1977 (+ 0.6), zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1987.8 (+ 0.6), devize izven podlage 588.94 (+ 25.94), kovani denar 849.04 (- 50.2), posojila: menična 2251.94 (- 94.94), lombardna 307.94 (+ 143.46), skupno 2559.9 (+ 49.5), predjudni fin. ministrstvu po posebnih uredbah 797.95 (+ 67.7), razna aktiva 2719.24 (+ 99.04).

Pasiva: bankovci v obtoku 9163.24 (plus 212.96), drž. terjatve 109.6 (+ 58.9), žirovni računi 1056.66 (- 168.65), razni računi 763.64 (+ 87.6), skupno obveznosti po vidu 1929.9 (- 22.1), razna pasiva 360.05 (+ 3.9).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 11.083.1 (+ 190.86), skupna podlaga po dejanski vrednosti 3180.94 (+ 0.94), od tega samo zlato v blaginjah 2163.2 (+ 0.94), skupno kritje 28.67% (v prejšnjem izkazu 29.16%), od tega samo kritje z zlatom v blaginjah 28.51 (29%).

Izkaz kaže za ultimo znatno povečanje obtoka bankovcev zaradi potreb države, kakor tudi zasebnega gospodarstva, saj vidimo, da so narasla posojila zasebnikom in posojila državi. Nadalje se je povečal tudi obtok kovanega denarja. Razveseljivo narašča naš devizni zaklad. V naslednjem navedemo v milijonih din glavne postavke izkazov Narodne banke od poletja sem:

	podlaga	devize	posojila	obtok
31. julija	2469.6	502.8	1959.9	7354.3
31. avgusta	2471.7	508.6	2132.0	7986.2
30. septemb.	2558.1	581.8	2498.9	9108.0
31. oktobra	3179.2	616.0	2572.5	9244.3
30. novemb.	3180.5	588.9	2559.9	9163.2

Stanje naših kliringov

Po poročilu Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 30. novembra naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. novembra 1939):

Aktivni kliringi: Nemčija 7.953.000 (388.000) mark, češkomoravski protektorat 34.780.000 kron (-26.927.000) kron, Slovaška 1.640.000 (-1.206.000) kron, Bolgarija 579.000 (-500.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 88.228.000 (-10.119.000) din, Romunija 39.530.000 (266.000) din, Poljska 26.896.000 din, Belgija 1.424.000 belg Švica (206.000)

pa pozdravlja za delodajalce apel za povišanje plač državnih uslužbencev.

V imenu nameštenskega odseka Delavske zbornice je dal izjavo še inž. Vinko Košir, ki je stavil sledeče predloge. Nameštenske plače do 1000 din naj se povišajo za 30%, mesečne plače do 2000 din naj se povišajo za 25%, plače do 3000 din za 20%, plače nad 3000 din pa za 15%. Predlog je tem bolj upoštevanja vreden, ker ima nad 60% vseh nameštencev manj, kakor 1000 din dohodkov na mesec. Uvedejo se premične draginske doklade, ki se bodo spreminjale sorazmerno s spremembami indeksa cen živil. Ban dravske banovine naj predpiše minimalno plačo za nameštence.

K posameznim vprašanjem so govorili še drugi govorniki, na kar so delodajalske organizacije imenovali gl. ravnatelja Skubica, tajnika TOI dr. Plessa in glavnega tajnika Zveze industrijcev dr. Golja, delojemalske organizacije pa g. Stanka, anž. Koširja in Kosema za skupno sestavo o zaključku in uspehi ankete, ki je ugotovila sledeče:

Anketa je soglasna, da naj oblast in ostala pristojna mesta, zlasti Direkcija za prehrano in Priv. izvozna pokrenejo čim učinkovitejše ukrepe, da se zajezi sedanji draginski val, pri čemer zlasti ugotavlja, da se je najobčutnejše podražilo baš ono blago, katerega imamo v naši državi v izobilju.

Anketa smatra, da naj se ne samo v mestih ter krajih, kjer je sedež okrajnega glavarstva, marveč tudi pri vseh občinah z razvito industrijo ali obrtjo ustanove odbori za pobijanje draginje v smislu obstoječe uredbe. Prav tako naj se ustanovi banovinski odbor za pobijanje draginje, ki naj ne bo le posvetovalni organ banke uprave, temveč naj razvije čim iniciativnejše delovanje na tem polju.

Predstavniki potrošnikov v te odbore naj se imenujejo iz delavskih oziroma nameštenskih vrst. Zbornica za TOI bo pripravila vsem svojim pripadnikom, da v okviru stvarnih možnosti in upoštevanje produkcijske razmere v posameznih podjetjih, prilagodijo zasluzke svojih nameštencev in delavcev draginskih razmeram, kolikor tega doslej še niso storili.

Anketa je obenem razpravljala o povišanju minimalnih mezd ter je osvojila soglasno mnenje, da naj se sedaj veljavna minimalna mezda poviša za 0.50 din, primerno upoštevanje sedanje izjeme iz čl. 3 veljavne odredbe.

Anketa tudi soglasna z mnenjem, da naj se osnovna minimalna mezda z veljavnostjo za vso državo določi na 3 din.

Anketa se je tudi sporazumela v tem, da naj se po zaslišanju pristojnih organizacij določijo minimalne mezde tudi za zasebne nameštence in trgovske pomočnike.

Končno je anketa naslovila soglasni apel na kraljevo vlado, da blagovito upošteva izredno težak položaj aktivnih in upokojenih državnih, banovinskih in javnih nameštencev, kakor tudi delavcev državnih podjetij, ki jih je draginja prav običajno prizadela in odobri odgovarjajoče zvišanje njih prejemkov in pokojnin.

frankov Madžarske 17.199 (2.005.000) din in Bolgarija 2.218.000 (130.000) din.

Iz tega pregleda je razvidno, da se je radi pohanjanja našega izvoza v češkomoravski protektorat in na Slovaško, predvsem živine, naš aktivni saldo v teh dveh področjih izredno zmanjšal. Naša aktivnost v kliringu z Nemčijo je malo narasla. Med pasivnimi kliringi so večje izpremembe le v italijanskem kliringu, kjer je naš pasivni saldo padel za 10 na 88 milijonov din. Nadalje se je povečala naša pasivnost v prometu z Madžarsko za 2 milijona dinarjev.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« gnenke vode, zavzete jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Zastopniki banovine Hrvatske v ustanovah za zunanjo trgovino. Ban banovine Hrvatske je delegiral v koordinacijski odbor za zunajtrgovinsko politiko pri ministru zunanjih zadev dr. Mirka Lamera, dr. Rudolfa Bičanica in V. Kolara, v devizni odbor je imenovan dr. V. Franolič, v izvozni odbor dr. Dragotin Toth in v uvozni odbor dr. Mirko Lamer.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila osnovana delniška družba »Kosovka« z glavnico 5 milijonov din, ki ima namen trgovati z zaščitnimi aparati in se baviti tudi z rudarstvom.

Licitacija. Pri Stabu dravske diviz. oblasti v Ljubljani se vsi dne 12. decembra uetmena licitacija za dobavo drv — Pri strojnem oddelku ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani se vsi dne 28. decembra odertalna licitacija za dobavo cink-hlorida.

Izprememba imen. Uprava mesta Belgrada je dovolila Josipu Kronštajnu izpremembo imena v Koren, nadalje Dušanu Schwarzu v Dimitrijevič.

Podaljšanje delovnega časa v Italiji. Pred davnim so bili v Italiji razveljavljeni vsi predpisi glede omejitve delovnega časa, tedenski delovni čas je bil podaljšan, prav tako je ukinjena omejitev dela v soboto in nočno delo. Iz tega je razvidno, kako tudi druge nevarne in nevarujoče se države zahtevajo od svojih državljanov ne samo žrtve za omejitvijo konzuma, ampak tudi s povečanjem proizvodnje.

Borze

Dne 5. decembra 1939.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6.902.960 din, na belgrajski pa 9.8 milij din. Prometa v elektrih je bilo na belgrajski borzi 630.000 dinarjev.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	172.40—175.60
Pariz 100 funtov	97.45—99.75
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 goldinarjev	2348.50—2386.50
Bruselj 100 belg	731.00—743.00

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	212.97—216.17
Pariz 100 frankov	120.44—122.74
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 gold.	2900.55—2938.55
Bruselj 100 belg	902.85—914.85

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40
----------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Zagreb Solun 100 draham	35.65—36.35
Belgrad Solun 100 draham	36.20—36.90

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.86, London 17.41, Newyork 446.00, Bruselj 73.70, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.75, Stockholm 106.15, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Solija 5.40, po grad 3.50, Bukarešta 3.40, Helsingfors 8.90, biskph nuda, Budimpešta 80.00 pon. Atene 3.40 pon., Carigrad 3.50 pon., Bukarešta 3.40 pon., Helsingfors 8.90. Buenos-Aires 102.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 436 —438

v Zagrebu 438 blago

v Belgradu 433.25—433.50

Ljubljana, Državni papirji: 7% invest. pos. 97—99, agrarji 53—54, vojna škoda proptna 436 do 438, begl. obvez. 78—80, dalm. agr. 72—73, 8% Bler. pos. 94—96, 7% Bler. pos. 89—90, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 92—95. — Delnice: NB 7200—7400, Trboveljska 225—235.

Zagreb, Državni papirji: 7% invest. pos. 97 do 98, agr. 52—53.50, vojna škoda proptna 438 bl., begl. obvez. 79 bl., dalm. agr. 71.50—72 (71.50), 6% šumske obveznice 73 bl., 8% Bler. pos. 94 den., 7% Bler. pos. 89—90 (89.25), 7% pos. DHB 99 den., 7% stab. pos. 91—95. Delnice: NB 7250 den., Priv. agr. banka 205 den., Trboveljska 235—237.50, Gutmann 48—55, Sladk. tov. Osijek 110 den., Osj. livarna 150 den.

Belgrad, Državni papirji: 7% invest. pos. 99.50 den. (99), agr. 53.50 den. (53.50), vojna škoda proptna 433.25—433.50 (433.75, 433.50), begl. obveznice 77—78.50, dalm. agr. 70—71 (71), 6% šumske obveznice 70.50—72, 8% Bler. pos. 94 den. (94), 7% Bler. pos. 88.75 den. (89), 7% posojilo DHB 99 den. Delnice: NB 7400 den., Priv. agr. banka (195 drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. okolica Novi Sad 184—185, srem. 182—184, slav. 183—185, gornja bač 185—187, bač. ladja Tisa 188—190. — Koruza: bač. in bač. pariteta Indija 138—139, ban. stara 135—136, bač. nova pariteta Indija 110—111. — Tendence lahka. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Krškem, dne 2. decembra t. l. Voli I. vrste 5—6 din, voli II. vrste 4—5 din, voli III. vrste 3.50—4 din, telice I. vrste 4.50—6 din, telice II. vrste 3.50 do 5 din, telice III. vrste 3 do 4 din, krave I. vrste 4—5 din, krave II. vrste 3—4 din, krave III. vrste 2—3 din, teleta I. vrste do 6 din, teleta II. vrste 4—5 din, prašiči špeharji 9—14 din, prašiči pršutarji 6—10 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste 10—11 din, goveje meso II. vrste 8—10 din, goveje meso III. vrste 7—8 din, svinjina 12—14 din, svinjska mast 16—22 din, čisti med 14—20 din, goveje surove kože 8—13 din, telečje surove kože 10—15 din, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. Pšenica 175—200 din, ječmen 150 do 175 din, rž 200 din, oves 150—225 din, koruza 150—200 din, fižol do 500 din, krompir 125—175 din, seno 75—100 din, slama 30—75 din, jabolka I. vrste 250 din, II. vrste 100—200 din, III. vrste 75—100 din, bruske I. vrste 200 din, II. vrste 150 din, III. vrste 100 din, pšenična moka 300—375 din, koruzna moka 200—250 din, ajdova moka 400 din za 100 kg. Drva 50—75 din za 1 kub. meter, jajca 1—1.25 za 1 kos, mleko 1 do 2 din za liter, surovo maslo 24—25 din za 1 kg. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3 do 4 din za liter, finejše sortirano vino 4 do 5 din za liter.

Določitev cen za drva na Madžarskem. Madžarska vlada je določila cene drvam v Budimpešti na 330 pengő, obenem pa je uredila tudi cene za konzumente, producente ter trgovce.

Ljubljana, 5. decembra.

Nocoj je potoval sv. Miklavž po naši deželi. Dolga, vsa srebrnoblesčeca in z zlatom posuta je bila njegova procesija: hodil je od hiše do hiše, od doma do doma, povsod je rad potrkal, kjer so se le spomnili nanj in kjer so otročiči bili tako pridni, da so postavili lepo očistene čevljičke ali pa košare njemu pred vrata. Kjer pa so bili otroci na glasu kot ne preveč prida, pa je vdril kar v domke te ali one družine, iztaknil poredneža za kako pečko ali omaro, ga izprašal po najvažnejših verskih resnicah, in če je bil odgovor zadovoljiv, ni prav nič poklical hudobnega roja parkeljev za seboj. Ne — prišli so angelci in obdarili naše malčke, vsakega posebej! Da, naš sv. Miklavž je priden in lep, še je posul po naših

Miklavžev semenj

dočinah in ravninah svoj blagoslov; otrokom pa je vsem obljubil, da jih bo varoval s svojim blagoslovom. Rad se je ustavljal pri nas, ker je med nami vsemu še lep mir, vse družine so že zbrane za njegov sprejem in oče družine so letos ni bil preveč zapet pri denarnici, ko je moral sv. Miklavž pomagati pri obdarovanju.

Tam daleč zunaj v svetu pa je hudo, zelo hudo. Ko je nocoj odhajal sv. Miklavž iz naših domov in ko je ob vratih drobno pomežiknil našim očetom in mamicam, češ »le po dobro skrbite naprej za otroke, saj so pridni«, so mu pač gotovo povsod prišepetali na uho: »Pa še drugo leto pridi, sv. Miklavž, in nas najdi tako lepo zdrave in zbrane okoli naše mize, kakor si to storil letos!« In sveti Miklavž je gotovo obljubil, prav gotovo bo prišel drugo leto, saj ima nas vse, naše otroke in prijatelje, tako rad, da bo odtegnil šibo hudobije in pomanjkanja od nas vseh in nas zopet zazibal v svoje lepe navade, pesmi in legende.

Sv. Miklavž pa je bil letos bolj resen kakor pa drugokrat. Letos mu ni bilo mnogo do igrav ali sladkarij ali pa za predrag nakit ali drugo lepote. Je pač še njegova navada taka, da pride vsako leto tedaj, ko sili zima med nas in naše domove. Snega sicer še ni prinesel, pač pa je že dolgo pred njim pihal hud mraz, naše kosti je pretresala prava burja. Mraz je pritisnil, prišlo je deževje in zastokalo je po kotih naših sob in pa kuhinj: »Oh, kako je mraz! Kdo bi si mislil, da bo letos revmatizem tako kmalu pritisnil in kako je bilo mogoče, da so čevlji postali tako tenki, da je v nogah kar mokro, kakor da ne bi bilo že ostalega dovolj!«

Pa smo odgovarjali svojim sestram in bratom, možem in ženam, da bo že kmalu sv. Miklavž. Tako primeren je njegov praznik, da je kmalu po prvem v mesecu; saj res moramo nakupiti marsikaj, pa bomo nakupili tedaj, ko bo krožil med nami sv. Miklavž in bo poleg potrebe zasijalo med nami še njegovo veselje. Na njegov večer bodo ob naših krožnikih pri večerjeh zasijali njegovi s srebrno ali zlati nitko povezani zavoji, vsi bomo vedeli, kaj bo v njih, saj smo mu že pisali, kaj naj prinese, toda srce nam bo le zaigralo nekoliko lepše, spomnili se bomo vseh tistih neštetič Miklavžev, ki smo jih že preživeli, spomnili se bomo detinskih časov, in ko bomo videli, kaj bo v zavojih, bomo s hvalečnim pogledom objeli vse tiste, ki jih imamo radi.

Letos je bil Miklavž radodaren predvsem s praktičnimi darili: prav mnogo je nakupil obleke, perila in volnenih stvari. Da nas ne bo zeblo in da si nekoliko izpopolnimo zalogo za hude dni. Če smo že prestari, bomo po večerji radi načeli pogovor z življenjsko družico ali sorodniki o tem,

kakšen je bil Miklavž pred 10 ali 15 leti. In čudno, vsi se bomo prav točno spominjali tudi najmanjših podrobnosti. In ko bomo tekmovali med seboj v teh spominih, bomo veselji ugotavljali, kako so vsi naši spomini podobni, kako smo si blizu med seboj in kako lepo je, če vladajo v družini ljubezen, mir in sloga. Približati se bomo prvim spominom iz prve mladosti, o tem pa bo že nerodno govoriti. Zato bomo o njih samo sanjali v tej lepi noči, in sv. Miklavž bo nad nami vsemi razgrnil svoj posvečeni plašč.

Sv. Miklavž je prvi božični praznik naših otrok. Ob koncu leta, tedaj ko med starim in novim letom postajamo kar čez noč za eno leto starejši, je mrzli december nasul našim otrokom kar celo vrsto lepih praznikov. Prvi prihaja mednje sv. Miklavž.

Prihaja leto za leto in budno spremlja rast naših malčkov. Kako lepo je tedaj, ko ujame pogled otroka, ki je komaj shodil in že začena žlobudrati v drugo leto svoje starosti. Vse ne- strpno čaka na viti, ki ga bo napravil sv. Miklavž prvič na našega najmanjšega. In kako lep je tedaj ta pogled! Vse svet zažari v zrklo takega otročiča in pogled je tako obsežen in tako globok, da se ga razveseli sam sv. Miklavž, dasi je velik svetnik in so nebesa njegov dom.

Tedaj pa, ko oči objemajo že kaj več kot pa samo najbližjo lepoto, ko začena doživljati lepoto tudi že duša in srce, tedaj pa je treba navaditi otroke že na širši obseg čustvovanja nebeskih storij. Tedaj je treba že dolgo pred svetim Miklavžem pisati pisma in točno navesti, kaj naj sv. Miklavž prinese. November je pa navadno deževen in umazan mesec in še otroci ne gredo radi na sprehod. Ker pa mame ne vedo, kaj vse naj sv. Miklavž prinese, je treba lepo pridno vsak dan hoditi po mestu na sprehod in kar najbolj skrbno ogledati Miklavževe izložbe po številnih trgovinah. Kaj vse je tedaj sv. Miklavž že razstavil po številnih »zložbah! Kolikšna izbira!

Ko pa pridemo pofem domov, je treba brž napisati kratko pismo sv. Miklavžu, kaj naj prinese. Seveda mora mamica kar sama pisati in pismo resnično odposlati. In tako prebijemo dolge popoldneve, ko je sonce zmeraj krajše in nazadnje zmanjka še pravljice, samo da bi otrokom ne bilo preveč utrudljivo, ko je treba čakati ljubelega ateka, ki ga tako dolgo ni iz službe.

In snoči je vse to, kar je bilo naročeno, sveti Miklavž res prinesel. Ponekod se je pripeljal kar v avtomobilu, drugod zopet si je po mestu izbral najlepše dvorane. Še drugod pa je pripotoval kar nekje tam iz sososedovega ogla in parkelj je že kar nekaj ur poprej razsajal in strgal po hišnem dimniku.

Koliko pa nas je danes že med nami, ki se na ta lepi večer nismo mogli prav nič pripraviti. Drugod slave ljubezen, ki vlada v družini na tako lep in pristrčen način — nas pa je usoda od- rinila od vsega tega, kakor da ljubezni med nami ne bi bilo. Pa je, zelo mnogo je, in to take ljubezni, ki mora vsak dan prenašati strašne napore življenja in ki se bori za skorjico kruha tako, da včasih priteče vroča kri izza nohtov in da našim pljučam zmanjka zraka. Na nas se sv. Miklavž ne sme ozirati, naše delo nas podi brez- obzirno noč in dan, in kako bi za Miklavžev večer mogli pripraviti doslojno večerjo, ko pa nismo nikdar vsi istočasno za mizo. Matič še ne dela po- noči, toda oče ima samo nočno službo.

Miklavžovo darilo moderni nevesti

V takih družinah sv. Miklavž najmlajših nik- dar ni mogel presenetiti s tako lepimi spomini. Tudi pisma ni nikdar prejel iz takih družin in kadar je otrok izginil v mesto, da si ogleda, kaj vse bo sv. Miklavž nosil bogatim otrokom, se mora vkrasti tako pod noč, da tema zakrije str- gano obleko ali pa stari plašč, ki naj vsaj malo zaščiti uboge kosti pred strupenim mrazom.

Taki naši mladi tovariši so ob teh dneh čisto posedali sami zase tam v kotu svojih bednih, ali čistih sobic. Govoriti navadno ne smejo; o otro- škkih stvarih ne marajo trpiti izmučenih mamic in očetov, o resnih stvarih pa se pogovarjati ne znajo in ne smejo. In tako so obsedeli navadno tam v svojih mračnih kotih, in pred njimi se je razgrinjalo najlepše kraljestvo vsega, kar bo te dni sv. Miklavž spal nad ves naš svet. Spal bo, toda ne zanje! Preždeli bodo tako ure in ure in čim globlja bo noč, tem lepše bodo sanje o tem, kaj vse lahko prinese sv. Miklavž.

Snoči pa ta mlada sreča naših mladih tovari- šev in prijateljev niso vzdržala; šli so, pa so tudi sami prav lepo očistili svoje čevlje ali pa posode in jih skoraj da skrivaj nastavili na okna ali pa pred vrata. Pač, v katero se bo sv. Miklavž mor- da vendarle ujel!

S kako bridkim in trdim občutjem so njihove mame opazile ta njihov obupni in žalostno ve- seli korak. Pa so najbrž poskale zadnje kraj- carje in kupile fige, rožiče, jabolk in krljev, da bo čevlji polni, polni — tako polni, da se čez ves kup cela Ljubljana ne bo mogla videti. Sv. Mi- klavž se je ujel v past in razveselil tudi tiste, ki so veselja najbolj potrebni.

P. S. Vam bogatim otrokom pa tole: veste, da je sv. Miklavž že star in mogoče malo neroden; zato pri vseh rečnih domovih ne bo opazil na- stavljenih pastí. Zato vaši ubogi tovariši danes po šolah ne bodo mogli ničesar povedati o sv. Miklavžu. Če imate bonbonov, fig in rožičev pre- več, dajte še svojim tovarišem, ki sv. Miklavža niso mogli ujeti za njegov plašč. Storite pa to z veseljem srecem in dajte to svojim prijateljem iz prijateljstva, ne pa zato, ker so vaši tovariši ubogi. Za božič pa sklenite, da boste skušali tudi zanje kaj napisati na svoja pisma kot naročilo. Poskusite, saj so vaše mame tako dobre!

Miklavž v Krščanskem ženskem društvu

V torek popoldne je ob pol 3. tudi Krščansko žensko društvo v Ljubljani priredilo prireditve Miklavžev večer v beli dvorani hotela Union. Se pred prihodom Miklavža je bila dvorana nabita do zadnjega kotička in iz vseh koncev Ljubljane, največ pa s Ceste dveh cesarjev, Galjevice, Jarš in drugih predmestij, je prihitel drobiž v sprem- stvu svojih mater. Ni bil to samo praznik za otroke, ampak še bolj za matere, ki prav gotovo na svojih rečnih domovih ne bodo mogle poskrbeti, da bi njihovim družinam Miklavž prinesel daro- ve. Miklavž Krščanskega ženskega društva je imel obilo dela, saj je moral med 300 prošnjami rečnih družin izbirati res najbolj revne in potrebne. — Nabiralni akciji Miklavža so posebno pomagale predsednica ga. Logarjeva, ga. Sušnikova, ga. Sa- darjeva, gđ. Venceljova in druge poštovovalne članice. Tako trgovine kakor zasebniki so podprli velikodušno delo društva z darili in podporami in tako je bilo mogoče uslišati 120 prošelj. V teh družinah je okrog 300 otrok, ki so bili obdarovani z dragocenimi zavijki, v katerih je bila obutev, perilo, obleke in živila. Kar ganljivo je bilo gle- dati, s kakšnim veseljem so otroci po kratkem uvodnem prizoru hiteli pred Miklavža in spreje- mali zavijke. Včasih pa je tudi prišla mati sama in odnesla darilo za svoje male, ki so jo tiho čakali na stoli. Veliko je bilo veselja, ko so ob- darovanci in obdarovanke odpirali zavijke in ka- zali svojim materam, kaj so dobili. Mamice pa so bile še bolj vesele, saj je Miklavž prinesel same nove in najpotrebnejše stvari. Prepričani smo, da bo 300 otrok danes s hvaležnostjo mislilo na do- brega Miklavža in na vse tiste dobrotnike, ki so mu pomagali, da je mogel obdariti največje.

Popoldne ob petih je prišel sveti Miklavž s svojim spremstvom zopet v belo dvorano hotela Union in je tam v okviru Krščanskega ženskega društva zopet obdaril čez sto otrok in tudi odraslih, ki so mu bili pri srcu. Sveti Miklavž je imel lep nagovor v izbranih rimah in otroci so ga tako zvesto poslušali, da bodo sedaj vsaj en teden pridni. Potem pa bo zopet začel pisati parkelj v svojo črno knjigo. Srčkano je bilo gledati otroke, kako so v strahu stopali mimo parkeljev pred Mi- klavžev tron, kako so molili in peli in kakor so z darilom s smehljajočimi obrazi tekli k svojim staršem, ki so prav tako uživali ta otroški praznik kot otroci sami. Hvaležni so bili odboru Krščan- skega ženskega društva, ki je njihovim otrokom priredil tako lep večer, z otroci pa bomo priča- kovali sv. Miklavža še drugo leto.

V mestnih zavetiščih

Ljubljana, 5. decembra.

Mestna občina ljubljanska je priredila danes prav lep prireditev za revne otroke in dnevnih zavetišč in za starčke v mestnem zavetišču za

Tudi ta pričakuje Miklavža

onemogle. Med otroke in starčke je prišel sam sv. Miklavž in obdaroval najprijadnejše posebej, vsem pa je razdelil lepe darove. Mestna občina je na ta način obdarovala 400 otrok. Tako je mestna občina priredila veliko veselje ravno tistim, ki so najbolj potrebni in za tako pozornost tudi najbolj hvaležni.

V mestno zavetišče poleg cerkve sv. Florijana je prišel sv. Miklavž ob 2. popoldne in tako začel svoj pohod po mestnih ustanovah. Nato je odšel v tri zavetišča v Šiški, kjer se je mudil kar čez 4. uro, dnevno otroško zavetišče in prehodni otro- škí dom v stari cukrarni na Poljanskem nasipu je obiskal ob 16.45 popoldne. V zavetišče v ljudski šoli v Mostah na Zaloški cesti je prišel sv. Mi- klavž ob 17.30 popoldne.

Starčke v zavetišču za onemogle je obiskal sv. Miklavž popoldne ob 15.30. Povsod je razdelil lepe darove.

V dramskem gledališču

V torek popoldne je bil tudi v ljubljanskem dramskem gledališču pristen praznik mladine. Ne samo, da je čudovita pravljica o Sneguljici vzbudila v mladini polne koše smeha, veselja in joka, prišel je tudi Miklavž, ki je prav gotovo napravil na vso mladino nad vse veličasten vtis. Posebno veselje pa je imela mladež, ko ji je ob- dan s svojim blestevnim spremstvom, delil lepa in prekrasna darila.

Iz banovinske službe

Imenovani so: dr. Franc Klar, bivši zdravnik združene zdravstvene občine Dol. Lendava, za zdravnika združ. zdravstvene občine Lendava v lastnosti banovinskega uradnika VII. položajne skupine; dr. Zdenko Šporn, zdravnik volonter v Ljubljani, za banovinskega uradniškega priprav- nika v bolnišnici v Mariboru; inž. Leon Kavčič, inž. Janez Zagar in inž. Janko Košir so imeno- vani za banovinske uradniške pripravnike VIII. pol. skupine pri banki upravi v Ljubljani; Pe- regrin Lazar za obrtnega učitelja, uradniškega pripravnika X. pol. skupine na drž. tehniški sred. šoli v Ljubljani; absolventka kmetijsko-gospodinj- skega seminarja v Marjanišču in višje sadjarsko- vrtnarske šole v Lednicah (Morava) Cita Hribar za banovinsko učiteljico, uradniškega pripravno- ca X. pol. skupine pri kmetijsko-gospodinskih tečajih v dravski banovini; Jožef Šerbela, Anton Tomažič, Franc Kolarič, Valentin Laure, Matija Masten in Matevž Strlič so imenovani za policijske stražni- ke-pripravnike v III. skup. zvanikov pri pre- stojski mestni policiji v Mariboru.

Napredovali so: Gabriel Hrovat za zvanika II. pol. skupine-šoferja pri banki upravi v Ljub- ljani; Bronislava Janko za zvanika II. skupine pri upravi policije v Ljubljani; Josip Thuma za banovinskega zdravstvenega pomočnika X. pol. skupine pri okrajnem načelstvu v Škofji Loki; dr. Bruno Weixl, zdravnik združene zdravstvene občine Sv. Trojica v Slov. gor., v VI. pol. skupino; dr. Franjo Smerdu, zdravnik zdravstvene občine Cerknica, v VII. pol. skupino; Franjo Baš, bano- vinski arhivar pri okr. načelstvu v Mariboru levi breg, v IV-2 pol. skupino; Klementina Rugale za zvanika II. skupine pri okr. načelstvu v Ra- dovlicah.

Premeščeni so: inž. Erik Eiselt, banovinski višji kmetijski pristav, od banovinske sadjarske šole v Mariboru k okrajnemu načelstvu v Ljub- ljani; Josip Cotič, banovinski uradnik IX. pol. skupine, od banske uprave k upravi podkovske šole v Ljubljani; inž. Anton Simonič, banovinski uradniški pripravnik, od uprave kmetijske šole v Polčah h kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani; Stanislav Mrzlikar, banovinski urad- niški pripravnik, od banske uprave k okrajnemu cestnemu odboru v Kočevju.

CISTEK

Saturnin:

Domovina - mati

Peto leto je v tujini, a še ničesar ni prihra- nil. O, mami bi bil doma ostal... V tem rud- niku, kjer sedaj dela, je sicer dobra plača, to- da delati mora kot črna živina. Izrabljajo ga. V najglobljejši rov, blizu sedemsto metrov glo- boko, so ga poslali. Nobenemu ne bi tega pri- voščil. Često mora ležati na mokrih tleh in ko- pati v strop nad seboj, ali tiščati z rama, da, celo s čelom kompresor v črno premogovno ste- no. Delati je treba hitro, kajti določena množ- na premoga mora biti nakopana. Po osmih urah tega nečloveškega dela čisto ne ve več, kje je in kaj mu je storiti. Kdo bi mu zameril, če se ob sobotah nekoliko razveseli s prijatelji ob vinu.

In danes je sobota. Ali naj danes spet za- pravi polovico zaslužka, ali naj ga dene na stran in prične varčevati. To bi bilo najmodernejše. Hranil bo denar, da ga bo poslal materi, ki je že stara in še vedno misli nanj. Saj mu je zad- njič pisala tako lepo pismo. Vpraševala ga je, zakaj tako redkokdaj piše, kako mu gre, ali je zdrav, če kaj moli in če hodi k maši, naj ven- dar pride že skoro enkrat domov, težko ga pri- čakuje in bi ga rada še enkrat videla, preden umrje. Gnilo ga je to pismo, skrbno ga hrani doma v predalu. O, če bi imel tisti denar, ki ga

je po neumnosti zapravil, takoj danes bi se že lahko odpeljal na tisto dolgo, dolgo pot proti domu, proti domači vasi, kjer ga čaka mati.

Rov se je razširil, električne žarnice so ga razsvetljevale, obstali so. Töne se je zbudil iz svo- jih misli. Zlezal je z vozička in se napotil s to- variši proti jasku. Skoro vsi so molčali, le ne- kateri so brundali pred se nerazumljive besede. Bili so vsi umazani, črni do skrajnosti. Tudi obraz jim je bil na debelo zaprašen s premogo- vim prahom, le okoli oči so imeli svetlejšo liso, kjer so sneli zaščitne naočnike. Saj to niso bili več ljudje, ampak sužnji, slabši od onih na rim- skih galejah ali v sicilijskih kamnolomih. Potr- pežljivo so čakali, kdaj pridrvi rešetka in jih potegne na svetlo. Delavca pri jasku sta pazila na signale.

Niso dolgo čakali. Rešetka je pripeljala na- zdol prazne vozičke. Z vzvodi sta jih delavca porinila iz predalov in mesto njih so po vrsti stopali po štirje rudarji v prepad. Šestnajst jih je šlo notri — štiri predale ali nadstropja ima rešetka. Delavca sta zaprla vhod in že se je re- šetka švignila proti vrhu. Töne je občutil maj- hen pritisk v nogah, a nato niti čutil ni več, da se pelje navpično navzgor. V začetku pa je bila vožnja v rov in iz njega najbolj mučna. Tega se je najbolj bal. Dasi mu je marsikateri rudar svetloval različne pripomočke proti tej slabosti, mu ni nobena stvar koristila. Ves omotičen je stopal iz rešetke, nato dolge ure delal v sopar- nem in težkem zraku, na koncu je moral spet v rešetko. Često ga je ta sicer kratka vožnja bolj utrudila, kot delo v rovu. Nič ni pomagalo, mor- al se je privaditi in se je slednjič le navadil te vožnje, tako da je čisto niti občutil ni.

Tudi danes Töne ni občutil nikake nepri- jetnosti. Misli je nekam tja v daljavo, kjer je

sreča in veselje, kjer je on vse to spregledal in šel daleč, daleč prav sem po srečo. Tu ni sreče, ne pravega veselja. ga ni Doma je, tam doma je sreča, zadovoljnost in veselje, toda on je šel mimo. O, da bi mogel nazaj!

Mimo njih je švignila svetloba, zopet ena, tretja, četrta... To so bili višji rovi betazeč, ki niso tako globoko pod zemljo, kot je njihov rov.

Tedaj jih je obsijala svetloba, da jih je zbledlo v očeh. Pomežiknili so in bilo se je bilo. Svež zrak jim je udaril v pljuča. Bili so na vr- hu. Oh, ta svetloba, to sonce, ta zrak — kot bi prišli v novo življenje. Sprememba med rovom in površjem zemlje je vedno silno ugodno vpli- vala na rudarje. S pospešenimi koraki so hi- teli v kopalnico in preoblačilnico.

Tudi Tonetu je bilo silno prijetno pri sr- cu. Zdelo se mu je, kot bi bil že v domovini. O da bi mogel biti tako hitro v domači vasi, kot je bil iz rova na površju. Tam doli, v grozni globini, kjer je tema, trpljenje, znoj in muka — tam je tujina — tu na svežem zraku, na soncu, na svobodi, tu je domovina. Ne, ne! To je samo slaba, slabotna primera. Tu je vedno tujina, kjer je tesno kot v rovu, je soparno, vlažno, umazano, domovina pa je tam daleč, da- leč... O, da bi mogel, pohitel bi domov k ma- teri.

Na zelenem gričku stoji cerkva sv. Lo- vrenca, tako majhna in ljubka, s širokim zv- onikom, ki se komaj dviga iznad košatih lip, ki rasto pred cerkvijo. Tam spodaj, ob vznožju grička, v zeleni rebi čepi Tonetova domočja, skoro skrita med zelenjem sadnega drevja. Če- mu je zapustil prekrasni košček slovenske, do- mače, rodne zemlje. Pridne, poštene, iznajdlji- ve roke bi ga mogle obdržati, povzdigniti. Tam

je domovina, tam je veselje, sreča, zadovolj- nost, tam je sonce, tam je mati. O, mati! Zakaj jo je zapustil. Najrajši ga je imela in on ji je dolgo prikrival, kaj namerava. Ko je začel pri- pravljati svoje reči, ji je povedal, da gre v svet. V srce jo je zabolelo, vedno ga je prego- varjala, tudi gospod župnik so odsvetovali, a Töne je vztrajal. Saj je hotel le dobro. Dobro materi in domačiji. V nedeljo popoldne je bilo, mati je v hiši brala svete bukke, ko ji je Töne dejal:

»Mati, zdaj pa grem. Ne bodite hudi name in ne jokajte. Ko se vrnem, bomo vsi veseli. Mo- lite zame.«

Mati je odložila knjigo, si obrisala solze, stopila do vrat k »žegnancu« in pokrižala To- netu z blagoslovljeno vodo:

»Na Boga ne pozabi.« se je utrgalo materi iz prsi. Ni mogla zadušiti srčne bolečine, zaih- tela je. Tudi Tonetu je bilo nezmerno hudo pri srcu.

»Zbogom!« je dejal in se umaknil v vežo. Tam se je hitro poslovil od bratov in sester, za- del kovčeg na ramo in odšel. Težka je bila ta pot, vendar ga je nekaj vlekel nazaj. Videl je v duhu mater, ki žaluje za njim. Pred njim pa je vstajalo bogastvo tega sveta, od katerega si bo tudi on odkrnil delček, ki bo zadostoval njemu in domačiji za srečno življenje. Pre- vara. Svet je trd, je lakomen, umazan je, brez Boga, največjega reveža bi zadavil za trohico kruha. Töne ne bo ničesar prihranil, prav nič ne bo koristil domu, zastonj je bilo vse trplje- nje, vse muke in težave, domov bo prišel še večji revež, kot je bil odšel zdama. Ne! To ne sme biti. Hvala Bogu, da je še zdrav. Še bo de- lal in si priušil toliko, da ne bo prišel prazen domov.

(Dalje.)

Droblne novice

Koledar

Sreda, 6. decembra: Miklavž (Nikolaj), škof; Leoncija.

Četrtek, 7. decembra: Ambrozij, škof in cerkveni učenik; Urban, škof.

Novi grobovi

† Župnik Jož. Rogelj

V ponedeljek zvečer je nenadoma umrl na Dobravi pri Kropi ondolni župnik Jož Rogelj. — Pokojni se je rodil dne 9. marca 1887 na Trati, župnije Velesovo, in bil v mašnika posvečen dne 14. julija 1910. Kot kaplan je služboval v Kostanjevici, v St. Jerneju in v Starem trgu ob Kolpi, nato je bil župni upravitelj in župnik v Nemški Loki 16 let, do l. 1934, ko je bil umeščen na župnijo Dobrava. — Pogreb bo v četrtek, 7. decembra ob pol 10 na Dobravi. — Naj v miru počival!

† V Ljubljani je v visoki starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Franja Kalis, vdova po magistratnem ravnatelju. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zalujomči naše iskreno sožalje!

100 letnica Muzejskega društva za Slovenijo

Med najstarejša znanstvena društva v Sloveniji, pa tudi v državi, spada Muzejsko društvo za Slovenijo, ki bo proslavilo dne 16. decembra 100 letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti bo v glavni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani v soboto, dne 16. decembra t. l. ob 6 zvečer pod pokroviteljstvom bana draveke banovine g. dr. Marka Natlačen izredni občni zbor. Istečeno bodo tudi zborovanja slovenskih zgodovinarjev in sicer v soboto, dne 16. t. m. ob 9 popoldne in ob 3 popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani, Bleiweisova cesta 24. Na zborovanjih bodo predavali naši najvidnejši znanstveniki o aktualnih problemih slovenskega zgodovinarstva.

„Iz starih dni farmacije“

To je naslov prekrasnemu bakrotisku v prirodnih barvah — umetniškem okrasu okusnega koledarja (stenskega ali žepnega), ki so ga naše lekarnice pripravile svojim zvestim prijateljem. Priporočite se zanj pri Vašem lekarnarju.

— Avtomobilski klub obvešča članstvo, da morajo lastniki motornih vozil v smislu uredbe o omejitvi tekočih goriv z dne 10. novembra t. l. prijaviti svoja vozila v roku 15 dni, t. j. do 14. t. m. upravi policije, odnosno okrajnemu načelniku, pri katerem je vozilo registrirano. Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki predložijo prepoznavni ali pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjeno prijavo, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za pogon ob prehodu na sistem dobave na karte. Tiskovine za prijavo se dobijo v tajništvu Avtokluba ali pa na policiji, odnosno okrajnem načelniku, kjer so vozila registrirana.

— Sestanek slovenskih in hrvatskih Rotary-klubov v Celju. V soboto so se sestali v Celju številni člani slovenskih in hrvatskih Rotary-klubov. Navzočni so bili člani iz Ljubljane, Kranja, Maribora, Zagreba in Varaždina. Poleg njih pa so bili navzočni tudi celjski gostje, med njimi celjski župan g. dr. Alojzij Voršič in okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobeč. Na sestanku sta imela predavanja o rotarskem gibanju g. dr. Viljem Krejčič iz Ljubljane in Josip Horvat iz Zagreba, sam sestanek pa je vodil predsednik ljubljanskega kluba g. Josip Ljubič, in je bil sestanek namenjen ustanovitvi Rotary-kluba v Celju. Na sestanku je bilo na branih 72450 din, ki so bili izročeni celjskemu županu za celjske mestne reveže.

— Da hoste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Zamude na tržiški železnici. Vlak, ki odhaja iz Tržiča ob 7.20 in prihaja v Kranj ob 7.46, je zelo prikladen za dijake, da se jim ni treba voziti z zgodnjim vlakom ob 5.52. Zal pa ima ta vlak skoro redno veliko zamudo in se ga zaradi tega dijaki ne morejo posluževati, ker bi zamujali šolo. Zato prosimo železniško ravnateljstvo, da bi ukrenilo vse potrebno, da bi zgoraj omenjeni vlak prihajal točno ob času, ki je označen v voznom redu. Dijaki in njihovi starši bodo ravnateljstvo zelo hvaležni.

Tragedija cesarja Maksimilijana in Šarlote v filmu „Juarez“

Ze nekaj let prinaša ameriška družba Warner Brothers največje svetovne filme. Tako smo že občudovali filme »Vest človeštva« in »Pasteur« s Paul Munijem, nadalje »Poročnica Indijske brigade«, »Robin Hood« in »Poslednja zapoved« z Errol Flynnom.

Sedaj pa je družba izdelala — od obstoja zvočnega filma najlepši film »Juarez«. Režija filma je v rokah slavnega Williama Dieterla, ki je bil tudi tvorec filmov »Pasteur« in »Vest človeštva«. V filmu »Juarez« igrajo najslavnejši filmski igralci, tako: Paul Muni (Juarez), Bette Davis (Šarlota), Brian Aherne (cesar Maksimilijan).

Prvi del opisuje dobro francoskega cesarja Napoleona III., ki je skušal s vstrajnimi intrigami Mehiko pridobiti zase. Drugi del pa riše tragedijo cesarja Maksimilijana, brata avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Ves svet se je zgražal pred 70 leti nad krivico, ki se je delala takrat nesrečnemu Maksimilijanu in njegovi ženi Šarloti, ki sta postala žrtvi diplomatskih intrig avstrijske politike.

Juarezu, sinu nepismenih staršev indijanskega pokolenja, je usoda dodelila veličastno vlogo osvoboditelja njegovega mehiškega naroda. —

— Predsednik Združenja jugoslovanskih glasbenih avtorjev (UJMA) v Zagrebu sklicuje izredno glavno skupščino tega Združenja, ki bo v nedeljo 17. decembra 1939 v Zagrebu ob 11 dopoldne v društvenih prostorih Pod zidom št. 3-11, s sledečim dnevnim redom: Sprejem zaključka, s katerim se jemlje na znanje izstop zagrebške skupine UJMA iz društva, kakor tudi ustanovitev Hrvatskega avtorskega društva (HAD), o čemur se obveščajo vsi člani. — V Zagrebu, 2. decembra 1939. Predsednik: Krešimir Baranović, s. r.

— Cele nogavice, čiste čevlje, zdrave noge in lahko hojo povzroči SANOPED, prašek za čevlje. Glavna založba: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

— Živinski gonjač poneveril gospodarju pet jurjev. Iz Kamnika poročajo: Znani trgovec z živino, Zagar Miha, je imel v službi nekega fanta, ki mu je krmil kupljeno živino v hlevu gostilne »Pri Groguc« na Grabnu. Konec minulega tedna mu je gospodar dal 5000 din, da jih odda šoferju avtobusnega podjetja »Peregirinc«, ki naj bi jih izročil nekemu kmetu v Tuhijski dolini za govejo živino. In ta mladič namesto da bi izvršil naročilo gospodarja, je denar pridržal ter ga tro-

Po državci

— Ureditev telefonskih zvez na Jadranski obali. Ravnatelj poštnega ravnateljstva v Splitu Guido Quien se je te dni vrnil s konference vseh poštne ravnateljev v Belgradu in je dal časnikarjem izjavo, v kateri je povedal, da se je na zasedanju poštne sveta razpravljalo o zelo važnih vprašanjih, kakor o vprašanju decentralizacije proračuna, o novi uredbi o organizaciji poštnega ministristva itd. Poštni ravnateljji bodo dobili širša pooblaščenja, ki jih je do sedaj imel minister, ter bodo na svojih področjih lahko postavljali dnevničarje, služitelje, zvanikičnike, uradniške pripravnike ter uradnike 10. in 9. skupine in urejali njihove službene odnose. S posebnimi pravilniki bodo uvedene taničine pri brzojavi, telefonu in blagajnah. Uredil se bo tudi delovni čas za pošto osebe, in sicer tako, da bo osebuje omogočen nedeljski počitek. — Ravnatelj Quien je nadalje napovedal, da se bo telefonska služba na vsej naši obali avtomatizirala in to z najmodernejšimi aparati. Tako bo postavljena popolna avtomatska centrala v Sibeniku in Mostarju in polavtomatska centrala v Metkoviću. Do sedanja polavtomatska centrala na Hvaru se bo pretvorila v popolno avtomatsko. Popolno centralo bo dobil tudi otok Vis, in sicer eno najmodernejših na svetu. Otok Vis bo zvezan s kopnim tudi z radiopostajo na ultra-kratke valove.

— V 40 letih je posadil nad 8000 borovcev. Redek primer nesebičnosti in koristnega dela pri pogozdovanju primorskega kraja nudi ugledni trgovec Juraj Turina iz Križišča pri Sušaku. Turina, ki je zdaj star 70 let, je v 40 letih lastnoročno zasadil nad 8000 borovih stebel, in to 4000 na otoku Sv. Marka, 4000 pa v Lipovahu pri Plasu. Iz teh stebel so zrastle krašnji gozdovi, ki jih Turina stalno obiskuje in upravlja njihovo rast. Ministertvo za gozdove in rudnike je dalo Turini priznanje za njegovo delo s tem, da ga je odlikovalo z redom Jugoslavanske krone 5. stopnje.

— Volitve na zagrebškem vseučilišču. V soboto in nedeljo so bile v Zagrebu volitve v strokovne odbore na medicinski in veterinarski fakulteti ter na visoki komercialni šoli. Povedo so bile vlozene po tri liste. Na veterinarski fakulteti so dobili frankovci 71 HSS 60, levčarji pa 39 glasov. Na medicinski fakulteti je dobila lista frankovcev 152, lista HSS 160, levčarji pa 203. Na visoki komercialni šoli pa so dobili frankovci 45, HSS 109, levčarji pa 88 glasov.

— Največja narodna nesreča slavoske vasi je alkohol, ki je vzrok premočnim zločinom in hudim nesrečam. Posebno letošnje leto, ko so tako bogato obrodile slive, sadje in grozdje, je delovanje alkohola strahotno. Ne mine dan, da se ne bi v kakšni slavoski vasi dogodil uboj, pretep ali smrtni izidom ali kakšna nesreča, kar vse gre na rovaš preobilnega zauživanja alkohola. Dogajajo se celo primeri, da se nekatere osebe tako napijejo žganja, da podležejo zastrupljenju z alkoholom. — 44 letni kmet Mijo Domanović iz Kunovec v bližini Vinkovcev je pil slivovko tri dni in tri noči neprenehoma, tako da je slednjič zdivjal. Kmetije so ga morali zvezati, nakar so ga prepeljali v vinkovsko bolnišnico, ker pa je podleгал zastrupljenju z alkoholom. Hrvatski listi pozivajo oblasti ter kulturna in humana društva, naj poskusijo z vsemi sredstvi zatreti to narodno nesrečo.

— Stiranjst let je preživel v temni čumnati. Delavec Tomo Burat iz Bujiča v dubrovniški okolici se je pred 14 leti vrnil iz Amerike, kjer si je pridobil lepo premoženje v dolarjih. Toda še preden je stopil na domača tla, mu je bila vea nje-

šil brezvestno po raznih lokalih in kupoval razne bedarije. Pa njegovo veselje ni dolgo trajalo. Ze kmalu ga je zalotil mestni stražnik ter ga aretirjal. Pri fantu so našli še 2500 dinarjev.

— Požar uničil lepo kmečko domačijo. V nedeljo okrog 9 zvečer je izbruhnil požar v skednju posestnika Škerjanc Franca v Mostah pri Kamniku. Požar se je hitro razširil še na hlev in hišo. Kot skrben gospodar je imel Škerjanc za zimo vse preskrbljeno in vse gospodarske prtilikline napolnjene z mrvo, slamo, žitom, drvmi in drugim podobnim. Iz hiše, kjer so še vsi domači spali, je mati s težavo rešila sebe in svoje tri tedne staro dete. Škerjancu je vse zgorelo. Vse kaže, da je bil požar podtaknjen.

— Obsojen v mrtvilo. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti je bil obsojen Ivan Serec iz Ljutomerke okolice na poldrugo leto robije in izgube častnih pravic za dobo 3 let zaradi ponovnih tatvin in vlovov, ki jih je zagrešil v Ljutomerški okolici in v mestu samem. Vlamjal je v družbi nekega tovariša, ki ga pa niso mogli prijeti, ker je pobegnil čez mejo. Pred sodniki je nepoboljšljivi grešnik tajil vse vleme, ki so mu jih očitali, priznal je le vlom v trgovino Čerček v Ljutomeru. Obsojilil se ga samo zaradi tega vlama tako strogo, ker ga doslej nobena kazen ni mogla poboljšati.

— Drzen žepar je Franc Hršak iz Krapine, ki je obiskoval seje po Prekmurju in posegal sejmarmem v zepe. Na Terezijem sejmju v Murski Soboti je okradel 4 sejmarme, katerim je izmaknil 400 din. Oročniki so ga v družbi z nekaterimi drugimi žeparji prišli in zdaj je bil pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti obsojen na eno leto in osem mesecev robije in izgube častnih pravic za dobo treh let. Imel je na vesti še druge prestopke.

gova imovina ukradena, tako da je postal prav kakšen siromak, kakor je bil takrat, ko je odhajal v Ameriko. To je tako vplivalo nanj, da se je v obupu zaprl v domači hiši v neko čumnato, iz katere se 14 let ni premaknil. Le kašno noč je prišel ven na zrak, čez dan pa je ležal na golih tleh čumnate. Domači so mu nosili jedi in ga zaman pregovarjali, da bi zapustil svojo prostovoljno ječo. Zdal po 14 letih šele so na intervencijo vaškega župana prepeljali obupanega delavca v občiščno ubožnico.

— Velik požar pri kolodvoru Skrljevo. V bližini železniške postaje Skrljevo je začelo goriti ekladišče, v katerem je bilo poleg gradbenega materiala tudi dveste vagonov cementa. Zgorela sta tudi dva vagona-cisterni, polni bencina. Tretji vagon bencina pa so gasilci rešili. Škoda je zelo velika.

— Pod kolesa lokomotive je prišel delavec mestnega ekonomata v Zagrebu Juraj Kovačič. Sel je po progi nedaleč sivekega železniškega mostu. Za njim je privozil vlak in lokomotiva je Kovačiča pahnila s proge s takšno silo, da se mu je razbila lobanja. Bil je na mestu mrtav. — V Dugem selu pri Zagrebu je delavec Franjo Živoder stopil z vlaka, da bi pil vodo. V tem pa je vlak že krenil s postaje. Živoder je stekel za njim, toda tik vagona mu je spodlenilo, tako da je prišel z nogo pod kolesa. Odrezala so mu celo stopalo desne noge. Prepehali so ga v bolnišnico v Zagrebu. Njegovo stanje je zelo težko.

— Umobolni starec ubil sosedo, češ, da ga je začarala. V vasi Mračanih pri Kostanjici je 60letni kmet Peter Zaročič ubil svojo 70letno sosedo Daro Sulič. Takoj je začel govoriti, da ga je začarala in da ga bodo kaznovali vile, če ne ubije še tri ženske. V začetku so mislili, da starec simlira blaznost, da bi usel kazni, sedaj pa je zavod za umobolne sporočil okrožnemu sodišču v Petrinji, da je starec res nor in ni odgovoren za svoje dejanje.

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno, da zahtevate

Radensko
tisto z rdečimi srci,

našo najboljšo mineralno vodo,
Izrečno v originalnih steklenicah!

— 18.000 dinarjev ukradel iz žepa kmetu. Kmet Marušević iz okolice Vinkovcev je prodal del svoje zemlje in odpotoval za 20.000 dinarji v Zagreb, da si nakupi nekaj potrebnih gospodarskih stvari, ostanek pa bi naložil v banko. Neki lopovi so izvohali, da ima kmet denar in so ga zvalili v neki nočni lokal, kjer jim je pridno dajal za pijačo in se tudi sam opijali. Okrog 3 zjutraj pa je ostal pri kmetu samo še en lopov, s katerim je šel v neko drugo gostilno. Kmalu pa je odšel tudi zadnji lopov, češ, da gre po avtoksi. Ker ga dolgo časa ni bilo nazaj, se je kmetu čudno zdelo in kar hitro se je iztreznil, ko je opazil, da mu manjka listnica, v kateri je bilo 18.000 dinarjev. Sel je na policijo, ki sedaj išče nezane lopove.

— Sinu, ki ga je smrtno ranil, je odpustil na smrtni postelji. Pred okrožnim sodiščem v Pančevu je stal mladi kmet Jovan Dema, ker je umoril svojega očeta, ki je z domačini zelo nasilno postopal. Na smrtni postelji pa je oče odpustil sinu in poljubil roko, ki mu je zadala smrtno sunke z nožem. Sodišče je sina oprostilo.

Roparji v okolici Siska napadajo kmete

Zadnji čas je bilo v okolici Siska več roparskih napadov na kmete, ki so se vračali s sejma v Zagrebu. Ze pred dvema letoma so roparji napadali kmete, ki so morali potovati v skupinah, da so se obranili roparjev. Pri sedanjih napadih pa roparji ne dobe dosti plena, ker je kmete izučila izkušnja in ne nosijo več denarja za prodano blago s seboj, marveč navadno eden iz vasi potuje z vlakom in nosi s seboj vso denar. Kmetje na vozovih imajo navadno s seboj komaj 20 do 30 dinarjev za najnujnejše potrebe do doma. Razočarani nad slabim plenom, se pa roparji maščujejo nad kmeti. Zrtve takega napada je bil tudi kmet Kirič, ki je umrl v bolnišnici za poškodbami, ki so mu jih zadali roparji s kolom. Slabo je nalezl tudi 22letni Vid Golub iz Velikega Brda pri Moslavini. Peljal je z očetom v Zagreb voz sena

Ljubljana, 6. decembra

Gledališče

Drama. Sreda, 6. dec.: Zaprtje. — Četrtek, 7. dec.: »Hudičev učencec«. Red Četrtek. — Petek, 8. dec. ob 15: »Emil in detektivke«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene; ob 20: »George Dandine«. Izven. Znižane cene. — Sobota, 9. dec.: »Tri komedije«. Premiera. Premierski abonma.

Opera. Sreda, 6. dec.: »Gorenjski slavček«. Red Sreda. — Četrtek, 7. dec.: »Boris Godunov«. Red A. Gostovanje Josipa Križaja. — Petek, 8. dec. ob 15: »Pri belem konjičcu«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Sabska kraljica«. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Sreda, 6. dec.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Veselje otrok (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 15.02 Rapsodije in fantazije (plošče) — 14 Poročila — 18 Mladinska ura. a) Razgovor našega Aerokluba (J. Colnar) — b) Mladim narovoslovcem (M. Zor) — 18.40 Kmet, izobrazba in šola II. del (dr. V. Brumen) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanske opere; v I. odmoru glasbeno predavanje (V. Ukmar); v II. odmoru napovedi in poročila.

Prireditve in zabave

Cerkveni pevski zbor v Sp. Šiški priredi na praznik Brezmadežne 8. decembra t. l. ob 6 zvečer v cerkvi sv. Frančiška v Sp. Šiški svoj prvi cerkveni koncert. Na koncert vabimo vse ljubitelje cerkvene glasbe.

Predavanja

Sadjarjska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto ima drevi ob 7 v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici, pritrilje, svoje redno predavanje s sklopičnimi slikami pod naslovom: »Upoštevalno zakone dedovanja pri izbiri in vzgoji naših kulturnih rastlin«. Obnavnal bo to zanimivo in važno snov g. inž. Sergej Gorjup, kmet, svetnik pri Kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani. Vstop prost.

Naše dijaštvo

Kongregacija za akademike ima drevi točno ob četrti na osem sestanek v frančiškanski kapeli. Vljudno vabljeni!

Akademika kongregacija pri oo. frančiškanih ima drevi ob osmih redni članski sestanek. Vsi tovariši akademiki vabljeni!

Na zadnjem običnem zboru akademskega kluba montanistov, je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Franc Vladimir, podpredsednik Velebit Ranko, tajnik I. Bizjak Mirko, tajnik II. Rogel Dušan, blagajnik Maur Tone, Gospodar Ciguth Koloman, knjižničar Marinovič Ivo, arhivar Luthar Gustav, referent I. za prakse Cermelj Samo, referent II. Mihelič Stjepan. Nadzorni odbor: Zolnir Miroslav, Koželj Tone.

Lekarne

Nočno službo imajo: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

in ga prodal za 1500 dinarjev. Oče je potoval domov z vlakom in neel s seboj denar, sinu pa je pustil 30 dinarjev. Da si ukrasja pot, je Vid šel skozi Ivanič Klošter. Okrog ene ponoči je privozil do malega lesenega mosta, ko je nenadoma počil strel in takoj nato še drugi strel. Vid je bil ranjen v glavo in prei. Konja sta se splašila in oddrvela proti vasi. Takoj po prvem strelu pa je eden izmed zakrinkanih razbojnikov hitel za vozom, vendar pa je imel Vid že vile v rokah, da brani pred napadom. Medtem so konji pridrveli v vas Lipovec in obetali pred hišo, kjer so navadno počivali. Hišni gospodar je hitro poslal po zdravnika, ki je Vida z avtomobilom takoj odpeljal v bolnišnico v Sisek. Se elabse pa se je godilo 60letnemu Jovanu Spoljarju. Tudi on je prodal seno v Zagrebu in se vračal sam domov. Blizu Velike Gorice pa so ga napadli roparji, ga pobili s kolo in mu vzeli nad 800 dinarjev. Smrtno ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

Anekdota

Grof Sandor, ki je bil na Dunaju po svoji originalnosti dobro znan, je bil poročen s hčerko malo priljubljeno ministra Metternicha. Ko so se leta 1848 povedli kazali revolucionarni pojavi, se je neke noči oglašala pred grofovo hišo stražna mačja godba. Sandor je ekočil s postelje k oknu in je videl na cesti pred hišo množico ljudi, ki so razgrajali. To ga pa ni motilo, odprl je okno in zaklical množici, če je mačja godba namenjena njemu ali njegovi ženi — zakaj poznala je svoje Dunajčane.

»Ženi, se je oglašala množica.
»Počakajte nekoliko!« je zaklical grof, »potem grem pa tudi jaz na cesto.«

»Meni se zdi, Adolf, da je bilo nekoliko preveč naročiti kar cel tucat slik.«

Najveselejši in najzabavnejši film popularnega junaka MICKEY ROONEY-a

Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Nabavite vstopnice v predprodaji!

Pri tem filmu razdeljuje mo nakaznice za brezplačno fotografiranje s samim Mickey Rooney-em!

ANDY HARDY NA DIVJEM ZAPADU

Vratolomnosti in pustolovščine, ki jih izvaja Mickey Rooney kot kowboj kot kavalir in gentleman, Vas bodo zabavale do soiz.

Najnovejša poročila

Govor angleškega zun. ministra v lordski zbornici

London, 5. dec. t. Reuter. Na današnji seji lordske zbornice je imel zunanji minister lord Halifax daljši govor o vojnih ciljih zavezniških držav Anglije in Francije. V svojem govoru je med drugim dejal:

»Mi želimo, da bi vsi narodi, ki so izgubili svojo svobodo, postali spet svobodni in neodvisni. Naša želja je, da osvobodimo evropske narode od neprestanega strahu pred nemškimi napadom, in želimo tudi, da bi sami ostali svobodni in varni. Zavezniške države ne iščejo nobenega povečanja svojih ozemelj ali preoblikovanja zemljevidov na podlagi svojih interesov. Se manj nas vodi duh maščevanja. Nasprotno, ako Nemčija more vpostaviti zaupanje, ki je bilo uničeno, želimo takoj mirno ureditev, ki bo tudi Nemčiji odprla vse možnosti, da dobi v Evropi tisto mesto, jo katerega ima pravico. Zavezniški bi radi ustanovili nov mednarodni red, v katerem bodo vsi narodi imeli jamstvo, da bo vladal zakon, ki bo urejal njihovo svobodno politično in gospodarsko življenje ter jih branil pred močnejšimi sosedi. Za ta cilj smo pripravljeni dati vse, kar moremo, in sodelovati z vsemi narodi, vključno Nemčijo. Kajti samo to je pot, po kateri bo mogoče priti do boljšega mednarodnega življenja v Evropi. To željo izražajo v Angliji prav tako zastopniki opozicije kakor člani vlade. Iste misli prihajajo do izraza v govorih Daladiera in drugih franc. politikov vseh strank. Prepričan sem, da soglašajo z njimi vsi kulturni narodi. To, kar je izjavil francoski ministrski predsednik, je zdravo načelo, po katerem se bo lahko ustanovil trajen mir, in mi vsi iskreno želimo, da bi bile žrtve, ki jih v tej vojni doprinasamo, v dobro našemu tolačenju krščanskih moralnih vrednot.

Zahtevamo stvarna jamstva

Ako me pa vprašate za stvarne pogoje, pod katerimi bi Anglija bila pripravljena danes zaključiti vojno, vas opozarjam na odgovor našega kralja, ki ga je dal nedavno belgijskemu kralju in nizozemski kraljici na njun mirovni poziv. On je dejal, da ni ne njegova ne angleške vlade želja, da bi ta vojna trajala dalje, kot je potrebno. Tudi francoski predsednik vlade je točno določil pogoje, pod katerimi bi bili zavezniški pripravljeno odložiti orožje. Daladier je dejal, da je Francija — lahko bi bil dodal tudi, da je istega mnenja tudi Anglija — pripravljena odložiti orožje takrat, kadar se bo lahko pogajala z vladjo, ki se na njen podpis lahko zanaša. Ona hoče imeti stvarna jamstva, da bo v bodoče njena varnost trajna. Z nekaterih strani slišim pozive, naj razglasimo premirje in naj se zbere nova mednarodna konferenca. Na to odgovorjam, da je uspeh vsake konference odvisen od pogojev, pod katerimi se je zbrala. Spominjam vas, da se je v septembru leta 1938 sredi češkoslovaške krize zbrala konferenca. Vprašam vas pa, kakšen uspeh je rodila. Angleška vlada je bila pripravljena ponovno iti na mednarodno konferenco, preden je Nemčija začela z vojno. Toda opustili smo to misel, ko je Nemčija vdrla na Poljsko. Takrat pa bi se bili sprejeli vabilo na takšno

konferenco, ako bi bila Nemčija svoje čete umaknila s poljskega ozemlja. Zakaj monarkovska konferenca ni dala Evropi trajnega miru, saj smo dosegli sporazum? Takrat nam je Nemčija dala najbolj slovesna zagotovila, da se bo sporazuma držala, toda šest mesecev pozneje je Nemčija že spremenila svoje mnenje in našla razloge, ki so ji dali opravičilo za to, da je prelomila svoje prejšnje obljube.

Takšne izkušnje, ki smo jih doživeli po konferencah, na katerih so bile dane najbolj slovesne obljube, nam ne dajejo pravice, da bi se imeli zaupanje v kakšno novo konferenco, dokler se nasprotna stranka ni odvadila prelamljati dano besedo. Angleška vlada ne vidi nobene koristi v govoricenju o kakšnih novih konferencah tako dolgo, dokler se svet ne bo dal poučiti od še svežih izkušenj in dokler nasprotnik ne bo spoznal, da je nasilje slabo orožje. Angleška vlada razpola za dokazi, da se Nemčija do danes tega še ni naučila. Ako pa želite, da vam navedem dva predpogoja, ki jih Anglija zahteva za sklicanje takšne konference, ju hočem navesti:

Dva predpogoja za mirovno konferenco

Prvi pogoj je, da Nemčija izrazi svojo pripravljenost, da izpolni tiste naše zahteve, zaradi katerih smo šli v vojno.

Drugi pogoj je, da nam mora Nemčija dati stvarna jamstva, da sporazuma, do katerega bi konferenca prišla, ne bo več prelamljala.

Ako bi se konferenca sešla na kakšnih drugih načelnih osnovah, bi ne dosegla nič in bi dala Nemčiji in njenim voditeljem samo novo priliko, da bi pripravevali svoj narod, da je nasilje, ki ga je uporabljala, vendarle prineslo nekaj dobička.

Junaški finski narod

Tudi v zadnjih dneh smo imeli priložnost, da se prepričamo o vrednosti sporazumov, ki ne drže. Letala so bombardirala nezavarovana mesta, streljala s strojnimi na ženske in otroke, ki so kot begunci bežali iz mest, in to samo pod izgovorom, da je štirimilijonski narod nevaren za obstoj naroda, ki šteje 180 milijonov. Angleški narod je nad temi dogodki pobit in še bolj odločen take zločine v bodočnosti preprečiti. Angleški narod občuduje veličastno junaštvo malega finskega naroda in ne bo pozabil, da je treba takšno junaštvo nagraditi.

Svoj govor je Halifax zaključil s sledečimi besedami:

»Po mojem mnenju je sovjetski napad na malo Finsko neposredna posledica nemške politike. Nemčija je s tem, da je s sovjetsko vlado sklenila znani sporazum, mislila, da bo dala svobodne roke za napad na Poljsko. Toda po vsem, kar zdaj vidimo, je kupčevala z lastnino, ki ni bila njena, kupčevala namreč s svobodo baltičskih narodov. Nemčija danes sama spoznava, kakšna škoda lahko nastane, ako porušimo nasipe, ki zadržujejo povodnjake.

Nemški odgovor na angleške očitke

Berlin, 5. dec. AA. DNB: »Deutsche diplomatische-politische Korrespondenz« objavlja danes članek, v katerem se peča z mnogostevilnimi očitki v zvezi z zadržanjem Nemčije do rusko-finskega spopada. V članku med drugim stoji tudi:

»Če sta se Nemčija in Rusija vrnili k stari zgodovinski tradiciji medsebojnega sodelovanja in popolnega zaupanja, to nikakor ne pomeni, da bi Nemčija morala posredovati na področjih, na katerih ima Rusija že davne in važne interese. Zaradi zadržanja Velike Britanije je prišlo do oboženoženega spopada med Nemčijo in Poljsko. Po tem boju je spet prišlo do neposredne skupne meje Sovjetske Rusije in državami, ki so zdaj pod resnično nemško oblastjo. Naravno je, da je tak razvoj dogodkov moral imeti največji vpliv na razmere in odnose v vsem vzhodnem delu Evrope. Z angleške strani pa zdaj poskušajo, da bi Nemčijo naredili odgovorno za vznemirjenost in za politične spremembe, ki nastajajo v treh mesecih zaradi jenskih dogodkov. Takšno angleško prikazovanje stvari je neiskreno in neupravičeno. Če je Velika Britanija v vojni z Nemčijo, to še ne pomeni, da ima njena javnost tudi pravico iz-

pačiti prav vsako djstvo. Preveč je že znana davna težnja Velike Britanije, da bi prišlo do nekih pomorskih oporišč tudi na Baltičkem morju, da bi se vzroki sedanjega angleškega nerazpoloženja nad zadnjimi dogodki pokazali v pravi luči, je zadosti, če omenimo delo lorda Strabolgyja pod naslovom »o svobodi morja«, v katerem pisec čisto odkrito pravi, da bi baltičske države, neizvzemši niti Finske, morale biti v gotovi politični in gospodarski odvisnosti do Velike Britanije. Prav tako v Moskvi vsakor niso pozabili na tisti nekdajni pomembni članek »Timesa«, ki odkrito pravi, da je Finska ključ Leningrada.

Pisec članka trdi, da je angleška simpatija do Fincev neiskrena in da so v Londonu celo zadovoljni, da je prišlo do onega oboženoženega spopada v Severni Evropi. Odgovorni možje v Veliki Britaniji upajo, da jim bodo najnovejši dogodki prav prišli za razširjenje vojne. Končno pravi, da Velika Britanija skuša s svojim stališčem do sovjetsko-finskega spopada pri nekaterih drugih evropskih državah utrditi vero, da se Velika Britanija res bori z pravice malih narodov.

Tallin, 5. dec. AA. DNB: Danes popoldne je prispela v tallinsko luko nemška ladja »Donau« s 636 beguncev iz Helsinkija. Zaradi slabega vremena je prispela ladja z zamudo. Finski Nemci ter 69 italijanskih in drugih potnikov bodo nadaljevali pot v Swinemünde z ladjo »Oldenburg«.

Ponesrečeno potniško letalo

München, 5. dec. AA. Stefani: Ugotovljeno je, da so pri nesreči potniškega letala, ki opravlja promet na progi Benetke—Berlin, izgubili življenje štirje potniki, 13 pa je bilo ranjenih. Ranjence so prepeljali v bolnišnico v Zwieselu, v čigar okolici se je nesreča zgodila. Doda se, da je letalo zavozilo nenadno v brezračni prostor in da se je pri padanju zaletelo v skale.

Letonska ostane nevtralna

Pariz, 5. dec. AA. Davas: Letonski politični krogi zagotavljajo, da letonska popolnoma nevtralnost in objektivno gleda na dogodke, ki se odigravajo na Finskem. V zvezi s tem se trdi, da so baltičske države svojčas želele skleniti sporazum s Finsko, da je pa finska vlada takrat izjavila, da je nordijska in ne baltičska industrija.

Rim, 5. dec. AA. DNB: Odslej bo dovoljeno izvoziti iz Italije ali prinesiti v Italijo skupno vsoto 250 lir. Doslje dovoljena vsota je znašala 350 lir.

Ne zamudite! Oglejte si prekrasni, pretresljivi in vsebinsko globoki film. Herojska borba zdravnika znanstvenika, ki je odkril bacil tuberkuloze in rešil s tem človeštvo največje morilke! V gl. vlogah Emil Jennings, Tifan nemškega filma. Ob 16., 19., 21.15 uri. **KINO UNION tel. 22-21**

Dr. Robert Koch

LJUBLJANA

Videli smo film o jetiki

Gotovo ni rešnega in pametnega Ljubljana, ki v teh dneh ne bi že videl filma »Robert Koch«. Dr. Robert Koch je bil neznani in skromen podeželski zdravnik, ki je človeštvo dal v roke prvo in najučinkovitejšo orožje v borbi proti najnevarnejši bolezni, jetiki. Boj pa je dokončan samo na pol. Človekov razum se vztrajno in uspešno bori za daljše bojno sredstvo v tej veliki bitki za ljudsko zdravje, bori se za uspešno zdravlilo zoper to bolezen. Dr. Koch je odkril povzročitelja bolezni, pokazal je s prstom na bolezen in jo imenoval s pravim imenom. Bodoče generacije čaka druga naloga: dobiti protistrup, ki naj uniči bacile jetike.

Dr. Koch je živel na deželi in dokazal, da je tudi dežela sposobna razgibati človekov razum k ustvarjalnim naporom. Dr. Koch je gledal bedo kmeta, delavca, vseh drobnih podeželskih ljudi, ki so brez pomoči umirali, zaradi jetike! Koliko ima naslednikov ta dobri zdravnik?

Zal z jetiko ni tako kot je s kolero, s tifusom, šarlahom in podobnimi nalezljivimi boleznimi. Kolera danes ni nevarna, tudi tifus ne. Zmaga človekovega razuma nad temi morilci našega rodu je popolna. Pri jetiki zmaga še ni izvojevana. Brezmejni napori pri zdravljenju jetike. Zdravljenje zahteva mnogo denarnih sredstev, dobro organizacijo zdravstvene službe, mnogo idealizma in potrpljenja, mnogo žrtvovanja, mnogo ljubezni do bolnega sočloveka in njegove družine. Poznamo sovražnika, znane so nam njegove lastnosti in njegovi pogubni nameni — ne moremo mu pa zlahka blizu. V stotinah in stotinah še vedno umirajo od te bolezni naši najboljši otroci, sinovi Slovenije in slovenskega naroda. Strašne so številke Sovražnik je osvojil tudi našo ljubko vas, samotna naselja, brutalno razseja po mestih in trgih, noč in dan ogroža ves narod. Ali se ne nevarnosti zavedamo?

Pokazali smo dejavno ljubezen do ljudstva, do srca nam je šlo njegovo potrpljenje. Ustvarili smo solidno in vsenarodno protijetično organizacijo: Protituberkulozno zvezo, Protituberkulozno ligo in dispanzerje, utrjujemo ljudsko zdravstveno kulturo. Do 700.000 Slovencev smo zajeli v varno zavetišče našega protijetičnega ekstva.

Veliko je storjenega, toda še vedno mnogo, mnogo premore. Posebno naša vas kliče na pomoč! Pri izvru našega narodnega potenciala so že velike motnje!

Resne so vaše misli, ki na filmskem platnu občudujete nadčloveško borbo enega človeka s tuberkulozo. V vašo srca se naseljuje nova vera v človeški rod, kajti spoznavate, da razum zmaguje. Film »Robert Koch«, ki ga sedaj kaže kino »Union«, pravilno pod moralnim pokroviteljstvom slovenskega protijetičnega ekstva, mora ven na deželo, da ga občudujejo vsi naši kraji in ljudje, da dobe novo vero v končno zmago naših prizadevanj nad zlobnim početjem jetike.

Z novo vero pa mora oživet smisel za naloge naših protituberkuloznih lig in smisel za gmetno in moralno pomoč naši najplemenitejši ljudski organizaciji »Protituberkulozni zvezi«.

Film »Robert Koch« je sredi vojnih grozot simbol naše volje k življenju in — zmagi: za rešitev človeka pred smrtjo.

Pojdite ta film gledat, da pokažete svoj interes za potrebe ljudskega zdravia — in da se učite vztrajnosti pri delu za narod.

8. decembra t.l. AKADEMIJA FO in DK Moste

ob 8 zvečer v Ljudskem domu
Vljudno vabi odbor.

1 Članom SKAS! Odbor vabi vse gg. člane, da skupno z dijaštvom praznujejo praznik Brezmadežnega spočetja. Bolj kakor kdaj koli je sedaj potrebno, da se najdemo, ko začetimo, kako je prijetno, če bratje prebivajo skupaj. Najbolj primerna prilika za to je skupno cerkveno in izven-cerkveno praznovanje 8. decembra. Ljubljanske člane opozarjamo na že razposlana posebna vabila, zunanji člani pa naj se glede sporeda informirajo osebno, odnosno po časopisu. Odbor.

1 Umetniška razstava kluba »Lada« je odprta vsak dan od 9 popoldne do 6. zvečer. Vabimo občinstvo k obilnemu obisku.

1 Na izseljenski akademiji v nedeljo 10. decembra ob 10.30 popoldne v frančiškanski dvorani, na kateri bo sodelovala mladina raznih ljubljanskih šol z izbranim sporedom, bo kot v zaključek izseljenskega tedna imel slavnostni govor g. ban dr. Marko Natlačen in s tem dal mladini priznanje in pobudo za nadaljnje delo, posvečeno našim izseljencem. Upamo, da se bo tudi občinstvo odzvalo klicu mladine in s številnim obiskom pokazalo svoje razumevanje za ta veliki slovenski problem. Vstopnina od 2 do 10 din. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Družbe sv. Rafaela, Tyrševa cesta 31-1.

1 Pogreb blagopokojne Slavke Burnik, upravitelje pomožne šole iz Maribora, bo v Ljubljani v sredo 6. decembra ob pol 4 pri Sv. Križu na pokopališču.

Petletka v Romuniji

Bukarešta, 5. dec. AA. Rador: Na današnji seji vlade, ki ji je predsedoval Tatarescu, je bilo sklenjeno, da se izdela niz zakonov, ki bodo obsegali petletni načrt za poljedelstvo in industrijo. — Predsednik vlade je izjavil, da se parlament sestane 11. decembra.

Sovjetija-Nemčija

Amsterdam, 5. dec. t. Reuter poroča: Sovjetska vlada je nepričakovano poklicala prvega tajnika svojega poslanstva iz Berlina v Moskvu. S prvim tajnikom Nikolskim Ivanom odputujeta še dva druga člana poslanstva. Dogodek je povzročil mnogo različnih komentarjev v berlinskih krogih, ker si Nemčija prav zdaj prizadeva ostati z Rusijo v dobrih odnosih.

1 Kostalca vojni žrtev na pokopališču Sv. Križa v Ljubljani bo z velikimi slovesnostmi blagoslovljena v nedeljo ob pol 12. Veličastno grobnico bo blagoslovil prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, molitve bodo pa opravili duhovniki vseh veroizpovedi, ki so jim pripadale žrtve, da bodo za žrtve molili poleg rimsko katoliške duhovščine tudi svedeniki pravoslavne, evangelske in muslimanske vere, a iz Zagreba pride tudi vojaški rabin. K slovesnosti so povabljeni ministri pravde dr. Laza Marković in njegov prednik minister n. r. dr. Viktor Ružič, ki ima velike zaslugе za rešitev tega tako dolgotrajnega pietetnega vprašanja. Seveda sta povabljeni tudi ministri vojske in mornarice general Milan Nedić in minister za zgradbe dr. Miha Krek. Z zgodovina sama pa zahteva, da je k počastitvi žrtve svetovne vojne povabljen tudi predstavnik jugoslovanske ideje v svetovni vojni, predsednik senata dr. Anton Korosec. Gotovo se pa je pomembne pietetne slavnosti udeležijo vsi domači dostojanstveniki in predstavniki vseh tukajšnjih oblasti, kakor smatrajo udeležbo za svojo dolžnost, vsa narodna obrambna, kulturna, telesno vzgojna, dobrodelna in humanitarna društva, zlasti pa vsi rezervni in upokojeni častniki in vsi bojevniki iz svetovne vojne, da skupno s predstavniki naše današnje hrabre vojske izkažejo čast žrtvam svetovne vojne, ki se je iz nje porodila tudi naša kraljevina Jugoslavija. Svečanost bodo poveličale vojaška godba in fanfare, petje Hubadove župe, častna četa, govori dostojanstvenikov in molitve neštetiht svojcev v kostnici in ob njej pokopanih. Blagoslovitev resnobno veličastne kamnite grobnice bo v nedeljo pred popoldnevom brez dvoma zbrala velike množice na pokopališču pri Sv. Križu, saj pridejo bojevniki z vseh strani Slovenije. Ljubljana bo pa spet pokazala, kako globoko vse prebivalstvo spoštuje spomin vseh onih, ki so morali dati življenje za domovino.

1 Delavska dobrodelna prireditve. Danes ob 5 popoldne priredijo ljubljanski stavbinci, včlanjeni v Zvezi združenih delavcev, v veliki dvorani Delavske zbornice miklavževanje z obdaritvijo brezposelnih sezonskih delavcev. Ker je to miklavževanje tudi nekaka društvena prireditev, vabimo vse članstvo, da se s svojimi družinami miklavževanja v čim večjem številu udeležijo. — Vstopnine ni.

1 Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov - sekcija Ljubljana vabi svoje člane in po njih vpeljane goste k ogledu cestnih del na drž. cesti št. 2 pri Kranju, ki jih opravljajo podjetja inž. Jos. Dedek, »Slograd« in Ivan Bricelj. Ogled bo v četrtek 7. t. m. popoldne. Potuje se z vlakom, ki odhaja z glavnega kolodvora ob 11.43, do Zabnice. Povratek z vlakom, ki odhaja s postaje Naklo ob 18.20. Pešhoje ca. 10 km. Člani SPD z izkaznico izmajo polovično vožnjo, objavo bo imelo vodstvo ekskurzije.

1 Brezplačno fotografiranje s Mickey Rooneyjem v kinu Sloga. Svojim ljubim gostom bo uprava kina Sloga poklonila prav lepega »Miklavžac«. V spomin na najnovejši film mladega in po vsem svetu popularnega filmskega zvezdnika Mickey Rooneyja, ki ga ima ljubljansko občinstvo še v živem spominu iz nepozabnih »Brezdomcev«, in v spominu na film »Hardy na divjem zapadcu«, ki se od danes naprej predvaja v kinu Slogi, bodo obiskovalci tega veselega in res zabavnega filma brezplačno fotografirani v družbi s samim Mickey Rooneyem. Vsak toliko in toliko kupec vstopnice za film »Hardy na divjem zapadcu« bo dobil pri blagajni kina Sloga oštevilčeno kuponico nakaznico za brezplačno fotografiranje. — Fotografije bo izdelovalo ljubljansko foto-podjetje Holinsky na Aleksandrovi cesti. Vsak, ki prejme torej pri blagajni nakaznico za fotografiranje, ima pravico, da se sam ali kdo njegovih otrok, znancev ali prijateljev brezplačno fotografira pri g. Holinskem, in to v družbi s Mickey Rooneyjem, ki je ves čas predvajanja filma »Hardy na divjem zapadcu« v Ljubljani in čaka pri trvdki Holinsky na svoje prijatelje, ki se hočejo z njim v družbi slikati. Slike bo foto-podjetje Holinsky izdelalo še isti dan in jih bodo lastniki dobili drugi dan brezplačno pri upravi kina Sloga. Hitite torej, oglejte si film »Hardy na divjem zapadcu« v kinu Slogi, da boste čim prej deležni brezplačnega fotografiranja z Mickey Rooneyjem.

Litija

Na prireditev gluhomim 10. t. m. v Predilniškem domu posebno opozarjamo ljubljane. Da ima pešiča gluhomim pogum pokazati tudi na odru svoje zmoglosti, to ni vsakdanje. Ker so imeli povsod drugod velik odziv, izkažimo jim tudi mi svoje razumevanje in sočustvanje za njih usodo. Segajte po vstopnicah, ne bo nikomur žal.

Vrhnika

Ponovno opozarjamo na prireditev gluhomim, ki bo 8. decembra v Sokolskem domu. Bo to predstava, na kateri bodo Vrhniki dobili vsaj bežno spoznavanje življenja teh nesrečnikov, ki zaslužijo vso podporo in priznanje za svoje delovanje. Saj si je pešiča ljudje nadela nalogo, da nazorno dokaže nujnost rešitve socialnega problema, t. j. omogočiti tudi gluhomim mladini vsaj temeljno vzgojo v za to določenih zavodih. Uvažujte to in segajte po vstopnicah!

Drobne novice

Stockholm, 5. dec. AA. Stefani: Finski poslanik Erko je izjavil predstavnikom tiska, da se sovjetske čete v borbi proti Finski poslužujejo estonskih pomorskih oporišč, dasi je Estonika nevtralna država. Ako bi Finska, je dejal Erko, odstopila Sovjetski Rusiji pristanišče Ilange, potem bi se ga Sovjetska Rusija poslužila v akciji proti Švedski.

Washington, 5. dec. AA. Reuter: Fomočni zun. minister Sumner Wales je izjavil, da so Združene države vzele na znanje željo latinske Amerike, da bi rada sodelovala pri obsodbi Sovjetov radi napada na Finsko. To iniciativo, je dejal Sumner Wales, je dalo več južno ameriških republik.

Poznanj, 5. dec. AA. DNB: Posebno sodišče je vbsodilo na smrt tri Poljake zaradi umora Nemcev. Dva od obsojenih sta bila kolodvodji neke tolpe, ki je v bližini Poznanja napadla vlak interniranih Nemcev v trenutku, ko je vozil skozi Stensvo. Tolpa je zelo kruto postopala z interniranimi Nemci, tako da je bilo pet Nemcev ubitih, 8 težko in 25 lažje ranjenih.

NOV CARUSO ODKRIT

In bo v kratkem pel tudi v Ljubljani! —
Ime mu je **GUISEPPE LUGO**

SK Ljubljana obvešča vse svoje aktivne članstvo, da odpadejo vsi redni treningi in vsi javni nastopi do 1. januarja 1940.

Sestanek delegatov klubov, ki pripadajo ljubljanski nogometni podvezi bo v petek na praznik 8. t. m. ob 10 dopoldne v pisarni SNZ Beethovnova 9. Na dnevnem redu so organizacijska vprašanja podveze v Ljubljani.

Občni zbor Rafaelove družbe

V ponedeljek, 4. decembra, popoldne je na rednem letnem obnem zboru podala Družba sv. Rafaela obračun svojega dela v poslovnem letu 1938-39. Zbralo se je mnogo ljudi, ki z razumevanjem spremljajo prekoristno delo in skrb te slovenske organizacije za naš narod v tujini. Zastopana so bila naša oblastva s kr. bansko upravo in mestno občino ljubljansko na čelu, razen tega številne podeželske občine, zlasti iz krajev, od koder je največ izseljencev, nadalje so se udeležili zborovanja zastopniki raznih socialnih in prosvetnih ter verskih ustanov. Rafaelovo družbo v Črensovcih je zastopal g. svetnik Klek, ki je podal krasno poročilo o delovanju družbe za Slovensko Kraljino, obenem pa nazorno pojasnil vprašanje sezonskega delavstva z raznih vidikov in njegove posledice za Slovensko Kraljino.

Občni zbor je otvoril predsednik družbe, prevešeni knezočkol gosp. dr. Gregorij Rožman, ki je pozdravil udeležence ter v izbrnem poročilu nakazal pomen in delo Družbe sv. Rafaela kot versko-kulturne ustanove. Namesto obokelega tajnika družbe gosp. p. Kazimirja Zakrajška je njegovo poročilo podal član odbora gosp. Rozman.

Kljub temu, da je Družba sv. Rafaela v letošnjem poslovnem letu imela manj dohodkov, kakor je bilo razvidno iz poročila, ki ga je podal blagajnik gosp. prelat Vole, je bilo njeno delo veliko in mnogostransko. Že iz pisarniškega poročila samega smo mogli razbrati, da se je n. pr. družbina korespondenca v primeri z lanskim letom dvignila za dobro tretjino.

Na predlog nadzorstvenega odbora je bil izrečen prejšnjemu odboru absolutorij, nakar je bil pri volitvah izvoljen soglasno isti odbor, razen nekaterih sprememb v nadzorstvenem odboru.

Če na kratko pregledamo razmere med našimi izseljenci širom po svetu, uvidimo, da rodi intenzivno in sistematično delo Rafaelove družbe vedno lepše sadove. Tako je družbin tajnik gosp. p. Zakrajšek na svojem obisku v Ameriki ne enkrat slišal besede: »Zakaj se ni to delo, ki ga sedaj vršite doma, začelo vsaj pred 30 leti?«

Predvsem je Družba skupno z izseljensko zbornico posvetila veliko skrb vprašanju sezonskega delavstva, ki s svojimi posledicami živo posega v življenje vsega našega naroda. Meseca februarja je bila z nemškimi odposlanci sklenjena dodatna pogodba, ki je v marsičem zboljšala položaj naših sezoncev. Važna je pri tem skrb za njihovo versko in duhovno življenje, kar je Družba v preteklem letu najlepše izpolnila s tem, ko je poslala v Nemčijo — s pomočjo socialnega ministrstva in banovine — izseljenskega duhovnika gosp. Škafarja, ki se je to dni po neutrudnem štirimesečnem plodnem potovanju med rojaki v Nemčiji vrnil v domovino.

Smo v prehodni dobi sporazuma in ustanavljanja samouprave tudi za slovensko banovino. S tem pa nastaja važen problem, kako prilagoditi slovenskim potrebam tudi izseljensko službo, ki nujno terja poglobitve in razširitve. Važna pri tem je pravična razdelitev državnega izseljenskega fonda, kjer smo bili Slovenci vedno zapostavljeni, čeprav se je ogromno denarja v obliki članarine steklo vanj prav od slovenskih ljudi.

Pohvalno moramo omeniti odziv slovenske javnosti pri proslavi izseljenske nedelje, kar se je predvsem pokazalo v našem časopisu. Z vabilom na izseljensko akademijo, ki bo 10. decembra ob pol 11. v frančiškanski dvorani in bo dostojen zaključek izseljenskega tedna, je bil občni zbor zaključen.

Finska - Suomi

Finska je zemlja, ki stopa pred svet z dvema obrazoma in v dveh jezikih: v švedskem in domačem, finskem. Svedi so ustvarili mesta, malo industrije — kolikor je pač v tej skorajni deželi — in sploh dali vsemu življenju bolj civilizirano lice, Finci pa so domače prebivalstvo, ki se je v zadnjem stoletju začelo zavedati samega sebe in je začelo ustvarjati svojo lastno kulturo. Med obema elementoma pa ni nobenih trših trenj, zlasti danes ne in tudi Svedi na Švedskem so že jasno pokazali, da so v sedanjih bojih Finske za njeno samostojnost na strani Finske.

Švedski element je bil v deželi sicer vedno manjšina, toda bili so gospodujoče ljudstvo, zato je bil njihov jezik do srede 19. stoletja edini uradni jezik in jezik višjih krogov in trgovine, sploh poslovnega sveta. Finščina je veljala kot jezik preprostega ljudstva. Čeprav je bila Finska tudi dolga stoletja pod Rusi, vendar od rušine v deželi ni nič ostalo, Svedi pa so pustili močne sledove. Ko se je jela prebujati narodna zavest Fincev, so bili Svedi takoj na vsej črti na umiku in so bili prisiljeni k obrambi svojega položaja na Finskem. Vendar ti narodnostni boji spričijo tretje nevarnosti z vzhoda — Rusije — ki je vedno enako grozila obema elementoma, nikdar niso zavzeli tako ostre oblike kakor smo vajeni v Srednji Evropi. Tudi danes je še država kot taka dvojezična: vsa uprava (železnica, pošta, brozjav), ki je v rokah države, se mora posluževati obeh jezikov, švedskega in finskega. Občine pa so po zakonu z dne 1. junija 1922 le tedaj dvojezične, ako je v občini vsaj 10% drugojezičnega prebivalstva. Po tem zakonu je cela vrsta mest opustila svoja švedska imena in se danes nazivajo samo s finskimi imeni, ker med prebivalstvom ni niti 1/10 Švedov. Po ljudskem štetju l. 1928 je imela Finska 3.526.000 prebivalcev, med temi je Fincev 88,7%, Švedov pa 10,98% (ostali so Lapenci in majhen odstotek Rusov). Švedski živeli na splošno upada, l. 1865 jih je bilo še 13.89%. Prebivaljo pa Svedi strnjeno naseljeni na Aalandskih otokih in ozkem obrežnem pasu ob Botniškem in Finskem zalivu. Vsa notranjost dežele pa je naseljena s Finci, ki pa se čimdalje bolj uveljavljajo tudi v mestih. Svedi so tudi razglasi deželo po svetu kot Finsko »Finland«), v domačem finskem jeziku pa se imenuje »Suomi«) (»suu«) pomeni v finščini močvirje ali mehke svet).

Finska ima mest zelo malo in še ta so večinoma le obmorska mesta. Vseh mest je 38, ob morju jih leži 24, ob južnem robu jezer 6, le 7 jih je v pravi notranjosti. Ustanovili so jih Svedi in — trgovina, zato so finska mesta zelo malo izrazita. Vsa so zgrajena po enem kopitu in imajo kaj malo zgodovinskega na sebi, mesto je podobno mestu, nobenemu se ne pozna starost. So pač umetne tvorbe, ki naj bi nadomestila stara tržišča, dočim se je ljudski življenjski izživil v notranjosti v oblikovanju pokrajine in domačij. Vsa mesta imajo le 599.000 prebivalcev, dočim jih

2.927.000 živi na deželi, v »pravi Finski«) (finsko: Varsinais Suomi; švedsko: Egentliga Finland).

Največje finsko mesto so: Helsinki, glavno mesto države, trgovine in kulture. Ima 250.000 prebivalcev (69% Fincev in 29% Švedov). Ima največjo univerzo v državi, s petimi fakultetami z okrog 6000 dijakov. Predavanja so v finskem in švedskem jeziku, kar je finski nacionalnim dijakom že dalo povod za marsikake demonstracije po ulicah Helsinkov. Univerzitetna knjižnica ima nad 500.000 knjig in okrog 2000 dragocenih rokopisov. Poleg tega je v Helsinkih tudi finska in švedska visoka trgovska šola in še cela vrsta ostalih kulturnih in znanstvenih ustanov.

Drugo največje mesto je Abo, finski Turku, ki ima 65.000 prebivalcev. Nekdaj je bila to finska prestolnica, v njem je ohranjene še največ finske preteklosti. Stolnica je najstarejša finska cerkev.

Vsa ostala mesta so manjša in imajo po 5000 do 10.000 prebivalcev. Nekatera pa se mesta imenujejo tudi samo v upravnem oziru, po številu prebivalstva pa so komaj nekoliko večje vasi (n. pr. Naantali, švedsko Naendal, ki ima samo 800 prebivalcev).

Večidelno prebivalstva torej živi na deželi, po vaseh. Neenakomerna pokrajina pa je tudi vasi dala svoje posebno, severno lice. Nimajo nobene skupnosti, ampak so le na široko položene naselbine raztresenih hiš, ki čepo v bregovih položnih gričev, ob bregovih rek, sredi gozdov. Edini stavbni material je les, saj so tudi mesta večinoma zgrajena v lesu. Značilno za tako finsko kmečko hišo pa je, da je ob vsaki priložnosti leste, na tleh ob lestvi pa stoji vedno in neke na dvorišču, čimblize hiše, je tudi vodnjak — vse je pripravljeno, da se more takoj vzeti v roke, če bi nastal požar.

Vavta vas

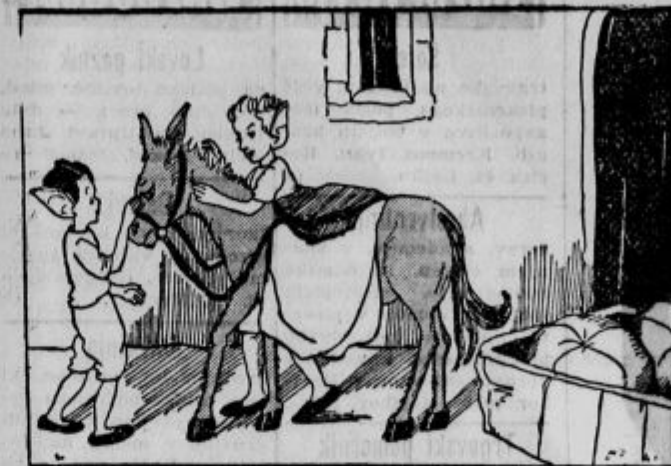
Dne 1. decembra se je od nas poslovil naš dosedanj šol. upravitelj g. France Stular in odšel na novo službeno mesto v Ljubljano. Ne bilo bi prav, ako se mu ne bi javno zahvalili za njegovo nesebično in požrtvovalno delo, ki ga je med nami opravljal skoraj 29 let. Kot učitelj se je odlikoval po veliki ljubezni do mladine, ki je ni vzgajal samo z besedo, ampak še bolj z zgledom. Vse čas je tudi orglal in skrbel za lepo cerkveno petje, ki je slovelo v vsej okolici. Kot vnet prosvetni delavec je deloval tudi v našem Prosvetnem društvu. Kako je bil med farani priljubljen, je pokazal poslovnici večer, ki ga je napravilo Prosvetno društvo v imenu vse fare. S solzami v očeh so se mu zahvaljevali učenci in starši za ves trud, ki ga je imel z njimi. Želimo mu na novem mestu obilo božjega blagoslova. Prosvetno oblast pa prosimo, naj nam kmalu pošlje njemu podobnega naslednika.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(175) Zvečer sta se le napol slekla in sta, sedeč na robu postelje, čakala, da je v hotelu vse pospalo. Seveda sta luč ugasnila, da ne bi nihče zapazil, da še bedita. Vzela sta čevlje pod pazduho in sta splezala ven na drvo, ki so mu veje segale do okna njune spalnice. Previdno sta se spuстила na tla.

(176) Za nekim vogalom sta zagledala osla, ki je stal ondi. »Tega bova vprašala za svet,« je dejal Jan in je vprašal: »Povej no, ti osliček moj, ušla sva in iščeva slona Sambo!« Osel ju je bolje razumel ko ljudje. »Slon iz živalskega vrta je bil prejšnji teden s sultanovimi novimi konji tu na trgu.« — »Pa kje je zdaj?« sta vprašala dalje. »Sambo sam ni vedel, kam jo bo mahnil,« je dejal osel in stresel z glavo.

Ljubljanski veletrgovci pred sodiščem

Ljubljana, 5. decembra. Danes dopoldne je bila na ljubljanskem ok. sodišču sodna obravnava proti veletrgovcem Andreju Sarabonu, Ivanu Jelačinu in Ivanu Gregorcu. Ovdala jih je predvsem trgovka Ana Svetina. Obravnava je vodil sodnik okrajnega sodišča gosp. dr. Tominšek. Niti eden od obtožencev se ni udeležil osebne obravnave, pač pa je zastopal Sarabona dr. Schrey, Jelačina dr. Vrtačnik in Gregorca dr. Vladimir Šuklje. Povabljeni so bile tudi nekatere priče, ki so bile zaslišane. Sodnik je izjavil, da bo mogel vse dokazano gradivo le delno obravnati, ker so ovadbe presplošne in v podrobnostih premalo precizirane ter da bo moral obravnavo preložiti.

Zaslišana je bila trgovka Ana Svetina, ki prodaja špecerijo na drobno. V obsežnih in skoraj izčrpnih izjavah je pripovedovala, kako je naročila sama neposredno in pozneje posredno pri teh veletrgovcih količino riža, toda ti so ji odklonili, čeprav so imeli še znatne zaloge. Tudi so ceno blagu zvišali. Trgovka Anica Rozman je pripovedovala kot priča, kako je Svetinovi posredovala za dobavo riža, toda pri tem posredovanju je prišlo do nesporazuma. Sodnik je ugotovil, da se priča ne spominja več do najmanjše podrobnosti, kakšno je bilo to posredovanje.

Zaslišana je bila dalje priča Ana Škufca, ki je prokuristka pri Jelačinu. Ta priča je potrdila, da je Jelačin res odklonil Svetinovi dobavo riža. In sicer zaradi tega, ker Svetinova že par let ni bila več v poslovnih stikih z Jelačinovo trgovko. Zaloga, kolikor jo je Jelačinova trgovka še imela, pa je morala biti prihranjena za stalne odjemalce. Poprej so imeli zalogo cenejšega riža, boljše riž pa je Jelačinova trgovka imela v zalogi le za prodajo na drobno v svoji lastni trgovini in le za svoje stalne odjemalce. Svetinova je prejšnje čase, ko je jemala blago pri Jelačinu, tudi kritizirala, da je Jelačinovo blago slabo.

Špecerijaki trgovci Anton Verbič je izpovedal, da je naročil pri veletrgovcu Gregorcu zalogo riža zase in za Svetinovo, da pa je Gregorc nadaljnjo dobavo odklonil z izgovorom, da je Verbič blago za svojo trgovino že dobil, da pa nadaljne dobave ne more izpolniti, ker ima zalogo le še za svoje stalne odjemalce ter da ne more ustreči njegovi želji. Verbič je pojasnil, da ni stalno in vedno jemal riža pri Gregorcu.

Odvetnik dr. Vladimir Šuklje je nato predlagal nekaj nadaljnjih priči, sodnik dr. Tominšek pa je izjavil, da bo poklical izvedenca in zastopnike, ki bodo izdelali kalkulacijo glede cen rižu. Kavi in kolonialnemu blagu. Sodišče bo potem moglo ugotoviti, v koliko gre za prikrivanje in

navijanje cen temu blagu. Vložene ovadbe pa so nekoliko presplošne, da bi moglo sodišče dobiti jasno sliko iz te ovadbe. Zato je razpravo odgodil.

Služkinja rešila svojemu gospodarju življenje

Mlada slovenska služkinja je s svojo neustrašenostjo rešila življenje svojemu gospodarju upokojenemu generalu Vladislavu Krupeževiču in pa njegovim tašči. Roparji so pomoči vdrli v vilo z očitnim namenom, da bi pomorili prebivalce vile. Samo okoliščini, da je služkinja, čeprav so ji roparji zagrozili s smrtjo, začela kričati, se je zahvaliti, da roparji niso mogli izvesti svojega načrta. 64-letni upokojeni general in njegova 80-letna tašča stanujeta sama z mlado služkinjo Franco Kovač v neki villi v Dobriliški ulici v Beogradu. V noči na preteklo nedeljo okrog dveh je Franciکو zbudil ropot. Ko je odprla oči, je zagledala pred seboj dva maskirana moža, ki sta jo vprašala, kje je general. Francika je odgovorila, da spi v sobi. »Če ne boš čisto tiho, te bova umorila,« je zagrozil ropar in jo prijel, da bi jo zavlekel v klet. Kljub grožnji pa je Francika začela glasno kričati in se je obupno postavila v bran. Oba roparja sta jo prišla in vlekla v klet, kjer sta jo zaprla. V boju z roparjema je bila Francika hudo ranjena. Kričanje služkinje pa je zbudilo generala. Hotel je poklicati policijo, pa je bil telefonski vod prerezan. General, ki je že slišal korake roparjev v predstobi, je hitro odprl okno in glasno zaklical na pomoč. Orožnik, ki je šel slučajno po tej ulici, je slišal klice in hitel k njej. General mu je vrgele skozi okno hišni ključ, s katerim je odprl orožnik hišna vrata in hitel v vilo. Roparja, ki sta ga slišala prihajati, sta skočila skozi okno in bežala čez dva metra visoki vrtni zid. V predstobi so našli zanko iz žice, s katero sta roparja očitno nameravala generala zadaviti v spanju.

Nemško gledališče se je preselilo iz Rige v Bidgoš

V zvezi s preseljevanjem Nemcev iz baltičkih držav se je preselilo tudi nemško gledališče iz Rige v Estonijo in bo v tej sezoni delovalo v nekdanjem poljskem Bidgošču (sedaj Bromberg). Začelo bo svoje predstave v teh dneh in sicer s Kleistovo dramo »Prinz v Homburg«. Gledališče je sicer dragocno, more pa postaviti na oder tudi manjša operna dela. Kljub preselitvi je vse osebje, v katerem je 15 igralcev in 10 igralk, ostalo skupaj in se je tako gledališče v celoti preselilo na novi oder. S seboj so odpeljali tudi vse oderske tehnične pripomočke in veliko garderobo, v Rigi je ostalo le nekaj dekoracij.

Lov z letalom

»No, to pa res ni šala,« je Jock godrnjalje brskal, kje bi našel primerno obvezo. Kmalu je dobil nekaj priprav za prvo pomoč, očistil rano z jodom in jo tesno zaprl z obvezo. Red se ni gnil. Še vedno se mu zavest ni vrnila in Jock je premišljeval, kaj naj stori. Moža pustiti ni maral, obenem je pa vedel, da mora poiskati pomoč.

Mahoma mu pade pogled na škaflo, ki jo je Red prinesel v letalo in kar prepičal je bil, da je tista škafla z dragulji, ki je šel Finch Hanley kar tu ponjo, pa se mu ni sponeslo. Vzel jo je v roke in jo lahko odprl, ker je bila ključavnica zdrobljena.

Luč zaslonjene svetilke se je odbijala kakor migljajoči zelen ogenj. Jock je sedel kot pribit in komaj dihal ter buljil v sloveče me-repitke dragulje. Petdeset tisoč funtov je rekel Hanley, da so vredni; Jock zdaj, ko jih je videl, ni o tem nič več dvomil. Prav nič ni čudnega, si je mislil, da ljudje za take čudovite dragulje tvegajo ječo ali celo smrt.

Domislil se je, da je on izvršil nalogo, ki se je Hanleyju ponesrečila. Saj so zdaj dragulji v njegovi oblasti. Sam sebi se je čutil, da se močnega tatu prav nič ne boji, še manj pa bi mu hotel prepustiti dragulje. Pogledal je na okoli in prišla mu je nova misel. Kot bi trenil, je zlezal iz letala in s škaflo pod pazduho stekel proti obrežnim čerem. Mesečina mu je v skalah pokazala več razpok in odločil se je za eno, ki je zevala kakih deset čevljev nad peskom, ter splezal do nje.

Pretresel je dragulje iz škafle v svoj robec, ga dobro zvil, vtaknil v razpoko in jo zadel s kamnom Nato se je spustil zopet na tla ter se za minuto se pomudil, da si vtisne prostor v spomin. To ni bilo težko, kajti prav nad razpoko je visela dolga skala nenavadne obli-

ke, nad njo pa je prav pod vrhom čeri na neki polici raslo drevo, ki je bilo še najbolj podobno gorskemu jesenu. V prazno škaflo je vrgele nekaj kamenčkov, da bi ne bila preveč lahka, jo zaprl in stekel zopet k letalu.

Red je bil še vedno v istem položaju, kakor ga je pustil Jock, vendar je dihal dosti laže, in tudi v obraz je bil manj strašen.

»Gre mu na bolje,« reče Jock zamišljeno, »zato mislim, da ga lahko zapustim.«

Tedaj pa se zdrzne, kajti Red odpre oči in ga strme pogledal. Nato pa se nasmehe in pravi: »Torej si jo vendar dobro izpeljal, sinko?«

»Mislite pristanek, ne?«

»Prav to mislim, seveda, kaj pa drugega? In reči moram, da je bila zame velika sreča, ker sem imel pilota v letalu.« Nato pa je umolknil in Jocka ostro pogledal.

»Ali mi nisi ti povedal pot v Taverton?«

»To že, ampak vi niste bili tja namenjeni,« mu zabrusi Jock.

Red pa se samo nasmehe.

»A, morda sem pa bil, a imel sem prej še neki opravke.«

»Ostuden opravke.«

»Red pa je skomignil z rameni. »Sinko, to je stvar okusa, zato se o tem ne bova pregovarjala, vsaj ne prej, dokler se ti nisem zahvalil, ker si moje ničevno truplo rešil smrti.«

»Morda sem pa le bolj na svoje misli.«

»Naj si že misliš tako ali tako, svojo stvar si dobro opravil. Kdo te je pa naučil letstva?«

»Učil me nihče ni, a oče me je jemal v letalo s seboj.«

V Redovih modrih očeh je sijalo resnično občudovanje, ko je strmel fanta.

»In vendar si znal poiskati pristajališče in se srečno spustiti na tla s to veliko galejo!«

Jock je nekoliko zardel in začel o drugih rečeh: »Kaj pa je s Hanleyem?«

»To je tisti pilot, kajne? O, nič hudega. Moral sem ga pač še enkrat zvezati, je pa ves in cel.«

Red je umolknil in oči upiral v Jocka, ta je pa tudi molčal, kaj naj bi bil pa tudi povedal?

Nato pa se je Red zopet oglašil: »Kaj naj pa zdaj s teboj storim? Če te izpustim in te za tvoje delo dobro plačam, ali pojdeš domov in boš držal jezik za zobmi?«

»Ne, ga Jock nakratko zavrne.

Red se nasmehe in kar vidi se mu, da mu je žal.

»Saj sem vedel, da ne boš. A potem boš pa moral z menoj!«

»Kam?«

»Ne povem, a daleč ni, in ker si letalo tako lepo ohranil, bova tudi ta zadnji kos pota lahko preletela.« Nato je zopet malo pomislil: »Sam lahko uvidiš, da te ne smem pustiti tukaj na obali, ker bi izvohal sled za menoj in mi koga obesil na pete. Da bi te zvezal, pa tudi ni neobhodno potrebno, samo če mi daš besedo, da ne boš skušal pobegniti.«

Jocku se je čelo zmračilo. Ni vedel kaj naj odgovori. Res je bil Red tat, vendar je hotel z njim dostojno ravnati. Če pa mu da besedo, jo bo moral tudi držati. A če Red še spozna, da nima več draguljev, kaj bo potem?

Za hip ga je prešinila misel, da bi jo lepo ucvrl, a že je Red ugnil njegov namen in ga pograbil za roko.

»Ne, to kar pusti,« mu je rekel mirno. »Lahko mi besedo daš ali pa tudi ne, ostal boš pri meni!«

5. Jock dá besedo.

Jock je napenjal možgane, kaj naj stori. Jezila ga je misel, da bi se dal zvezati in prenašati kakor kostrun, pa bi zraven se videti ne mogel, kam ga vleče. Če pa obljubi, da ne bo ušel, bo pa še slabše, kajti Red bo prej ali slej dra-

gulje pogrešil. Zato je sklenil, da se bo pogajal. »Obljubim vam, da ne bom ušel, dokler ne pridemo tja, kamor ste namenjeni. Vam to zadostuje?«

»Popolnoma,« odvrne Red in se precej zlobno zasmeje. »Ko bova namreč tam, ne bo nobene prilike več, da bi jo pobrisal, sinko moj. Da ne pozabi: Kako pa ti je ime?«

»Jock Freeland.«

»Ali si kaj v sorodu s kapitanom Rolandom Freelandom?«

»Moj oče je. Ali ga morda poznate?«

»Nekoč sva se srečala. Dober človek. Ali je še živ?«

»Da, zdaj ima službo v Perziji.«

»In ti hodiš v šolo v Angliji?«

»Da.«

Red prikima. »Jaz ti svojega imena ne boim pravil, lahko pa me kličeš za Reda, ako hočeš. A zdaj bova morala odriniti.«

Pogledal je na bencinsko merilo in stisnil ustnice. »Prav toliko, da bo zadostoval do tja, če se ne motim.«

»Saj ne boste mogli voziti!«

»Če ne bom mogel, boš pa zopet ti, vendar pa mislim, da bom delu kos.«

»Kako neki — s tolikšno luknjo v stegnu!«

»Saj si mi jo kar dobro zakrpal. Ako bi imel še malo pijače, se ne bi ustrašil nobenega napora.«

»V shrambi je škaflo, morda bo tam kaj.«

Res je v škafli bilo nekaj prigrizkov in grel-na steklenica, skoraj polna vroče kave. Red si je slastno ugasil najhujšo žejo in pojedel nekaj prigrizkov, pa so se mu lica zopet pobarvala. Tudi Jock se je podprl.

»Jock, bodi tako dober in mesto mene poženi propeler.«

Jock je splezal ven in mu ustregel. Ko se je vrnil, je Red pogledal in veliki stroj je zdrknil po pesku. Čez hip je bil že v zraku in Red ga je obrnil proti odprtemu morju.

TALE ZNAK NA KONCU VSAKE ŽARNICE JAMČI ZA KVALITETO

Dobijo se v vseh boljših trgovinah z urami

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: ščitovanijski oglas 1 din. Dobelo tiskane naslovne besede se računajo dvojn. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokotlonska, 3 mm visoka petstina vrstica po 1 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šofer
trgovsko naobražen, vešč pisarniškega posla išče zaposlitve v boljših krogih. Krempuš Ivan, Rečica 44, Laško. (a)

Absolventinja
trgov. akademije, z znanjem sloven. in nemške stenografije, strojepisja itd., išče službo v pisarni. Sprejme tudi službo blagajničarke. Ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Maribor 1611«.

Trgovski pomočnik
vojaščin prost, išče namestitev v trgovini ali mesto skladiščnika. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18818. (a)

Službo dodeli

Lovski paznik
za poljsko lovišče, mlad, vojaščin prost — dobi službo pri Upravi Julio Meini, Apače. (b)

Delavke
izurjene v kartonažni stroki, in vajenca sprejme »Sofra«, Gregorčičeva ul. 24, Maribor. (b)

Služkinja
srednjih let, poštena, ki zna vsa gospodinjstva dela, se sprejme k majhni družini v mestu na delo. — Vesela naj bo po možnosti tudi nekaj šivanja. Nastop 1. januarja 1940. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena 55« št. 18.784. (b)

Posestva

Štirje orali
lepega vinogradnega posestva, vse v najboljšem stanju, z vsem živim in mrtvim inventarjem, vili, vinčarija, 3 km od Ptujja — naprodaj. Vprašati: Korazinec, Maribor, Praprotnikova 8. (p)

Vnajem

ODDAJO:
Dve sobi
pripravni za obrtnika, ob banovinski cesti, z električno lučjo, oddam v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 18.950. (b)

Klimatično letovišče
700 m! Iščejo najemnika ali gostilničarke na račun za gostilno in penzijo v Jospoldolu pri Ribnici na Pohorju. 10 novo urejenih tujskih sob, kopalnica s stalno toplo vodo, električna luč in kurjava. Prevzem takoj. Potrebna kavelja 10.000 din. Ponudbe na »Upravo Jospoldol«, pošta Ribnica štvo v Trbovljah. Najditelj naj izroči palico v na Poh. št. 1. (n)

Zasluzek

Postranski zaslužek
nudimo moškim in ženskam iz vseh krajev pri ljudskem zavarovanju. — Za krajevne zastopnike sprejemamo samo serijske ljudi. Ponudbe pošljite zavarovalnici »Drava« v Mariboru. (b)

Stanovanja

ODDAJO:
Stanovanje
obstoječe iz dveh sob in pritlikin, se takoj odda. Poljanski nasip 10. Poizve se pri hišnici od 12 do 2. (c)

Poizvedbe

100 din nagrade
dobi najditelj črne palice s srebrnim ročajem, ki je bila izgubljena pretekli mesec na eni ljubljanskih ulic. Na srebrnem ročaju je graviran napis I. K., prostovoljno gasilsko društvo v Trbovljah. Najditelj naj izroči palico v upravi »Slovenca«. (e)

Srečni ste šele če Vaš dom

krasi **PFAFF** šivalni stroj. Vsled nizkih mesečnih obrokov, vsakomur nakup omogočen.

Veletrgovina

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7.

Damske volnene obleke

zimske jutranje halje, pidžame spalne srajce in drugo zimsko perilo nudi najceneje **F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29**

Sporočamo, da je snoči nenadoma odšel k Bogu po plačilo prečastiti gospod

Jožef Rogelj

župnik na Dobravi pri Kropi

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 7. decembra ob pol desetih dopoldne na Dobravi pri Kropi.

Vsem gg. duhovnikom priporočam rajnega gospoda župnika v molitev.

Radovljica, dne 5. decembra 1939.

Jakob Fatur, dekan.

Dotrpela je v visoki starosti 89 let naša ljuba mama, gospa

Franja Kališ

vdova po magistratnem ravnatelju

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 6. decembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gradišče št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 5. decembra 1939.

M. Imakulata Kališ, Šircelj Dana roj. Kališ, hčerki; Šircelj Karol, inspektor direkcije drž. železnic, zet.

Po mukopolnem trpljenju me je nenadoma zapustil moj srčno ljubljani soproj, gospod

Anton Vogel

privatni uradnik v pokoju in poročnik v rezervi, odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. stopnje

Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, dne 7. decembra 1939 ob pol 4 popoldne, izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1939.

Globoko žalujoča soproga Ela

Kupimo

Bukovo gorivo
drva in klade, sveža in suha, kupujem vsako količino. Ponudbe na Exporter I. Meštrovič, Zagreb, Jelačićev trg 15.

Odrezke
po eni strani kosmatega trikoja, tudi rabljeno čisto triko perilo, kupujemo po najvišji dnevni ceni v pošiljkah od 5 kg naprej. Vzorce in ponudbe na: Remec & Co., Kamnik.

Prodamo

VINA

Vam nudi
Centralna vinarna v Ljubljani
v svoji posodi najugodnejše
TELEFON ŠTEV. 25-73

Premoq

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Razno

Gumbnice, gumbce, plise, monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Obvestilo!

Pri listi izžrebanih števil efektivne loterije v Petrovčah, ki je bila objavljena v »Slovenca« dne 30. novembra, je bilo po krivdi tiskarskega škrate objavljenih nekaj nepravilnih števil, in sicer:

št. 15256 se mora pravilno glasiti 14256
II. 8041 se mora pravilno glasiti II. 8044
II. 17724 se mora pravilno glasiti II. 17727
II. 7905 se mora pravilno glasiti II. 7904
II. 6734 se mora pravilno glasiti II. 7634
1617 se mora pravilno glasiti 1611
13761 se mora pravilno glasiti 13764
II. 7501 se mora pravilno glasiti II. 5701

Nadalje so bile izpuščene sledeče številke: II. 17569, II. 2746, II. 16963.

Dotrpel je po dolgi in težki bolezni naš dobri soproj, oče, stari oče, brat in tast, gospod

Alojz Rizzoli

blagajnik KID v pokoju

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 6. decembra ob 3 popoldne, na pokopališče na Koroško Belo.

Javornik, Linz a/D., Jesenice, Karlovac, Chicago, dne 5. decembra 1939.

Zalujoča družina in sorodniki.

Za vedno nas je po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 63. letu starosti, zapustil in se preselil v večnost naš ljubljani oče, stari oče, stric, tast, gospod

Franjo Cvetko

bivši šolski nadzornik in šolski upravitelj v p., odlikovan z redom sv. Save 5. stop.

Na poslednji poti ga bomo spremili v četrtek, dne 7. decembra 1939 ob 15.30 iz mrtvašnice pobeškega pokopališča.

Vsi njegovi, ki nam je bil pokojni blag in dober, ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Maribor, Dolnja Lendava, Vuzenica, Črešnjevec, dne 5. decembra 1939

Globoko žalujoče rodbine Cvetkove in sorodstvo

LJUBLJANA

Videli smo film o jetiki

Gotovo ni resnega in pametnega Ljubljančana, ki v teh dneh ne bi že videl filma »Robert Koch«. Dr. Robert Koch je bil neznan in skromen podeželski zdravnik, ki je človeštvu dal v roke prvo in najučinkovitejše orodje v borbi proti najnevarnejši bolezni, jetiki. Bori pa je dokončan samo na pol. Človekov razum se vztrajno in uspešno bori za daljše bojno sredstvo v tej veliki bitki za ljudsko zdravje, bori se za uspešno zdravlilo zoper to bolezen. Dr. Koch je odkril povzročitelja bolezni, pokazal je s prelom na bolezen in jo imenoval s pravim imenom. Bodoče generacije čaka druga naloga: dobiti protistrup, ki naj uniči bacile jetike.

Dr. Koch je živel na deželi in dokazal, da je tudi deželna eposobna razgibati človekov razum k ustvarjalnim naporom. Dr. Koch je gledal bedo kmeta, delavca, vseh drobnih podeželskih ljudi, ki so brez pomoči umirali, zaradi jetike. Koliko ima naslednikov ta dober zdravnik?

Zal z jetiko ni tako kot je s kolero, s tifusom, šarlahom in podobnimi nalezljivimi boleznimi. Kolera danes ni nevarna, tudi tifus ne. Zmaga človekovega razuma nad temi morilci našega rodu je popolna. Pri jetiki zmaga še ni izvojevana. Brezmejni napor pri zdravljenju jetike. Zdravljenje zahteva mnogo denarnih sredstev, dobro organizacijo zdravstvene službe, mnogo idealizma in potrpljenja, mnogo žrtvovanja, mnogo ljubezni do bolnega človeka in njegove družine. Poznamo evražnika, znane so nam njegove lastnosti in njegovi pogubni nameni — ne moremo mu pa zlahka blizu. V stotinah in stotinah se vedno umirajo od te bolezni naši najboljši otroci, sinovi Slovencev in slovenskega naroda. Strašno so številke. Sovražnik je osvojil tudi našo ljubko vas, samotna naselja, brutalno razasja po mestih in trgih, noč in dan ogroža ves narod. Ali se nevarnosti zavedamo?

Pokazali smo dejavno ljubezen do ljudstva, do srca nam je šlo njegovo trpljenje. Ustvarili smo solidno in v enotnosti protijetično organizacijo: Protituberkulozno zvezo, Protituberkulozno ligo in dispanzerje, utrjujemo ljudsko zdravstveno kulturo. Do 700.000 Slovencev smo zajeli v varno zavetje našega protijetičnega ekrbstva.

Veliko je storjenega, toda še vedno mnogo, mnogo premalo. Posebno naša vas kliče na pomoč! Pri izviru našega narodnega potenciala so že velike motnje!

Resne so vaše misli, ki na filmskem platnu občudujete nadčloveško borbo enega človeka s tuberkulozo. V vašo srca se naseljuje nova vera v človeški rod, kajti spoznavate, da razum zmaga. Film »Robert Koch«, ki ga sedaj kaže kino »Union«, pravilno pod moralnim pokroviteljstvom slovenskega protijetičnega ekrbstva, mora ven na deželo, da ob občudujejo vsi naši kraji in ljudje, da dolo novo vero v končno zmago naših prizadevanj nad zlobo in početjem jetike.

Z novo vero pa mora oživeti smisel za naloge naših protituberkuloznih lig in smisel za gnotno in moralno pomoč našim najplemenitejši ljudski organizaciji: »Protituberkulozni zvezi«.

Film »Robert Koch« je sredi vojnih grozot simbol naše volje k življenju in — zmagi: za rešitev človeka pred smrtjo.

Pojdite ta film gledat, da pokažete svojo intencijo za potrebe ljudskega zdravlja — in da se učite vztrajnosti pri delu za narod.

8. decembra t.l.

AKADEMIJA

FO in DK Moste

ob 8 zvečer v Ljudskem domu
Vljudno vabi odbor.

1 Članom SKAS! Odbor vabi vse gg. člane, da skupno z dijaštvom praznujejo praznik Brezmadežne spočetja. Bolj kakor kdaj koli je sedaj potrebno, da se najdemo, ko začutimo, kako je prijetno, če bratje prebivajo skupaj. Najbolj primerna prilika za to je skupno cerkveno in izven-cerkveno praznovanje 8. decembra. Ljubljanske člane opozarjamo na že razposlana posebna vabila, zunanji člani pa naj se glede sporeda informirajo osebno, odnosno po časopisju. Odbor.

1 Umetniška razstava kluba »Lada« je odprta vsak dan od 9 dopoldne do 6. zvečer. Vabimo občinstvo k obilnemu obisku.

1 Na izseljenki akademiji v nedeljo 10. decembra ob 10.30 dopoldne v frančiškanski dvorani, na kateri bo sodelovala mladina raznih ljubljanskih šol z izbranim sporedom, bo kot v zaključek izseljenke tedna imel slavnostni govor g. ban dr. Marko Natlačen in s tem dal mladini priznanje in pobudo za nadaljnje delo, posvečeno našim izseljencem. Upamo, da se bo tudi občinstvo odzvalo klicu mladine in s številnim obiskom

pokazalo svoje razumevanje za ta veliki slovenski problem. Vstopnina od 2 do 10 din. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Družbe sv. Rafaela, Tyrševa cesta 31-I.

1 Pogreb blagopokojne Slavke Burnik, upravitelje pomožne šole iz Maribora, bo v Ljubljani v sredo 6. decembra ob pol 4 pri Sv. Križu na pokopališču.

1 Kostnica vojnih žrtv na pokopališču Sv. Križa v Ljubljani bo z velikimi slovesnostmi blagoslovljena v nedeljo ob pol 12. Veličastno grobnico bo blagoslovil prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, molitve bodo pa opravili duhovniki vseh veroizpovedi, ki so jim pripadale žrtve, da bodo za žrtve molili poleg rimsko katoliške duhovščine tudi svečeniki pravoslavne, evangelijske in muslimanske vere, a iz Zagreba pride tudi vojaški rabin. K slovesnosti so povabljeni minister pravde dr. Laza Markovič in njegov prednik minister n. r. dr. Viktor Ružič, ki ima velike zasluge za rešitev tega tako dolgotrajnega pietetnega vprašanja. Seveda sta povabljeni tudi minister vojske in morarice general Milan Nedšč in minister za zgradbe dr. Miha Krek. Že zgodovina sama pa zahteva, da je k počastitvi žrtve svetovne vojne povabljen tudi predstavnik jugoslovanske ideje v svetovni vojni, predsednik senata dr. Anton Korosec. Gotovo se pa te pomembne pietetne slavnosti udeležijo vsi domači dostojanstveniki in predstavniki vseh tujakšnih oblasti, kakor smatrajo udeležbo za svojo dolžnost, vsa narodna obrambna, kulturna, telesno vzgojna, dobrodelna in humanitarna društva, zlasti pa vsi rezervni in upokojeni častniki in vsi bojevniki iz svetovne vojne, da skupno s predstavniki naše današnje hrabre vojske izkažejo čast žrtvam svetovne vojne, ki se je iz nje porodila tudi naša kraljevina Jugoslavija. Svečanost bodo poveljale vojaška godba in fanfare, petje Hubadove župe, častna četa, govori dostojanstvenikov in molitve nešteti slojcev v kostnici in ob njej pokopanih. Blagoslovitev resnobno veličastne kamnite grobnice bo v nedeljo pred poldnevom brez dvoma zbrala velike množice na pokopališču pri Sv. Križu, saj pridejo bojevniki z vseh strani Slovenije. Ljubljana bo pa spet pokazala, kako globoko vse prebivalstvo spoštuje spomin vseh onih, ki so morali dati življenje za domovino.

1 Delavska dobrodelna prireditve. Danes ob 5 popoldne priredijo ljubljanski stavbinci, včla-

MARIBOR

Zgodba o ponarejeni oporoki

Maribor, 5. decembra. Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila danes razprava zaradi zelo zamotane zgodbe o ponarejeni oporoki. Zaradi ponarejanja listine se je morala zagovarjati 26letna posestnica Neža Kozel od Sv. Miklavža na Dravskem polju.

Zgodba o krivdi Neže Kozeljeve je zanimiva. 8. junija lani je v Bohovi pri Hočah umrla posestnica Jerica Sagadin, ki je zapustila 17.613 din. Kot glavni dedič je nastopal oče pokojnice. Pri zapuščinski razpravi pa se je kar na lepem pojavila prijateljica pokojne posestnice Neža Kozel in predložila oporoko, katero naj bi bila napisala pokojnica in po kateri ji ta zapuščila znesek 13.000 dinarjev. Pokojničin oče oporoko ni hotel priznati in zato je Neža nastopila sodno pot, ki naj bi ji dala, kar ji je po oporoki šlo. Ta sodna pot pa je za Nežo postala usodna. Sodišče je dalo oporoko pregledati izvedencem-grafologom, ki pa so ugotovili čudne reči. Ugotovili so, da se je listina najprej glasila na 3000 din, potem pa je nekdo številke popravljal tako, da se je znesek naenkrat glasil na 13.000 din. Ker je bil znesek izpisan tudi z besedami, je med zlogov tri in tisoč nekdo zelo nespretno vstavil še zlog »enašt«, da je tako dobil trinajsttisoč. S tako popravljenjo oporoko je Neža nastopila kot glavna dedinja in z njo tudi pred sodiščem hotela doseči svojo »pravico«. Zaradi teh ugotovitev izvedencev se je Neža sedaj znašla pred kazensko razpravo, v kateri je bila od sodnikov obsojena na 3 mesece in 15 dni stroge zapore, na 600 din denarne kazni, v primeru neizterljivosti še na 10 dni zapore in na izgubo časti za 2 leti, vse nepogojno.

Perilo - nogavice

pri »LAMA«, Jurčičeva ul. 4 (prost ogled)

m Smrt odličnega šolnika. Za posledicami kapi je včeraj popoldne umrl v mariborski splošni bolnišnici po kratki bolezni v starosti 63 let bivši šolski nadzornik v Murski Soboti in upokojeni šolski upravitelj g. Franjo Cvetko. Pokojnik je služboval od leta 1926 kot upravitelj osnovne šole v Krčevini pri Ma-

Ne zamudite! Ogledajte si prekrasni, pretresljivi in vsebinsko globoki film. Herojska borba zdravnikov znanstvenika, ki je odkril bacil tuberkuloze in rešil s tem človeštvo največje morilke! V gl. vlogah Emil Jennings, titan nemškega filma. Ob 16., 19., 21-15 ur. **KINO UNION tel. 22-21**

Dr. Robert Koch

njeni v Zvezi združenih delavcev, v veliki dvorani Delavske zbornice miklavževanje z obdaritvijo brezposelnih sezonskih delavcev. Ker je to miklavževanje tudi nekaka društvena prireditev, vabimo vse članstvo, da se s svojimi družinami miklavževanja v čim večjem številu udeležijo. — Vstopnine ni.

1 Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov - sekcija Ljubljana vabi svoje člane in po njih vpeljane goste k ogledu cestnih del na drž. cesti št. 2 pri Kranju, ki jih opravljajo podjetja inž. Jos. Dedek, »Slograde« in Ivan Bričelj. Ogled bo v četrtek 7. t. m. popoldne. Potuje se z vlakom, ki odhaja z glavnega kolodvora ob 11.48, do Zabinice. Povratek z vlakom, ki odhaja s postaje Naklo ob 18.20. Pešhoje ca. 10 km. Člani SPD z izkaznico imajo polovično vožnjo, objavo bo imelo vodstvo ekskurzije.

1 Brezplačno fotografiranje s Micky Rooneyjem v kinu Sloga. Svojim ljubim gostom bo uprava kina Sloga poklonila prav lepega »Miklavža«. V spomin na najnovejši film mladega in po vsem svetu popularnega filmskega zvezdnika Micky Rooneyja, ki ga ima ljubljansko občinstvo še v živem spominu iz nepozabnih »Brezdomceev«, in v spominu na film »Hardy na divjem zapadcu«, ki se od danes naprej predvaja v kinu Slogi, bodo obiskovalci tega vselega in res zabavnega filma brezplačno fotografirani v družbi s samim Mickey Rooneyjem. Vsak toliko in toliko kupec vstopnice za film »Hardy na divjem zapadcu« bo dobil pri blagajni kina Sloga oštevilčeno kuponsko nakaznico za brezplačno fotografiranje. — Fotografije bo izdelovalo ljubljansko foto-podjetje Holinsky na Aleksandrovi cesti. Vsak, ki prejme torej pri blagajni nakaznico za fotografiranje, ima pravico, da se sam ali kdo njegovih otrok, znanec ali prijatelj brezplačno fotografira pri g. Holinskem, in to v družbi s Micky Rooneyjem, ki je ves čas predvajanja filma »Hardy na divjem zapadcu« v Ljubljani in čaka pri trdnici Holinsky na svoje prijatelje, ki se hočejo z njim v družbi slikati. Slike bo foto-podjetje Holinsky izdelalo še isti dan in jih bodo lastniki dobili drugi dan brezplačno pri upravi kina Sloga. Hitite torej, ogledajte si film »Hardy na divjem zapadcu« v kinu Slogi, da boste čim prej deležni brezplačnega fotografiranja z Mickey Rooneyjem.

riboru. Bil je odličen šolnik ter povsod priljubljen zaradi svojega vedrega humorja in dobroščnosti. Leta 1937 je šel v zaslužni pokoj, ki ga pa na žalost ni dolgo užival. Bil je tudi vnet odbornik okrajne organizacije Rdečega križa ter član raznih drugih humanitarnih društev. V pokojniku izgublja odvetnika dr. Branko Cvetko v Mariboru, dr. Tone Cvetko v Dolnji Lendavi ter Drago Cvetko, ki je nastavljen kot profesor na konservatoriju v Ljubljani, svojega očeta. Bodi mu zemlja lahka! Žalujemo naše globoko sožalje!

m Mohorjeve knjige so došle. Naročniki iz stolne župnije naj jih dvignejo v župnijski pisarni med uradnimi urami. Istočasno se vabijo, da obnovijo naročnino za prihodnje leto. Za 20 dinarjev bodo dobili lep koledar in tri povesti.

m Kongregacija za gospe ima jutri popoldne ob 4.30 urah svoj sestanek.

m Zasebni nameščenci in trgovski sodrujci kažejo zadnji čas mnogo zanimanja za svoja stanovska vprašanja. O vseh teh vprašanjih bodo predavatelji iz Ljubljane predavali na sestanku podružnice Društva združenih trgovskih in zasebnih nameščenec, ki bo v torek, 12. t. m., ob 8 zvečer v mali dvorani Zadrugne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6. Na ta sestanek se sedaj opozarjamo vse člane podružnice in tiste mariborske nameščenice in trgovske sodrujke, ki sicer še niso člani, pa se za delo tega društva in za vprašanja, ki se bodo obravnavala, zanimajo.

m Dijski-kongreganti vabijo starešine in vse, ki se zanimajo za njih delo, na svečano proslavo praznika Brezmadežne. V četrtek, na predvečer, bo ob 6 v cerkvi sv. Alojzija večerna pobožnost, na praznik bo v isti cerkvi jutraj ob pol 7 av. masa s skupnim obhajilom, ob 10 pa bo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 zborovanje vseh mariborskih dijskih kongregacij. Popoldne ob 5 bo v isti dvorani akademija, h kateri je vabljeno vse mariborsko katoliško občinstvo.

m Članice Dekliškega krožka Maribor I. imajo danes ob 7 zvečer na Aleksandrovi cesti 6 predavanje s skopičnimi slikami, združeno z miklavževanjem. Pridite!

m Kuznarstvo P. Sem k o, Tyrševa ulica 7, Vam nudí ceneno kužovino in krznarske izdelke.

m Iz poštno-upravne službe. Včeraj je nastopil svoje novo službeno mesto upravnika pošte Maribor II (kolodvorska pošta) višji poštni kontrolor Martin Šetine. Novi upravitelj kolodvorske pošte je znan strokovnjak, veliko piše v poštno strokovne časopise ter je tudi predsednik kluba poštarjev JRZ v Mariboru. — Dosedanji višji kontrolor pošte Maribor I. Ciril Novak je imenovan za upravnika pošte v Celju.

m Kavarni so podražile. V mariborskih kavarnah so se podražile nekatere stvari, tako črna in bela kava, čaj in ostalo, kar je v zvezi s kolonialnim blagom, za 50 par. Črna kava velja sedaj 4, bela pa 5 dinarjev.

m Tujski promet v novembru. Pretekli mesec je prenočilo v mariborskih hotelih in prenočiščih 1408 tujcev, ki so imeli skupaj 3168 prenočnin. Med njimi je bilo 1058 Jugoslovancev s 2404 prenočninami; 269 Nemcev s 603 prenočninami, 25 Čehov, 24 Italijanov itd. Število obiskovalcev iz Nemčije pada od meseca do meseca.

m Bredka usoda zasebnega nameščenca. Pri neki mariborski špedicijski trdnici, katere lastnik je inozemski državljani, je bil zaposlen skozi dolgih 18 let uradnik Slovenec. Pred časom je nekaj zbolel, ko se je pa vrnil v službo, mu je lastnik izjavil, da ga ne potrebuje več, ker da nima dela. Mlajše moči so ostale v službi, star nameščenec, oče dveh otrok, pa je moral na cesto.

m Obrtno gibanje. Novembra meseca je mestno poglavarstvo izdalo šest novih obrtnih pravic. Med temi je tudi koncesija za avtobusno progo Maribor—Hoče—Reka—vrh Pohorja, ki jo je dobil Avtobusni promet MP. Crtnih je bilo v novembru 12 starih obrti, med njimi nekatere, ki so bile včasih v Mariboru zelo ugledne.

m Nenavaden doživljaj z blaznim človekom. Pred vrata vojašnice 45. pešpolka je prišel ponoči človek ter zahteval, da ga stražnik pelje k dežurnemu oficirju. Delal je vreden obraz ter so mu željo izpolnili. Ko pa je prišel pred službujočega častnika, je dvignil roke ter začel na ves glas prepevati slovenske, arb-

ske, nemške in italijanske pesmi. V vojašnici so bili razburjeni, ker niso vedeli, kaj je s človekom. Vtaknili so ga v zapor ter poklicali policijo. Ugotovilo se je, da je mož blaznel.

m Nevarnega kolesarskega tatu so prijeli. Orožniški kaplar Mirdinja z orožniške postaje Radvanje je izsledil drznega tata koles v osebi 25 letnega zidar-skega pomočnika Franca Topalovca od Sv. Barbare v Haložah, ki je v teku zadnjega meseca pokradel osem koles. Vsa ta kolesa so orožniki vrnili lastnikom. Verjetno je, da ima Topalovec še več tatvin koles na vesti.

m Lovci brez desne roke obstrli tri osebe. 26 letni invalid Josip Brglez, ki je brez desne roke, s Teznejem, je prišel v neko gostilno v Dobravi in tam delj časa popival. V gostilno je prinesel tudi lovsko puško, ki jo je skril pod sukno. V gostilni je bilo precej gostov, katere je izžival. Ko je bil že nekoliko vinjen, je šel iz gostilne, v tistem trenutku pa je prišel po cesti delavec Anton Pak iz Sp. Dobrave v družbi svojega tovariša. Brglez je brez povoda oddal na Paka iz loveške puške tri strele in ga nevarno ranil. Medtem je iz gostilne prišla gruča ljudi, na katero je Brglez odprl pravočisti ogenj. Ranil je brezposelnega delavca Maksa Špraša in delavca Ivana Pšenčnika. Brglez sam ni mogel hitro polniti puške, pa mu je zato pri tem delu pomagal njegov tovariš Franc Lukič. Vse tri ranjene so spravili v bolnišnico, divjega strelca in njegovega pomagača pa so orožniki še v teku noči izsledili in oba oddali sodišču. Oba se zagovarjata s pijanostjo.

Gledališče

Sreda, 6. dec., ob 20: Zaprtje. — Četrtek, 7. dec., ob 20: »Prodana nevesta«. — Petek, 8. dec., ob 15: »Celjski grofje«. Znižane cene. Zadržaj. — Ob 20: »Lepa Vida«.

Celjske novice

c Praznik Brezmadežne v Celju. V četrtek od 2 popoldne dalje bo v župni cerkvi sv. Danijela spovedovanje mladine. Na praznik, v petek, 8. t. m., ob 6 jutraj v Mariji cerkvi sv. masa in skupno sveto obhajilo mladine. Med sv. maso bo pel zbor Celjskega zvona. Popoldne ob 4 bo v veliki dvorani Ljudske posojilnice prireditve dijske Marijine kongregacije s svečano proslavo Brezmadežne. Nastopi dijski tamburaški zbor, o Mariji — kraljici miru govori kongregant-osemošolec. Nato uprizore dijski sodelovanjem Dekliške kongregacije svetopisemski misterij »Vrata«. Celjska mladina, stopi na ta praznik na plani.

c Poročila sta se v Zagrebu g. Turk Bogomir, sodni pristav v Celju, in gđc. Barle Marica, uradnica iz Štor. Poročil ju je nevestin stric g. kanonik Janko Barle. Mladina novoporočencema iskreno čestitamo in želimo obilo sreče in božjevo blagoslova!

c Dekliški krožek ima drevi ob pol 8 v Domu svoj običajni sestanek. Pred sestankom je ob pol 7 tudi tam redna telovadba. Vabljen!

c Miklavževno v Celju. Včeraj je bilo na celjskih ulicah precej živahno. Aranzjerji so uporabili vse svoje zmožnosti in okrasili trgovinske izložbe kar najokusneje, da bi privabili dobre mamic po lepa Miklavževa darila. Otroci so prodajali na ulicah šibe in tako sami zaslužili za Miklavža nekaj dinarčkov. Popoldne ob pol 6 je priredila Gledališka družina v veliki dvorani Ljudske posojilnice Miklavžev večer s prav lepim sporedom. Najprej so uprizorili prizor s petjem in godbo »God nebeskega strica«, nato pa je bilo obdarovanje. Dvorana je bila polna otrok in starih, ki so nestrno čakali, da jih je sv. Miklavž poklical na oder. Celjski gasilci so vozili Miklavža kar po ulicah in obiskovali otroke po domovih. Zvečer je priredil Družabni klub v Narodnem domu za Miklavža čajanko. Tudi tu je prišel sv. Miklavž s številnimi darovi. V številijskem mladinskem domu so smoti uprizorili dr. Gržinčičovo spevoigr »Miklavž prihaja« s spremljevanjem orkestra. Ob tej priliki je Miklavž lepo obdaril otroke delavskih okrožij. Marsikateri srec se je razveselilo toplih nogavic in obleke, ki jih očka ali mamica ne bi mogla kupiti. Miklavžev večer so priredili tudi druga društva, tako da je bilo letošnje Miklavževanje v Celju prav živahno.

c V kapucinski cerkvi opravljajo osemrednico na čast Brezmadežni vsak dan z jutranjim slovesnim opravilom, popoldan ob pol 6 pa so litanije Matere božje. Osemrednevo obiskuje številno občinstvo.

c Marijina kongregacija v Petrovčah pri Celju priredi na praznik Brezmadežne ob 3 popoldne v Jelovškovi dvorani marijansko akademijo.

c Legija koroliških borcev, kraljeva organizacija v Celju, obvešča svoje članstvo, da prejme v najkrajšem času predpisani obrazec, ki ga bo treba izpolniti za spominsko kolajno. Obrazec bodo priložena tudi navodila. Zaradi tega naj člani mirno čakajo ter se ne razburjajo. Eventualna pojasnila naj člani predvsem iščejo pri svoji kraljevni organizaciji.

c Loterija v Petrovčah je povzročila med srečnimi izbrancami nemalo veselja, mnogo pa tudi razočaranja, ker lastniki srečk ne pazijo, ali nosi njihova srečka pred zaporedno številko rimsko II, kar je bilo v objavi posebej označeno. Glavni dobitek — motorno kolo »Viktoria« v vrednosti 8.000 din — je zadel srečka nekakega kmečkega fanta iz Slovenskih Konjic. V domači občini Petrovče sta ostala le dva glavna dobitka. Lastniki srečk se opozarjajo, da pregledajo objavljene številke in se javijo loterijskemu odboru zaradi dviga dobitkov. Prizadetki lahko poslednje prijave kar pisмено na Zadrugo Slomskov dom v Petrovčah.

Litija

Na prireditve gluhtonemih 10. t. m. v Predilniškem domu posebno opozarjamo Litijane. Da ima peščica gluhtonemih pogum pokazati tudi na odru svoje zmožnosti, to ni vsakdanje. Ker so imeli povod drugod velik odziv, izkažimo jim tudi mi svoje razumevanje in sočustvanje za njih usodo. Segajte po vstopnicah, ne bo nikomu žal.

Vrhnika

Ponovno opozarjamo na prireditve gluhtonemih, ki bo 8. decembra v Sokolskem domu. Bo to predstava, na kateri bodo Vrhnitani dobili vsaj bežno spoznavanje življenja teh nesrečnikov, ki zaslužijo vso podporo in priznanje za svoje delovanje. Saj si je peščica ljudi nadela nalogo, da nazorno dokaže nujnost rešitve socialnega problema, t. j. omogočiti tudi gluhtonim mladini vsaj temeljno vzgojo v za to določenih zavodih. Uvažuje to in segajte po vstopnicah!

Velenje

Fantovski odsek in dekliški krožek v Šmartnem pri Velenju priredita v proslavo Marijinega praznika 8. decembra ob 3 popoldne v društvenem domu akademijo. Na sporedu so deklamacije, petje, govor, igra v 3 dej.: Po trnju do cvetja, proste simbolične in skupinske vaje. Vsi prijatelji katoliške mladine prisrčno vabljeni!

Velenje

Fantovski odsek in dekliški krožek v Šmartnem pri Velenju priredita v proslavo Marijinega praznika 8. decembra ob 3 popoldne v društvenem domu akademijo. Na sporedu so deklamacije, petje, govor, igra v 3 dej.: Po trnju do cvetja, proste simbolične in skupinske vaje. Vsi prijatelji katoliške mladine prisrčno vabljeni!

Ob obletnici sankcij proti Italiji je italijanski podkralj v Addis Abebi odprl prvi velesejem v Abesiniji. Slika kaže prizor ob začetku velesejma

NOV CARUSO ODKRIT

in bo v kratkem pel tudi v Ljubljani! —
Ime mu je **GIUSEPPE LUGO**

KULTURNI OBZORNIK

Pečjakovi zgodovinski učbeniki

Ravnokar je izšel še 3. del Pečjakovih knjig Zgodovine za meščanske šole. Že lani sta izšla prva dva, in sicer Stari narodi in naši davni pradedje za 2. in Življenje Slovanov v srednjem veku za 3. razred. Za 4. razred je izdal ravnatelj Pečjak skupno z ravnateljem Baukartom Življenje Slovanov v novem veku. Vse tri knjige je založila in vzorno opremila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Priznati je treba, da prinašajo Pečjakove knjige marsikatero prav lepe novosti: predvsem je vsa snov sestavljena v zaokroženih poglavjih, ki so zopet razdeljeni v pregledne odstavke, kar je v veliko oporo spominu, metodična odlika, ki jo tolikokrat pogrešamo ravno v zgodovinskih knjigah, ki so potem za mladino neužitne in je ne morejo pritegniti; mnogo prispeva ravno k temu metodičnemu uspehu tudi pregledna razvrstitev tiska, debelih črk, razprtega in drobnega tiska s posebnim poudarkom važnih letnic. Druga odlika knjige je navezanost na citate iz pesnitev in oziri na znano literaturo, ki torej vse znanje enotno poveže v celoto in iz nje napravi šele duševni zaklad, kajti to površno in razblinjeno znanje, ki ga podaja v toliki meri današnja šola, ni zaklad, marveč v tolikih primerih bolj duševno breme. Nadaljnja odlika teh knjig je posebna pozornost na delovne skupine: kmeti, obrtniki, trgovci, skratka vse tiste sile, ki resnično tvorijo napredovanje naroda, dokler bojne vihrate tega napredovanja ne ustavijo ali celo uničijo. Mnogo je v knjigah res lastnega razmišljanja, ki učenca navaja na razglabljanje o življenju in svetu. Ne po-

grešam niti tako imenovane sistematike, kajti podajajo jo v zadostni meri razpredelnice in karte. Pač pa me motijo v knjigi ukazi, kakor ponovi, ali razgovori itd., kar bi lahko nadomestili z drugačnimi opozorili, ne da bi učna knjiga kaj izgubila na svoji strokovno-šolski vrednosti, pač pa bi se knjiga vsem še za kako stopnjo bolj prikupila, kajti lepi jezik jo dela že bolj leposlovno čitanko ko zgolj učno knjigo za zgodovino.

Pri tem pa se vprašamo, zakaj so te knjige odobrene le za meščanske šole, zakaj ne tudi za druge sorodne šole, saj se pri gimnazijskih knjigah glasi odobrenje za razred gimnazij in sorodnih šol, ko gre popolnoma za enako snov in enako stare učence. Človek res ne razume, zakaj imamo pri nas tako malo smisla za narodno gospodarstvo, da izdajamo brez ozirov kar povprek enake knjige, namesto da bi sleherni naslednja knjiga uporabljala vsa izboljšanja in pridobitve prejšnjih izdaj, tako v strokovnem kakor metodiškem oziru. In da je Pečjakovim knjigam v metodiškem oziru priznati prvenstvo, je pač nesporno. Kdor piše druge brez ozira na to, zida že postavljeno hišo v drugo, kdor pa izdaja take knjige, meče denar skozi okno, ako še s tem ne škoduje našemu šolstvu. Saj vendar ne bomo rekli, da te knjige niso za srednjo šolo, ker so sestavljene od praktičnih pedagogov in ne od akademskih teoretikov? Najidealnejše bi bilo, če bi se strokovna teorija in pedagogična praksa združili, kar bodi vsaj priporočilo za bodoče. Pečjakove knjige so pa tudi tako imeniten pripomoček v srednji kakor osnovni šoli.

Dr. P. S.

Pogled na skupino trgovskih ladij, ki v spremljstvu vojniških ladij (»convoy«) plovejo iz Amerike proti Evropi, da bi bile bolj varne pred presenečenji

Na fronti posvečeni duhovniki

Drugo nedeljo v novembru je francoski škof msgr. Mennechet v vaški cerkvi v Aubertonu v francoskem frontnem območju posvetil v duhovnike tri diakone, ki so bili tik pred duhovniškim posvečenjem iz semenišč poklicani pod orožje. Obredno so prisostvovali divizijski general, več višjih častnikov in 60 vojaških duhovnikov. Obredne pesmi je prepeval vojaški pevski zbor, ki je mladim novomašnikom zapel tudi prvo pozdravno pesem.

Cerkev v Nemčiji in vojska

Pred izbruhom oboroženih spopadov je nemški državni minister za cerkvene stvari allans Krri razposlal vsem cerkvenim oblastem neko okrožnico, v kateri pravi, da je cerkvam in njihovim skupinam prepovedano zavzemati kako stališče do zunanje-političnega položaja Nemčije, zlasti v času, kadar grozi vojna. Ko pa je vojna že izbruhnila, je na isti način sporočil cerkvenim oblastem pojasnilo k zgornji okrožnici, ki naj bi odstranila morebitne nesporazume. V tem dodatku pravi, da je treba upoštevati, da je bila prva okrožnica izdana pred začetkom vojne in da sedaj, ko je vojna že tu, ta okrožnica nikakor ne posega v pravice cerkve, da se pri službi božji in pri pridigah ozi-

ra tudi na vojno ali da cerkev ne bi smela opravljati zahvalne službe božje za nemške zmage ali moliti za zmago nemškega orožja ali se spominjati padlih.

Vera v Sovjetski Rusiji med vojno

Vojni nastop Sovjetske Rusije je povzročil nekatere izpremembe tudi v notranjosti. Tako poročajo iz Moskve, da so se poostriili predpisi glede vere in vseh verskih pojavov. Vsak javen verski nastop se more smatrati kot protidržavno dejanje in tako tudi kaznovati. Sovjetska sodišča so prejela navodila, da morajo vsako odpornost, ki bi se skrivala za vero, brez ozira na starost ali spol, kaznovati s smrtjo. V vojni je tudi ustava Sovjetske Rusije razveljavljena in v veljavo stopi vojaški zakon. In prva posledica je, da se morajo javne cerkve in bogoslužna poslopja takoj zapreti. Duhovnikov je v vojnem času prepovedano pokazati se v javnosti ali zapustiti njihovo bivališče. Takoj so vsi pod policijskim nadzorom. Treba je torej samo čakati, kdaj bodo sovjetski vladodržci razglasili, da je Sovjetska Rusija v vojnem stanju in vsa ta določila bodo takoj stopila v veljavo in vsakovrsto preganjanje bo takoj »zakonito«.

Božji vrelci

Naše glasilo za liturgično obnovo in apostolat Katoliške akcije stopa z adventno številko že v V. letnik svojega obstoja in II. letnik samostojnosti. Kdor pozna težkoče, s katerimi se mora boriti vsako resno knjižno podjetje malega naroda v sodobnih razmerah, bo moral čestitati uredniku in Misijonski tiskarni v Grobljah, da sta v tako kratkem času v vsebinskem in tehničnem oziru dvignila glasilo liturgičnega gibanja na višino, za katero ga morejo zavidati tudi dosti večji in mnogo bogatejši narodi. Po pravici je zato tudi kardinal Hermenegild Pellegrinetti v lastnorodnem pismu predništvu »Božjih vrelcev« mogel izraziti zelo toplo priznanje in voščilo: »Naj se Božji vrelci pod Tvojim vodstvom čim bolj razlijejo, da se bo obnovil liturgični duh, ki naj blagodejno presine apostolat Katoliške akcije. — Zares, odlična zadeva v porast slave božje in zveličanja duš!«

Že bežen pregled vsebine *proe številke* nam kaže, kako na globoko in na široko režejo brazde delavci za liturgično obnovo v slovenskem narodu.

Po velevažni izjavi sv. stolice o življenjskem pomenu sv. liturgije p. Stefan Kržišnik S. O. Cist. pripravlja srca na čim bolj plodno obhajanje adventa — prihoda Gospodovega. Čudovito ubranost adventnega bogoslužja začuje, ako prislunšeš adventni večernici — t. j. cerkvenemu himnu, ki ga poje sv. Cerkev v adventnem času. Slovenski prevod himna, ki ga je oskrbel naš najboljši religiozni pesnik Silvin Šardenko, je umetnina, ki verno podaja lepoto in toploto izvirnikov.

Našem laiziranemu svetu kliče adventni čas: Nazaj k Bogu-Odrešeniku, ki posvečuje svet po svojih zakramentih in zakramentalih. Važnost zakramentalov za naš čas kaže v svojem tehtnem članku g. spiritual Anton Karo. Novost v našem liturgično nabožnem slovstvu pomeni vrsta član- kov pod naslovom »Slovenska svetišča. V šoli domaćih svetnikov, ki jo je začel g. msgr. dr. Alojzij Merhar.

Osrednji vir božjega življenja v naših dušah — sv. maša — nam bodo odpirali članki g. prelekt Filipa Zaklija. Prvi članek »Gremo k sveti maši« zasluži pozornost še posebej zato, ker navaja prelepe zgledne žive vernosti slovenskega naroda v presv. skrivnost. Dragoceno pomagalo vsem vzgojiteljem za pouk o sv. maši nudi nadaljevanje »Priateljskih razgovorov o sv. maši«. Pod naslovom »Začeli smo ...« nahajamo zanimivo poročilo, kako so v neki mestni župniji izvedli liturgično obnovo. P. Simon Ašič podaja kratek uvod v zgodovino bogoslužne obleke. Pisateljica Elizabeta Korcay nam slika nadaljnji razvoj svojega liturgičnega življenja v krogu katoliških deklet. Urednik p. Metod Turnšek pa v članku »Iz dejavnih katoličanov se gradi Katoliška akcija« opozarja na globoke osnove apostolske dejavnosti — na odlike in dolžnosti, ki jih je prejel kristjan pri sv. krstu.

Zelo zanimivo in aktualno je tudi gradivo, objavljeno pod zaglavji: »Pod prapori Katoliške akcije«, »Iz liturgične setve in žetve«, »Liturgični krožek«, »Liturgično leto«, »S Katoliškega književnega polja«.

Ce pomislimo, da obsega vsaka številka »Božjih vrelcev« 20 strani, ki jih krasé številne izvirne slike in vinjete, moramo priznati, da je letna naročnina 10 din izredno nizka. Nizka naročnina in poljudni skop omogočata naročilo in branje lista najširšim ljudskim krogom. »Božji vrelci« se naročajo pri Upravi »Božjih vrelcev«, Groblje, pošta Domžale.)

Nekoliko razgleda po katoliških esperantskih časopisih

Med približno 200 esperantskimi časopisi Tutmonda Adresaro 1938 jih naštevajo 173) zavzemajo katoliški zelo odlično mesto, zlasti če vpoštevamo, da so ostali zvečne nevtiralne značaja (n. pr. ofioelni organ medn. esp. lige Heroldo de Esperanto) ali pa provincijalno propagandnega (Bulgara Esperantisto itd.).

Na prvem mestu med katoliškimi listi je treba omeniti mesečnik *Espero katolika*, ki je ofioelni organ medn. esp. lige Heroldo de Esperanza že šestindeseto leto (medtem ko je Heroldo de Esperanto šele v dvajsetem). Ustanovljen je bil v Franciji, pozneje pa se je uredništvo preselilo na Holandsko, kjer je še danes. List so odlikovali z apostolskim blagoslovom Pij XI., Benedikt XV. in Pij XI., kar je najlepši dokaz, da se katoliški esperantisti (prednjačijo jim seveda Holanci) zavedajo svoje naloge.

Cepprav ne tako reprezentativen kot *Espero Katolika* pa je mnogo važnejši zaradi svojega poslanstva dvomesniček *Vojo Vero Vivo* (Pot, Resnica in Življenje), ki ga izdaja Internacia Katolika Informejo (IKI), po katere zaslugi je že nešteto drugovercev in brezvercev konvertilo. *Vojo Vero Vivo* dobivajo nekatoličani brezplačno. Član- ki so seveda vsi usmerjeni v smislu obrambe katoliške vere in pridobivanja za katolicizem. Letošnja novembarska številka ima n. pr. to vsebino: Živa oblast Cerkev in sveto pismo (nadaljevanje), *Božja* vsevednost in naša svobodna volja, Zakra-

ment mašniškega posvečenja (nadaljevanje), Papeštvo itd. List je še mlad (izhaja šele četrto leto), a že samo s svojo aktualnostjo si zagotavlja vedno večji razmah in uspeh.

Razen teh izhaja še vse polno glasil posameznih krajevnih kat. esp. krožkov. Največ jih je holandskih (saj kje drugje je esperanto tako razširjen) pa tudi skoraj vsaka večja zveza po drugih deželah izdaja svoj list (n. pr. *Nia Supreniro* v Haagu, *Flandra Katolika*, *Suda Kruco* v Eindehovu, *Katolika Stelo* v Budapeštu). Slovenec ne zaostajamo dosti za drugimi narodi. *Nia Stelo* (Naša zvezda), ki ga urejuje predsednik jugosl. kat. esp. lige g. Peter Golobič, je sicer skromen, a zato nič manj zanosit in bogat. List pravkar zaključuje svoj drugi letnik z dvojno številko za november in december. V uvodnem članku razmišlja urednik v jedrnatih besedah o vzrokih, ki so privedli do vojne, Fr. Ks. Zibret govori o koledovanju pri Slovencih, p. Lovro Kiš o praktičnosti esperanta, Hinko Bažec začne svoj članek s citatom iz Gregorčiča: *La vivo ne estas mu festo surtera*, urednik je prispeval preprosto božično zgodbo, konča pa se številka s številnimi društvenimi poročili in zanimivostmi.

K. R.

»Miklova Zalac v frančiškanski dvorani. Preteklo nedeljo je stolna prosveta vzprijorila v frančiškanski dvorani M. Bajukovo »Miklovo Zalac«, slovensko narodno igro v sedmih slikah. Tako smo zopet dobili na oder kvalitetno, pristno slovensko delo. Dejanje se godi v času turških vpadov, in sicer v Rožni dolini na Koroškem. V tem časovnem in krajevnem okviru nam je pisatelj zarisal dva ženska lika. Na eni strani ognje- vita, brezobzirna, strastna, kričeča Zidinja Almira, na drugi zvesto, rahločutno dekle Zala. Mirko, mlad fant, kolebajoč med obema, se odloči za Zalo, nakar maševalna Almira skuje s svojim očetom Tresoglavom grozen načrt: — privedeta Turke in jim izdasta domači tabor. Zaliko odvede- dejo Turki s seboj, Mirka pa pustijo Almiri kot plačilo za izdajstvo. Vendar se na koncu vse presenetljivo obrne in srečno izteče. — Igralci so bili — razen manjših vlog — kos svojim nalogam. Posebej moram omeniti gđ. K. Jeločnikovo, ki je z zelo pristržno, iskreno, vsekoli vzorno igro Zalike izpričala lep talent. Res dovršen lik stare slovenske kmečke korenine Serajnika je ustvaril g. N. N. Prav lepo se je uveljavil g. J. Černič v trgovcu Tresoglavu, s katerim nam je podal vse značilnosti pristnega Zida. Lep napredek moramo zabeležiti pri gđ. V. Pustovi (Almira) in bi jo na taki stopnji igranja želeli še večkrat videti. G. J. Brumna smo vajeni videti sicer v komičnih vlogah, vendar se je tudi kot Mirko prav lepo obnesel, seveda se bo moral ostreti nekaterih komičnih elementov v gesti in govoru. Posebno uspela je bila režija g. Ratzesena, ki se je pokazal zelo iznajdljivega, saj je s preprostimi pripomočki ustvaril res učinkovite scene. Tu bi se pomislilo lahko kaj naučili! Predstava je dosegla zelo lep kvalitativni nivo in vsem prav toplo priporočamo, da si jo ogledajo!

F. J. L. Mav: *Božični šopek Jezusu* za mešan zbor in orgle. Četrta natis. Din 6.— Samozaložba. Že nekaj let ni bilo dobiti te priljubljene zbirke. Se- nekaj let ni bilo dobiti te priljubljene zbirke. Se- nekaj let ni bilo dobiti te priljubljene zbirke. Se-

»Mali gospodar«. Izšla je druga številka lista »Mali gospodar«, ki ga je začelo izdajati Osrednje društvo rejcev malih živali v Ljubljani. No- vembrska številka lista je propagandna in so jo prejeli rejci malih živali zastojni. List je namenjen rejcem malih živali in vsem malim gospo- darjem, ki imajo kos vrta, njivo, sadovnjak, to je vsem, ki se poleg svoje obrti ali stanu ukvarjajo s tovrstno rejo ali kmetovanjem. V uvodniku raz- pravlja dr. M. Dular, ravnatelj velesejma, o ba- novinski razstavi malih živali. Nadalje piše o razstavi inž. A. Greif. Za ustanovitev nabavne in prodajne zadruge se ogreva I. Gerdol in dokazuje gospodarske koristi rejcev, ki bi jih imeli od takšnih zdruget. Posavec navaja vsa dela, ki naj jih kokušerejec opravlja pozimi. Srečnik I. pri- poroča za zimsko krmiljenje domačih kuncev peso. V drugem članku piše isti pisec o menjavi dlake domačih kuncev v jeseni. Grabnar Drago opisuje kako izdelamo praktične valilne skledice za go- love. Kmet. ref. G. Ambrož prikazuje sliko ovčje- reje v Beli Krajini. Dr. J. Koren navaja v vete- rinarskem kotičku članek o tuberkulozi in spi- rihetozu pri kokoših. Kompuš R. prispeva zanimiv članek o angorski volni. Z. F. S. pa poučuje reje- pičarje, kako lahko prezimijo na prostem papige- skobčevke. Dr. S. Zibert nam prikazuje najpo- gostejše bolezni prašičev in navaja kako jih za- tiramo in zdravimo.

Vsebinsko je list izmed mnogih podobnih li- stov vsekakor na višku, pa tudi opremljen je tako, da je vsakomur všeč. Urejuje ga šolski upravitelj Leopold Paljk. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Gajeva ulica 9-I. Letna naročnina je za člane rejskih organizacij včlanjenih v »Osred- njem društvu« din 25, za nečlane 32 din. Pišite upravi, da vam pošlje izvod lista na ogled!

Jugosl. zimsko-športna zveza v letošnji zimi

Četudi vojna furija naprej divja, se naše šport- ne organizacije vseeno pridno gibljejo in delajo programe za sezonsko delo. Med te organizacije spada tudi zimsko-športna zveza, ki je izdala pre- cej bogat program za letošnjo zimo. Letošnjo zimo bomo imeli tele prireditve:

20. in 21. januarja 1940 bo državno prvenstvo v klasični kombinaciji.
27. in 28. januarja 1940 bo državno prvenstvo v alpski kombinaciji.
2., 3. in 4. februarja bo mladinsko prvenstvo v tek, skokih in slalomu.
4. februarja bo zvezino prvenstvo v štafetah na progi 4 × 10 km.
3. marca bo zvezino prvenstvo v skokih.
19. marca bo zvezino prvenstvo v vztrajnost- nem teku na 30 km.

Klubski dan bo v letošnji zimi 6. in 7. janua- rja 1940. Ta dan morajo vsi klubi izvesti klub- ski dan z vsem svojim članstvom in v vseh disci- plinah, ki jih goje.

Zvezni tečaji so letos takole porazdeljeni: za tek od 8. do 18. januarja; za skoke v času od 8. do 18. januarja; za alpsko kombinacijo od 15. do 25. januarja 1940.

Tečajji v skokih in tekah bodo letos krajevno ločeni in si naj tekmovalci sami izberejo onega, ki jim je bolj potreben. Poleg tečajev priredi tudi ministristvo svoje tečaje, o katerih poročamo na drugem mestu.

Naša smučarska zveza se tudi pogaja za olaj- šanje mednarodne udeležbe v medsebojnem ob- mejnem prometu. Načelni pristanek nemške zveze že ima. Te tekme naj bi služile pozitivni borbe- nosti zaradi udeležbe tekmovalcev iz sosednje države, na enak način pa bi morali naši tekmovalci sodelovati na tekmah sosednjih držav.

Švicarji in odpoved zimskih olimpijskih iger v Ga-Pa

Švicarski športni krogi poročajo o odpovedi zimске olimpijade, ki bi se morala vršiti meseca februarja prihodnjega leta v GA-PA tole:

Nemški olimpijski odbor in organizacijski od- bor za V. zimске olimpijske igre v Garmisch-Partenkirchenu sta pretekli petek ofioeljno skle- nila, da se odrečeta izvedbi iger in sta tozadevno pooblastilo vrnila mednarodnemu olimpijskemu odboru.

Ta odpoved, ki se je že precej časa pričakova- la, se utemeljuje z olimpijskimi določili, glasom katerih ne more biti prirediteljica država, ki je v vojnem stanju. Ker pa medtem še ni prišlo do miru in izgleda, da ga tudi do meseca februarja prihodnjega leta ne bo, je bila potrebna odpoved. Priprave so že tako daleč napredovale in razne povečave in prezidave so skoraj že izgotovljene. Z velikim obžalovanjem so morala biti pripravljana dela ukinjena. Z odpovedjo olimpijskih iger v Garmisch-Partenkirchenu odpade tudi »smučarski dan« in smučarska štafeta od Chamonixa do Gar- mischa.

Mednarodni olimpijski odbor je z današnjim sklepom dokazal, da je ravnal svobodno brez vseh političnih vplivov.

Table-tenis prvenstvo

za prvenstvo kraljevine Jugoslavije — pod po- kroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačena

Akademski športni klub turnir, ki se igra 9. in 10. decembra 1939 v telovadnici drž. učil- teljišča — Resljeva cesta. Igra se v soboto od 19 do 22 za moštvo in v nedeljo od 9 do 12 in od 14 do zaključka turnirja.

Prijave se sprejemajo do 8. decembra na naslov: Krečič Dušan, stud. jur., Ljubljana,

Povšetova cesta 76a. Zrebanje se vrši v soboto pol ure pred pričetkom tekmovanja ob prisot- nosti kapetanov univerz.

Igra se po pravilih J. T. T. Ze z New-Willa žogicami. Pravico sodelovanja imajo vsi akade- miki jugoslovanskih univerz od dveh let po ab- solutoriju. »Vse partije« se odigrajo po čistem coup sitemu na best of three (dve dobljeni partiji), finale pa best of five (tri dobljene par- tije). Moštvo tvorijo 3 igralci.

Discipline:

- Moštva 25 din,
- Single gospodov 10 din,
- Single dam 10 din,
- Double gospodov 15 din,
- Mixe double 15 din.

Protesti se uvažujejo le v primerni obliki najpozneje 20 minut po odigrani partiji s pri- loženo kavgijo 30 din, ki se vrne, če se prote- stu ugod.

Zmagovalci pod a, b, c prejmejo pokale in naslov: »Akademski table-tenis prvak.«

Zmagovalci pod d in e ter vsi drugi plasi- rani dobe krasna praktična darila, tretje in četr- to plasirani pa lične diplome.

Igralci morajo biti vodstvu turnirja na raz- polagol

Naše plavalce vabijo v inozemstvo

Madžarska plavalna zveza se je obrnila na našo zvezo s predlogom, da bi se sedaj vršil dvboj, ki bi imel biti meseca septembra in ki je bil tedaj odpovedan. Ta dvboj naj bi se vršil sedaj v Budimpešti. Naša zveza je odgo- vorila, da je našim tekmovalcem sedaj nemo- goče nastopiti, ker niso trenirani, poleg tega pa vojna, radi katere je bila tekma odpoveda- na, še vedno traja.

Odličan naš plavalec Branko Žižek je bil povabljen od švedske plavalne zveze, da bi so- deloval na tekmah v Nordkoeppingu, kjer bi se srečal z najboljšim evropskim plavalcem Bjorn Borgom na 200 in 400 m prosti stil. Z Žiž- kom bi moral iti na pot tudi njegov trener Dar- ko Prvan. Toda mednarodna politična situacija je danes takoga značaja, da je moral naš re- korder odkloniti to ponudbo ter jo preložiti na boljše čase.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

V Domu v Kamniški Bistrici priredi SPD Miklavžev večer v četrtek, dne 7. t. m., ob 20. Planinci, pridite ta večer v planinski dom, kjer bo za planince zabaven večer, poln najrazličnejših presenečenj.

Mikarjevci planinski spisi, ki jih je založilo Slovensko planinsko društvo, osrednje društvo v Ljubljani, so prijetno planinsko čtivo ter kras za knjižnico vsakega planinca. Kdor še ni naročen na zanimive planinske spise hudomušnega planin- skega pisatelja prof. Mikarja, naj takoj naroči vse tri knjige. Med planinci pa je zbirka teh spi- sov najlepše darilo za Miklavža ali božič. Naro- čila sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksan- drova cesta 4-I.

Občni zbor Moto-Hermesa, najavljen za 10. december je preložen na poznejši datum. Moto- Hermes.

SK Ljubljana obvešča vse svoje aktivno članstvo, da odpadejo vsi redni treningi in vsi javni nastopi do 1. januarja 1940.

Sestanek delegatov klubov, ki pripadajo ljubljanski nogometni podzvezi bo v petek na praznik 8. t. m. ob 10 dopoldne v pisarni SNZ, Beethovnova 9. Na dnevnem redu so organiza- cijska vprašanja podzveze v Ljubljani.